

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา
องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก
จังหวัดกาฬสินธุ์

ทิพย์เกสร ภูขาว

หอสมุดสถาบันราชภัฏมหาสารคาม
วันรับ.....
วันลงทะเบียน..... 7 ต.ค. 2554
เลขทะเบียน..... 204131
เลขเรียกหนังสือ..... 0 342-ทว61 ก ๓.๒ 2554

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

พ.ศ. 2554

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ชื่อเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล
โนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์

ผู้ศึกษาค้นคว้า ทิพย์เกสร ภูขาว

ปริญญา ปร.ม.

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ยุภาพร ยูภาส

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 2554

บทคัดย่อ

การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามเพศ และหมู่บ้านที่อยู่อาศัย และศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือประชาชนผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนราษฎรและเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 353 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตร Taro Yanane และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วน (Rating Scale) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .97 สถิติที่พื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ สถิติที่ใช้ทดสอบสมมุติฐาน ได้แก่ สถิติ (t -test) และ F -test (One Way Analysis of Variance) และหากพบความแตกต่างจะทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของ LSD. (Least Significant Different)

ผลการวิจัยพบว่า

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่ามีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล การมีส่วนร่วมในการกำหนดความต้องการ การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีกรนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและเสนอความคิดเห็น และอยู่ในระดับน้อย 1 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน/โครงการ

2. ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยจำแนกตามเพศและหมู่บ้านที่อยู่อาศัย ดังนี้

2.1 จำแนกตามเพศ พบว่าโดยรวมไม่มีความแตกต่างกัน และจำแนกเป็นรายด้านพบว่ามีความแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 ข้อ โดยเพศชายมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลมากกว่าเพศหญิง

2.2 จำแนกตามหมู่บ้านที่อยู่อาศัย พบว่าโดยรวมและรายด้านไม่มีความแตกต่างกัน

3. ความคิดเห็นของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้แก่ต้องการให้ประชาชนเป็นคนจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการในการพัฒนาหมู่บ้าน/ตำบลของตนเอง ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเสนอโครงการในรูปของแผนพัฒนาหมู่บ้านของแต่ละหมู่บ้าน ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น สนับสนุนหรือคัดค้านเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนาฯ ต้องการให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดงบประมาณของแต่ละโครงการ และควรให้ประชาชนมีบทบาทในการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล

TITLE The Participation of People on the making development plan of Nonsa-ad Sub-district Administrative Organization, Huaymek District, Kalasin Province.

AUTHOR Thipkesorn Phookhaw

DEGREE M. P. A.

ADVISOR Prof. Assist.Yupaporn Yupas

RAJABHATMAHASARAKHAM UNIVERSITY 2011

ABSTRACT

This research were aimed to study and compare the participation people of the making of development plan of Nonsa-ad sub-district administrative organization, Huaymek district, Kalasin province by gender and village. And study suggestions related to making of development plan of Nonsa-ad sub-district administrative organization, Huaymek district, Kalasin province. The sample were people named in the registration and who have the right to vote in Nonsa-ad sub-district administrative organization, Huaymek district, Kalasin province consist of 353 persons that was obtained by determining the sample size formula Taro Yanane method and proportional stratified random sampling. The instrument used in the research was the rating scale questionnaire with reliability at .97 levels. The statistics used for analyzing data were frequency, percentage, mean and standard deviation and testing the hypothesis by *t*-test (independent sample) and One-way ANOVA (*F*-test). and if, meet the difference will test the difference lays a pair with the way of, LSD.

The research result was found as follows;

1. The participation people of the making of development plan of Nonsa-ad sub-district administrative organization, Huaymek district, Kalasin province as a whole at the moderate level. When considering by aspects found that four aspects in the moderate level and in the low level for one aspects. Arranging the arithmetic mean from highest to lowest namely; the participation in the evaluation, the participation in determining needs, the participation in monitoring the implementation of development plans to prepare a

budget provision expense, the participation in the review and offer comments and the participation in the preparation of plans / projects.

2. The comparison result of participation people of in the making of development plan of Nonsa-ad sub-district administrative organization, Huaymek district, Kalasin province were found as namely;

2.1 By gender was found as a whole was not differently when considering each aspect found the aspects of the participation in the preparation of plans / projects was differently with statistic significant difference at .05 level; the male had a participation higher than the female.

2.2 By village was found as a whole and each aspect was not differently

3. The suggestions related to the participation people of in the making of development plan of Nonsa-ad sub-district administrative organization, Huaymek district, Kalasin province were found as namely; the people should be the priority of the problem and the need to develop the village / sub-district of themselves, it should be open to public proposal in the form of village development plans for each village, the people should participate in reviews for supporting or opposition the contents of the draft development plan, the people should have the opportunity to participate in the budget of each project and the people should play a role in monitoring and evaluation of budget spending.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ยุภาพร ยุภาศ อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ รองศาสตราจารย์ ดร. วงศ์พัฒนา ศรีประเสริฐ
ผู้แทนจากบัณฑิตวิทยาลัย และอาจารย์วัชรินทร์ สุทธิชัย ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่กรุณาให้คำแนะนำ
ให้คำปรึกษา และแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ มาโดยตลอด ในการทำการค้นคว้าอิสระเล่มนี้จนสมบูรณ์
ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอขอบพระคุณ นายองค์การบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด
ที่อนุญาตให้ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) และเก็บรวบรวมข้อมูล ขอขอบคุณ
ประชาชนตำบลโนนสะอาดที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกท่าน ที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

ความสำเร็จเกิดขึ้นด้วยความสนับสนุนและการให้กำลังใจอย่างสูงยิ่งของ
คุณพ่อบุญโฮม สินธุไสย์ คุณแม่สมจิตร สินธุไสย์ อันเป็นที่รักยิ่งที่คอยเป็นกำลังใจสำหรับลูก
และขอขอบคุณกำลังใจจากคุณสุพงษ์พิศ ภูขาว สามี เด็กชายชนินทร์ ภูขาว และ เด็กหญิง
พลอยชมพู ภูขาว ลูกชายและลูกสาวที่คอยเป็นกำลังใจให้คุณแม่ ตลอดทั้งเพื่อนนักศึกษา
ปริญญาโทรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต รุ่น 7 มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม และเพื่อน
ร่วมงานที่องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาดทุกท่าน ที่คอยให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจ
ในการศึกษาจนประสบผลสำเร็จ

คุณค่าและประโยชน์จากการศึกษารั้งนี้ ขอมอบบูชาพระคุณบุพการี ครู - อาจารย์
ที่ให้การศึกษา อบรมสั่งสอน ส่งผลให้ผู้ศึกษาประสบผลสำเร็จในการดำเนินชีวิตและ
เจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน

ทิพย์เกสร ภูขาว

สารบัญ

หัวเรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ.....	ก
ABSTRACT	ค
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญแผนภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	3
สมมติฐานการศึกษา.....	4
ขอบเขตของการศึกษา	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
ประโยชน์การศึกษา.....	6
บทที่ 2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ	7
แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น.....	12
แนวคิดเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล.....	15
บริบทขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด.....	22
แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนและการวางแผนพัฒนา.....	27
แนวคิดการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแบบมีส่วนร่วม.....	35
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน.....	44
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	54
กรอบแนวคิดของการศึกษา	56
บทที่ 3 วิธีการศึกษา.....	59
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	59

หัวข้อเรื่อง	หน้า
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	61
การเก็บรวบรวมข้อมูล	62
การวิเคราะห์ข้อมูล	63
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	63
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	65
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	65
ลำดับขั้นในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	65
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	66
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายและข้อเสนอแนะ	84
วัตถุประสงค์การศึกษา	84
สมมติฐานการศึกษา	84
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	85
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	85
การเก็บรวบรวมข้อมูล	86
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	87
สรุปผลการศึกษา	87
อภิปรายผล	90
ข้อเสนอแนะ	93
บรรณานุกรม	95
ภาคผนวก	101
ภาคผนวก ก แบบสอบถามการศึกษา	102
ภาคผนวก ข ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ	109
ภาคผนวก ค ค่าความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม	111
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์	114
ประวัติผู้ศึกษา	119

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขต องค์การบริหารส่วนตำบล โนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์	60
2 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม	66
3 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล โนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายตำบล	67
4 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล โนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้าน การมีส่วนร่วมในการกำหนดความต้องการ	68
5 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล โนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการ มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน/โครงการ	69
6 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล โนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้าน การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและเสนอความคิดเห็น	70
7 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล โนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการ มีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามี การนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย	72
8 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล โนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการ มีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล	74
9 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วน ตำบล โนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยจำแนกตามเพศ	76
10 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วน ตำบล โนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามหมู่บ้านที่อยู่อาศัย โดยรวม และรายตำบล	78

ตารางที่	หน้า
11 วิเคราะห์ความแปรปรวนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์.....	81
12 ความคิดเห็นของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์.....	82

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
1 โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล.....	19
2 โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด	27
3 ความสัมพันธ์ระหว่างแผนพัฒนาระดับต่างๆ กับแผนพัฒนาท้องถิ่น	36
4 ขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาสามปี	45
5 กรอบแนวคิดของการศึกษา.....	61

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 (2550 : 157-163) ได้ส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น โดยให้สามารถแสดงความคิดเห็นและเสนอความต้องการของชุมชนในพื้นที่ได้ เป็นการให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยให้อิสระในการบริหาร การเมือง การปกครอง และงบประมาณ ต้องให้ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนเป็นหลัก

ประกอบกับพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้กำหนดกระบวนการและขั้นตอนในการถ่ายโอนภารกิจงบประมาณและบุคลากรจากส่วนกลางหรือส่วนภูมิภาคให้แก่ส่วนท้องถิ่น ได้แก่ด้าน โครงสร้างพื้นฐาน ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต ด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคม ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านการวางแผนการส่งเสริมการลงทุนพาณิชย์กรรมและการท่องเที่ยว ด้านการบริหารจัดการและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านศิลปวัฒนธรรมจารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นอิสระในการปกครองตนเอง โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นของตนเอง เป็นการกระจายความรับผิดชอบหรือมอบความรับผิดชอบในการจัดการบริการสาธารณะให้สามารถพึ่งตนเองได้ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญที่ผลักดันให้ท้องถิ่นได้มีการพัฒนาที่ยั่งยืน

สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ซึ่งได้บัญญัติให้สภาตำบลยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกระจายอำนาจการปกครองให้ประชาชนในท้องถิ่นระดับตำบลซึ่งเป็นเขตชนบทให้มีโอกาสเรียนรู้การแก้ไขปัญหาและการสนองต่อความต้องการของตนเอง โดยการเข้ามามีบทบาทหรือมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง หรือที่เรียกว่าปกครองตนเองตามระบอบประชาธิปไตย องค์การบริหารส่วนตำบลจึงเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ใกล้ชิดประชาชนมากที่สุด ตามมาตรา 67, 68 และ 69 แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 (แก้ไขเพิ่มเติมถึง

ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546) โดยแบ่งภารกิจและหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลต้องทำ จำนวน 9 ภารกิจ ภารกิจและหน้าที่ที่องค์การบริหารส่วนตำบลอาจทำ จำนวน 13 ภารกิจ และมาตรา 69/1 ให้องค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นสำคัญ เพื่อให้เกิดประโยชน์และสนองต่อความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง (กรมการปกครอง. 2547 : 19-20)

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ซึ่งแผนพัฒนาท้องถิ่นประกอบด้วย แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และแผนพัฒนาสามปี ถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการสนับสนุนการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยจะต้องวิเคราะห์ถึงปัญหาและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น นำไปสู่การมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนของท้องถิ่นในปัจจุบันและอนาคต ร่วมกันบริหารทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด ร่วมปฏิบัติตามแผนงาน/โครงการที่กำหนด พร้อมทั้งมีการควบคุมติดตามและการประเมินผลการปฏิบัติตามแผน ดังนั้นจึงเกิดกระบวนการบริหารจัดการโดยประชาชน เพื่อให้เกิดความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้โดยประชาชนเอง

ปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ มีพื้นที่การปกครองทั้งสิ้น 7 หมู่บ้าน และได้รับการยกฐานะจากสภาตำบล ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย ให้เป็นองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อปี พ.ศ. 2540 ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด ได้มีการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านการบริหารจัดการที่ดี แผนพัฒนาท้องถิ่นซึ่งหมายถึงแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด ถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการที่จะดำเนินการพัฒนาท้องถิ่นให้ออกมาเป็นรูปธรรม ดังนั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงเป็นส่วนสำคัญในการที่จะช่วยวิเคราะห์ถึงจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อสนองต่อประชาชนในท้องถิ่น แต่การจะดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด นั้นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมแสดงความคิดเห็น โดยผ่านเวทีประชาคมระดับหมู่บ้านและประชาคมระดับตำบล ผ่านคณะกรรมการพัฒนาระดับตำบล คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนระดับตำบล จากนั้นเสนอสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาดเพื่อพิจารณาอนุมัติ และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลประกาศใช้แผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อไป ซึ่งแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลนี้เองจะใช้เป็นแนวทางการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีที่เป็นตัวกำหนดแผนงาน/โครงการต่าง ๆ ตามความต้องการของประชาชน (องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด. 2552 : 9-22)

ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ต้องผ่านการจัดเวทีประชาคมระดับหมู่บ้านเพื่อร่วมแสดงความคิดเห็น เสนอปัญหาและความต้องการของพื้นที่ และผ่านเวทีประชาคมระดับตำบลเพื่อรับทราบปัญหาและความต้องการในระดับตำบล นำข้อมูลที่ได้มาจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยผ่านการวิเคราะห์ปัญหา หรือศักยภาพต่าง ๆ แต่ที่ผ่านมาในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร โดยในแต่ละปีจะมีการจัดทำแผนพัฒนาสามปีเพิ่มเติมเป็นประจำทุกปี สาเหตุนี้ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจในการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ที่จำแนกตาม เพศ หมู่บ้านที่อยู่อาศัย ในการมีส่วนร่วมในการกำหนดความต้องการ การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน/โครงการ การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาและแสดงความคิดเห็น การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีการนำโครงการในแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการจัดทำแผนพัฒนา ข้อเสนอที่ได้เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เหมาะสม ทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากที่สุดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ส่งผลให้การทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพเป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนุญ และหลักการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มุ่งให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของตนอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล โนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล โนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตาม เพศ หมู่บ้านที่อยู่อาศัยที่แตกต่างกัน
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล โนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์

สมมติฐานของการศึกษา

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ อยู่ในระดับปานกลาง
2. ประชาชนที่มี เพศ หมู่บ้านที่อยู่อาศัยที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ แตกต่างกัน

ขอบเขตของการศึกษา

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร (Population) ประชาชนที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนราษฎรและเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 2,985 คน (สำนักทะเบียนท้องถิ่นอำเภอห้วยเม็ก ณ วันที่ 12 ธันวาคม 2552)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ประชาชนผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนราษฎรและเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ พ.ศ. 2552 จำนวน 353 คน ได้มาโดยวิธีหาขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamanae. 1973 : 727)

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา แบ่งออกเป็น

2.1 ตัวแปรอิสระ (Independent variables) ได้แก่ ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย

2.1.1 เพศ

2.1.2 หมู่บ้านที่อยู่อาศัย

2.2 ตัวแปรตาม (Dependent variable) ได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตาม

2.2.1 การมีส่วนร่วมในการกำหนดความต้องการ

2.2.2 การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน/โครงการ

2.2.3 การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและแสดงความคิดเห็น

2.2.4 การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีกรนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติ

งบประมาณรายจ่าย

2.2.5 การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล

นิยามศัพท์เฉพาะ

การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง กิจกรรมที่ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ 5 ด้าน คือ

1. การมีส่วนร่วมในการกำหนดความต้องการ หมายถึง กิจกรรมที่ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ เข้าร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาภายในชุมชน ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจกำหนดความต้องการของชุมชน และมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการนั้น

2. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน/โครงการ หมายถึง กิจกรรมที่ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ เข้าร่วมในการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ของโครงการ กำหนดวิธีการและแนวทางดำเนินงาน ตลอดจนกำหนดทรัพยากรและแหล่งของทรัพยากรที่จะใช้ในโครงการ

3. การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและแสดงความคิดเห็น หมายถึง กิจกรรมที่ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ เข้าร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา แสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่อแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

4. การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีการนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย หมายถึง กิจกรรมที่ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ เข้าร่วมในการตรวจสอบ ในการนำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้ร่วมจัดทำกับประชาชนมาจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน

5. การมีส่วนร่วมปฏิบัติติดตามประเมินผล หมายถึง กิจกรรมที่ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ เข้าร่วมในการประเมินว่าโครงการที่ดำเนินการนั้นบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ ร่วมในการปฏิบัติ ในโครงการในรูปแบบต่าง ๆ ร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานในขั้นตอนต่าง ๆ เช่น กระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง

องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์

แผนพัฒนา หมายถึง แผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2553 – 2555) ขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์

ประโยชน์การศึกษา

ข้อสนเทศที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้จะเป็นข้อมูลเสนอต่อนายกองค์การบริหารส่วน
ตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อนำไปปรับปรุงเพื่อเป็นแนวทางในการ
ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลได้
อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 2

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล โนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้ศึกษาได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวทางในการศึกษา โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น

1. แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ
2. แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น
3. แนวคิดเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล
4. บริบทขององค์การบริหารส่วนตำบล โนนสะอาด
5. แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผน และการวางแผนพัฒนา
6. แนวคิดการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแบบมีส่วนร่วม
7. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
8. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
9. กรอบแนวคิดของการศึกษา

แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ

1. ความหมายของการกระจายอำนาจ

นิยามความหมายในการกระจายอำนาจ มีความแตกต่างกันออกไป ดังนี้
รศคนธ์ รัตนเสริมพงศ์ (2546 : 32) ได้ให้ความหมายการกระจายอำนาจว่าเป็นหลักการใช้อำนาจบริหารที่กำหนดให้รัฐบาลในส่วนกลาง ซึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจในการบริหารประเทศมอบอำนาจหรือคืนอำนาจบางประการให้ประชาชนในแต่ละท้องถิ่น ดำเนินการบริหารกิจการท้องถิ่นของตนเอง ทั้งนี้ประชาชนในท้องถิ่นจะจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นองค์กรของประชาชนในท้องถิ่นขึ้น เพื่อใช้อำนาจดังกล่าวแทนประชาชน และดำเนินการบริหารท้องถิ่นตามเจตนารมณ์ของชุมชนท้องถิ่นนั้นๆ อย่างเป็นอิสระ โดยไม่ถูกแทรกแซงจากรัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค แต่ยังคงอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐบาลตามความจำเป็น

โกวิทย์ พวงงาม (2548 : 36) ได้ให้ความหมายของการกระจายอำนาจว่า คือ การโอนกิจการบริหารสาธารณะบางเรื่องจากรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนกลางไปให้ชุมชน

ซึ่งตั้งอยู่ในท้องถิ่นต่าง ๆ ของประเทศ หรือหน่วยงานบางหน่วยงานรับผิดชอบจัดทำอย่างเป็นอิสระจากการปกครองส่วนกลาง

สมศักดิ์ พรหมเดื่อ (2551 : 18) ได้สรุปความหมาย การกระจายอำนาจ คือ การบริหารจัดการในท้องถิ่นให้คนในท้องถิ่นได้ดูแลพื้นที่ของตน และยังเป็นส่งเสริมการบริหารจัดการของชุมชนในท้องถิ่น ได้บริหารจัดการในท้องถิ่นตนเองเพื่อไปสู่การพัฒนาด้านสาธารณะต่าง ๆ อย่างทั่วถึง เข้าใจปัญหาของตนเอง อยู่กับปัญหาที่รู้ต้นเหตุของปัญหาแก้ไขได้ทันเวลา

สรุป การกระจายอำนาจ คือ การกระจายกิจกรรมการบริหารของรัฐบาลกลาง ทั้งด้านงบประมาณ หน้าที่ และบุคลากร โดยการมอบอำนาจการปกครองบางส่วนให้แก่องค์กรที่เป็นนิติบุคคลจากอำนาจการบริหารส่วนกลาง ให้มีอำนาจในการตัดสินใจการกำหนดนโยบาย การนำนโยบายไปปฏิบัติในด้านการบริการสาธารณะ โดยอิสระไม่อยู่ภายใต้การควบคุม แต่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐบาล

2. ลักษณะของหลักการกระจายอำนาจทางการปกครอง

ลักษณะของการกระจายอำนาจ มีนักวิชาการหลายท่านได้อธิบายไว้ ดังนี้
สถาบันดำรงราชานุภาพ (2539 : 12-13) ได้สรุปหลักการกระจายอำนาจ มีด้วยองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการ คือ

2.1 มีความเป็นนิติบุคคล การกระจายอำนาจการปกครองนั้นจะต้องมีองค์การเป็นนิติบุคคลต่างหากจากองค์กรของรัฐบาลกลาง การมีองค์การเป็นนิติบุคคลต่างหากนี้ ก็เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของตน องค์กรเหล่านี้จะต้องมีงบประมาณทรัพย์สิน และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานของตนเอง

2.2 มีอำนาจในการบริหารงาน ความมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ เป็นหลักที่สำคัญในการกระจายอำนาจการปกครอง เพราะถ้าหากองค์กรนั้นไม่มีอำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่จะต้องรอคำสั่งจากรัฐบาลกลางอยู่เสมอ องค์กรปกครองท้องถิ่นจะต้องมีอำนาจอิสระในการปฏิบัติภารกิจของตนเอง ตลอดจนมีอิสระพอสมควรในการกำหนดนโยบายหรือการตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ

2.3 ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการเลือกผู้บริหาร และผู้ทำหน้าที่นิติบัญญัติ การมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองในท้องถิ่นของประชาชนนั้นอาจทำได้หลายระดับแล้วแต่ความสามารถและความสนใจของประชาชนในท้องถิ่นเป็นสำคัญ เช่น ประชาชนบางคนอาจมีส่วนร่วมในกิจกรรมของท้องถิ่นเฉพาะการออกไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งตัวแทนของตน

เข้าไปปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งต่าง ๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเท่านั้น แต่บางคนอาจเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมการปกครองท้องถิ่นมากกว่านั้น ถึงกับสมัครเข้ารับเลือกตั้งเป็นตัวแทนของประชาชนเพื่อมีโอกาสเข้ามามีบทบาทในการดำเนินกิจกรรมอันเป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยตนเอง

2.4 มีงบประมาณของตนเอง องค์กรปกครองท้องถิ่นต้องมีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ตนเอง รวมไปถึงการมีอำนาจในการบริหารงบประมาณที่ได้มานั้นด้วยตนเองซึ่งเป็นการมอบอำนาจการตัดสินใจให้องค์กรปกครองท้องถิ่นทั้งหมดตั้งแต่การวางแผนปฏิบัติงาน การจัดเก็บรายได้ การบริหารและการบริการประชาชนในเขตพื้นที่รับผิดชอบ

จากองค์ประกอบของหลักการกระจายอำนาจที่กล่าวมา จึงสรุปได้ว่า องค์ประกอบทั้ง 4 ประการ ในการกระจายอำนาจหากสามารถดำเนินการหรือปฏิบัติได้จริงได้ตามกรอบหลักการดังกล่าวโดยไม่มีการแทรกแซงจากส่วนอื่น ย่อมทำให้องค์กรปกครองท้องถิ่นมีความสมบูรณ์ในการบริหารงานมากขึ้นมุ่งสู่การทำงานที่มีประสิทธิภาพและตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่

3. ประเภทของการกระจายอำนาจทางการปกครอง

การจัดการปกครองตามหลักการกระจายอำนาจนั้นทำได้ 2 ลักษณะ คือ (สมคิด เลิศไพฑูรย์, 2550 : 29)

3.1 การกระจายอำนาจทางพื้นที่หรือที่เรียกว่า การกระจายอำนาจทางเขตแดน (Decentralization Territorial) คือ การที่รัฐมอบอำนาจในการจัดทำบริการสาธารณะให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Collectivities Locales) จัดทำบริการสาธารณะที่ได้รับมอบหมายที่ถูกจำกัดขอบเขตโดยพื้นที่หรืออาณาเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ การจัดระเบียบราชการบริหารลักษณะนี้ เรียกว่า “การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น”

3.2 การกระจายอำนาจบริหาร หรือเรียกว่า การกระจายอำนาจทางเทคนิค (Decentralization Par Service Or Technique) คือ การที่รัฐมอบอำนาจในการบริการสาธารณะในบางเรื่องบางอย่างให้แก่องค์กรของรัฐ (State Organs) ที่จัดตั้งขึ้นโดยเฉพาะเป็นผู้จัดทำบริการ การกระจายอำนาจทางบริการนี้ มิใช่เป็นการกระจายอำนาจปกครอง แต่เป็นการ “มอบ” ให้องค์กรของรัฐไปจัดทำบริการสาธารณะโดยแยกออกมาเป็นนิติบุคคลต่างหากจากรัฐมีทรัพย์สินของตนเองและมีผู้บริหารของตนเองโดยเป็นนิติบุคคล การกระจายอำนาจนี้จะต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐเช่นกัน ซึ่งมี 2 รูปแบบ คือ รัฐวิสาหกิจและองค์การมหาชน

4. การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 หมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ส่วนที่ 3 แนวนโยบายด้านการบริหารราชการแผ่นดิน มาตรา 78 (3) กำหนดให้รัฐต้องกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจ ในกิจการของท้องถิ่นได้เอง ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ พัฒนาเศรษฐกิจของท้องถิ่นและระบบสาธารณูปโภคและ สาธารณูปการ ตลอดจนโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศในท้องถิ่น ให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั่ว ประเทศ รวมทั้งพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัดนั้น

หมวด 14 การปกครองส่วนท้องถิ่น มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ในหลักการที่สำคัญ 6 ประการ คือ

1. รัฐต้องให้ความสำคัญเป็นอิสระแก่ท้องถิ่นและส่งเสริมให้ท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำบริการสาธารณะ
2. การกำกับดูแลท้องถิ่นต้องทำเท่าที่จำเป็นและจะกระทบหลักการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นมิได้ให้มีมาตรฐานกลาง
3. ท้องถิ่นย่อมมีความเป็นอิสระในการจัดบริการสาธารณะและพัฒนาระบบบริการ คลังท้องถิ่นให้จัดบริการสาธารณะให้ครบถ้วนตามอำนาจหน้าที่ ให้มีกฎหมายกำหนดแผนและ ขั้นตอนการกระจายอำนาจและมีกฎหมายรายได้ท้องถิ่น
4. ท้องถิ่นต้องมีสภาท้องถิ่นและคณะผู้บริหารหรือผู้บริหารท้องถิ่น โดยสภาท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้ง คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้ง โดยตรงของประชาชนหรือความเห็นชอบของสภาท้องถิ่น
5. ประชาชนในท้องถิ่นมีสิทธิมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการของท้องถิ่น
6. ให้มีองค์กรพิทักษ์ระบบคุณธรรมของข้าราชการส่วนท้องถิ่น และให้มีผู้แทน ข้าราชการส่วนท้องถิ่นร่วมเป็นคณะกรรมการข้าราชการส่วนท้องถิ่น

ประกอบกับพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ซึ่งมีสาระสำคัญในการกำหนดอำนาจหน้าที่ให้ การจัดระบบบริการสาธารณะระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นด้วยกันเอง การจัดสัดส่วนภาษีอากรโดยต้องคำนึงถึงภารกิจหน้าที่ของรัฐกับองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง และมาตรา 12 ได้กำหนดให้ คณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อขอความ

เห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีและรายงานต่อรัฐสภา ซึ่งเป็นแนวทางกรอบแนวคิด เป้าหมาย และ แนวทางการกระจายอำนาจให้เป็นไปตามมาตรา 30 แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอน การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 เพื่อให้การกระจายอำนาจเป็นไป ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2550 โดยยึดหลักการมีส่วนร่วม

5. สรุปลักษณะสำคัญของการกระจายอำนาจปกครองให้แก่ท้องถิ่น

5.1 มีการจัดตั้งองค์กรขึ้นเป็นนิติบุคคลเพิ่มขึ้นจากส่วนกลาง หน่วยการปกครอง ท้องถิ่นนี้มีหน้าที่ มีงบประมาณ มีทรัพย์สินเป็นของตนเองต่างหาก และไม่ขึ้นตรงกับหน่วย การบริหารราชการส่วนกลาง ส่วนกลางเพียงแต่ควบคุมดูแลให้การปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตาม กฎหมายเท่านั้น

5.2 มีการเลือกตั้งสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนใน ท้องถิ่นนั้นได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองอย่างใกล้ชิด ถ้าไม่มีการเลือกตั้งคณะ ผู้ปกครองท้องถิ่นเลยก็ไม่นับเป็นการกระจายอำนาจปกครองให้แก่ท้องถิ่นอย่างแท้จริง

5.3 มีอำนาจอิสระในการปกครองตนเองได้ตามสมควร การกระจายอำนาจการ ปกครองนั้นต้องกำหนดให้หน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจอิสระในการบริหารงาน หรือ จัดทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายได้เองพอสมควร คือ มีอำนาจวินิจฉัยและดำเนินการได้เองด้วย งบประมาณ และเจ้าหน้าที่ของตนเอง

5.4 มีงบประมาณและรายได้เป็นของท้องถิ่น ตามหลักการกระจายอำนาจการ ปกครองนั้น หน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีงบประมาณของตนเองซึ่งแยกต่างหากจาก ส่วนกลาง โดยมีรายได้จากการจัดเก็บภาษีอากร ค่าธรรมเนียมต่าง ๆ และทรัพย์สินตลอดจน เงินอุดหนุน เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจการต่าง ๆ

5.5 มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานที่เป็นของท้องถิ่นของตนเอง นอกจากจะมีงบประมาณ แยกออกเป็นสัดส่วนของตนเองแล้ว การกระจายอำนาจปกครองนั้นจะต้องมีเจ้าหน้าที่อันเป็น พนักงานของตนเป็นส่วนใหญ่หรือทั้งหมด เจ้าหน้าที่เหล่านี้มิได้สังกัดกระทรวง ทบวงใน ส่วนกลางโดยตรง แต่เป็นเจ้าหน้าที่ของท้องถิ่นแต่ละแห่งนั่นเอง

จากแนวคิดดังกล่าว สรุปได้ว่าการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการให้อิสระของประชาชนท้องถิ่นในการกำหนดนโยบาย การบริหารจัดการ การบริหารงาน บุคคล การเงินการคลัง ให้มีอำนาจหน้าที่โดยเฉพาะ ตามกรอบของรัฐธรรมนูญ และกฎหมาย ที่กำหนดไว้ ซึ่งการกระจายอำนาจนี้จะมีการส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การบริหาร โดยยังมีรัฐบาลกลางคอยกำกับดูแลท้องถิ่นเท่าที่จำเป็น

แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

1. ความหมายของการปกครองท้องถิ่น

การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการปกครองในระดับล่างของชุมชนในประเทศ มีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้หลายท่าน ดังนี้

วิท (Wit. 1967 : 14-21) ได้ให้ความหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่น คือ การปกครองที่รัฐบาลกลางให้อำนาจหรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยงานการปกครองส่วนท้องถิ่น สร้างโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีอำนาจในการปกครองท้องถิ่นร่วมกันทั้งหมด หรืออำนาจบางส่วนในการบริหารท้องถิ่น ตามหลักที่ว่าถ้าอำนาจการปกครองมาจากประชาชนในท้องถิ่นแล้ว รัฐบาลของท้องถิ่นก็ย่อมเป็นรัฐบาลของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชน ดังนั้นการบริหารการปกครองท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีองค์กรของตนเองอันเกิดจากการกระจายอำนาจของรัฐบาลกลาง โดยให้องค์กรที่มีได้เป็นส่วนหนึ่งของรัฐบาลกลาง มีอำนาจในการตัดสินใจและบริหารงานภายในท้องถิ่นในเขตอำนาจของตน

มอนตาญ (Mongtagu. 1984 : 574) ได้ให้ความหมายการปกครองท้องถิ่นไว้ว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองซึ่งหน่วยการปกครองท้องถิ่นได้มีการเลือกตั้งโดยอิสระ เพื่อเลือกผู้ที่มีหน้าที่บริหารราชการปกครองท้องถิ่นมีอำนาจอิสระ พร้อมความรับผิดชอบที่ตนสามารถที่จะใช้ได้โดยปราศจากการควบคุมของหน่วยการบริหารราชการส่วนกลางหรือภูมิภาค แต่ทั้งนี้หน่วยการปกครองท้องถิ่นยังต้องอยู่ภายใต้บังคับบัญชาด้วยอำนาจสูงสุดของประเทศ ไม่ได้กลายเป็นอิสระใหม่แต่อย่างใด

ลิจิต ธีรเวคิน (2548 : 36) ให้ความหมายการปกครองท้องถิ่นว่า เป็นการปกครองโดยวิธีการซึ่งหน่วยการปกครองในท้องถิ่นได้มีการเลือกตั้งผู้ทำหน้าที่ปกครองโดยอิสระและได้รับอำนาจโดยอิสระ โดยความรับผิดชอบซึ่งตนสามารถที่จะใช้ได้โดยปราศจากการควบคุมของหน่วยการปกครองส่วนภูมิภาคและส่วนกลาง แต่การปกครองท้องถิ่นยังอยู่ภายใต้บังคับบัญชาด้วยอำนาจสูงสุดของประเทศมิใช่ว่าได้กลายเป็นรัฐอธิปไตยไป

จากความหมายการปกครองท้องถิ่นที่กล่าวมาในข้างต้น สรุปได้ว่าการปกครองท้องถิ่น คือ การปกครองที่รัฐได้กระจายอำนาจการบริหารกิจการภายในท้องถิ่นให้ท้องถิ่นเป็นผู้ดูแล และดำเนินการพัฒนาท้องถิ่นเอง ถือได้ว่าเป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชนอย่างแท้จริง แต่ในการให้อำนาจในส่วนนี้ไม่ใช่การให้ความเป็นอิสระที่เป็นเชิงของการปกครองแบบรัฐอิสระ ท้องถิ่นยังคงอยู่ในการกำกับดูแลจากรัฐ

2. หลักการปกครองท้องถิ่น

โกวิท พวงงาม (2548 : 29) ได้ประมวลหลักการปกครองท้องถิ่นสาระสำคัญ ดังนี้

2.1 การปกครองของชุมชนหนึ่ง ซึ่งชุมชนเหล่านี้ อาจมีความแตกต่างกัน ในด้านความเจริญ จำนวนประชากรหรือขนาดของพื้นที่

2.2 หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีอำนาจอิสระ (Autonomy) ในการปฏิบัติหน้าที่ตามความเหมาะสม กล่าวคือ อำนาจของหน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีขอบเขตพอควรเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นอย่างแท้จริง

2.3 หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีสิทธิตามกฎหมาย (Legal Rights) ที่จะดำเนินการปกครองตนเอง สิทธิตามกฎหมายแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

2.3.1 หน่วยการปกครองท้องถิ่นที่จะตรากฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ขององค์กรปกครองท้องถิ่น

2.3.2 สิทธิที่เป็นหลักในการดำเนินการบริหารท้องถิ่น คืออำนาจในการกำหนดงบประมาณเพื่อบริหารกิจการตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น

2.4. มีองค์กรที่จะเป็นในการบริหารและการปกครองตนเอง องค์กรที่จำเป็นของท้องถิ่นจัดแบ่งเป็นสองฝ่าย คือ องค์กรฝ่ายบริหาร และองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ

2.5. ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น จากแนวคิดที่ว่า ประชาชนในท้องถิ่นเท่านั้นที่จะรู้ปัญหาและวิธีการแก้ไขของตนเองอย่างแท้จริง

สรุปหลักการปกครองท้องถิ่น คือ ต้องมีพื้นที่ ประชากรในท้องถิ่น งบประมาณ และมีบุคลากร ซึ่งได้รับอำนาจอิสระในรูปของกฎหมาย โดยจัดตั้งเป็นองค์กรนิติบุคคลในการให้บริการสาธารณะ โดยในการดำเนินการประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการใช้อำนาจนั้น ๆ

3. วัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่นมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ 3 ประการ คือ (พรชัย เทพปัญญา และคณะ. 2537 5-7)

3.1 เพื่อปฏิบัติหน้าที่ที่ให้บริการซึ่งบุคคลหรือเอกชนไม่สามารถจัดทำได้หรือไม่อยู่ในฐานะที่จะจัดหาให้ได้ ในลักษณะเช่นนี้รัฐบาลหรือหน่วยการปกครองท้องถิ่น จะจัดบริการให้ เช่น ได้รับความคุ้มครองความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ได้รับสวัสดิการ และได้รับความสะดวกในการดำเนินชีวิต

3.2 เพื่อปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้ง เนื่องจากการดำเนินชีวิตของบุคคลอาจจะเกิดการขัดแย้งกันเพราะความคิดเห็น ผลประโยชน์แตกต่างกัน ซึ่งอาจจะมีการ

อภิปรายถกเถียงกันอย่างมีเหตุผล หรือมีการโต้แย้งกันอย่างรุนแรง หรืออาจมีการตัดสินบนหรือการต่อสู้กัน กรณีเช่นนี้รัฐบาลหรือหน่วยปกครองท้องถิ่นจะต้องเข้ามาแก้ปัญหา โดยการเป็นผู้วางกฎเกณฑ์ควบคุมการขัดแย้ง เป็นผู้ประนีประนอมหรือแบ่งผลประโยชน์หรือเป็นผู้ตัดสินกรณีพิพาทซึ่งทั้งสองฝ่ายจะต้องเชื่อฟังและยอมรับคำตัดสินนั้น

3.3 เพื่อการแบ่งเบาภาระและการเป็นตัวแทนของแต่ละส่วนของประเทศ การจัดตั้งหน่วยการปกครองท้องถิ่นขึ้นด้วยวัตถุประสงค์ที่จะแบ่งเบาภาระของส่วนกลางให้ท้องถิ่นจัดปกครองตนเอง เพื่อเป็นการฝึกหัดการปกครองตนเอง สำหรับประเทศที่ยังไม่พัฒนา แต่สำหรับประเทศที่พัฒนาแล้วนั้น ถือว่าการปกครองท้องถิ่นจะเป็นตัวแทนของประเทศส่วนหนึ่งในการสร้างความเจริญให้แก่ประเทศ อย่างเช่นชาวอเมริกามีความเห็นว่าการปกครองท้องถิ่นจะเป็นส่วนช่วยเสริมสร้างชีวิตที่เป็นประชาธิปไตย

4. ความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่นทำให้เกิดการพัฒนาประชาธิปไตย (สถาบันดำรงราชานุภาพ กองวิชาการและแผนงาน. 2539 : 16-17) ให้มีความสำคัญ ดังนี้

4.1 องค์กรปกครองท้องถิ่นเป็นสถาบันให้การศึกษาการปกครองระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชน กล่าวคือ องค์กรปกครองท้องถิ่นเป็นสภาพจำลองของระบบการเมืองของชาติ มีกิจกรรมทางการเมืองโดยเฉพาะการเลือกตั้งเป็นการชักนำให้คนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเองเป็นการฝึกหัดการตัดสินใจทางการเมือง

4.2 การสร้างประชาธิปไตยที่มั่นคง จะต้องเริ่มจากการสร้างประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่นก่อน เพราะการพัฒนาทางการเมืองในวงกว้างจะนำไปสู่ความเข้าใจการเมืองในระดับชาติโดยง่าย

4.3 การปกครองท้องถิ่น จะทำให้ประชาชนเกิดความรอบรู้แจ่มแจ้งทางการเมือง (Political Maturity) กล่าวคือ ประชาชนจะรู้ถึงวิธีการเลือกตั้ง การตัดสินใจการบริหารการเมืองท้องถิ่น การต่อสู้แข่งขันกันตามวิถีทางการเมือง ทำให้เกิดการรวมกลุ่มทางการเมืองในที่สุด

4.4 การปกครองท้องถิ่นทำให้เกิดการเข้าสู่วิถีการเมืองของประชาชน ด้วยเหตุที่การเมืองท้องถิ่นมีผลกระทบต่อประชาชนโดยตรงและใกล้ชิด และเกี่ยวพันต่อการเมืองระดับชาติหากมีกิจกรรมทางการเมืองเกิดขึ้นอยู่เสมอ ก็จะมีผลทำให้เกิดความคึกคักและมีชีวิตชีวาต่อการปกครองท้องถิ่น ประชาชนในท้องถิ่นจะมีความเกี่ยวพันและเข้าสู่ระบบการเมืองตลอดเวลา

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนตำบล พ.ศ. 2499 รวมทั้งฉบับที่ 2 พ.ศ. 2509 นอกจากนี้ยังให้โอนทรัพย์สิน หนี้สินและสิทธิขององค์การบริหารส่วนตำบลไปเป็นของจังหวัด เมื่อ พ.ศ. 2537 รัฐบาลได้ปรับปรุงกฎหมายด้วยการจัดระเบียบบริหารราชการส่วนตำบล จึงได้ออกพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 รวมที่ได้แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 เพื่อให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน

2. หลักเกณฑ์การจัดตั้ง

ในการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ได้มีการจัดตั้งตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ได้กำหนดเกณฑ์การจัดตั้งและการยุบรวมองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้ (กรมปกครอง. 2547 : 19-20)

- 2.1 องค์การบริหารส่วนตำบลอาจรวมกับองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีเขตติดต่อกันภายในอำเภอเดียวกันได้ ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในเขตตำบลนั้น
- 2.2 องค์การบริหารส่วนตำบลอาจรวมกับหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่มีเขตติดต่อกันภายในอำเภอเดียวกัน ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในเขตตำบลนั้น
- 2.3 องค์การบริหารส่วนตำบลใดมีประชากรทั้งหมดไม่ถึง 2,000 คน เป็นเหตุไม่สามารถบริหารงานพื้นที่นั้นให้มีประสิทธิภาพได้ ให้กระทรวงมหาดไทยประกาศยุบองค์การบริหารส่วนตำบลดังกล่าว โดยให้รวมพื้นที่เข้ากับองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีเขตติดต่อกันภายในอำเภอเดียวกัน หรือให้หน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่มีเขตติดต่อกันภายในอำเภอเดียวกัน ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในเขตตำบลนั้น

ต่อมาพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546 ได้กำหนดเพิ่มเติมให้สภาตำบลที่มีรายได้ไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันเป็นเวลา 3 ปี เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ 150,000 บาท ก็อาจจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลได้ ทั้งนี้ให้มีความสัมพันธ์กับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และเป็นไปตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542

ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลจะสามารถจัดตั้งได้จะต้องมาจากสภาตำบลที่มีรายได้ไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันสามปี เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ 150,000 บาท หรือตามเกณฑ์รายได้เฉลี่ยที่มีการเปลี่ยนแปลง ต้องจัดทำเป็นประกาศกระทรวงมหาดไทย

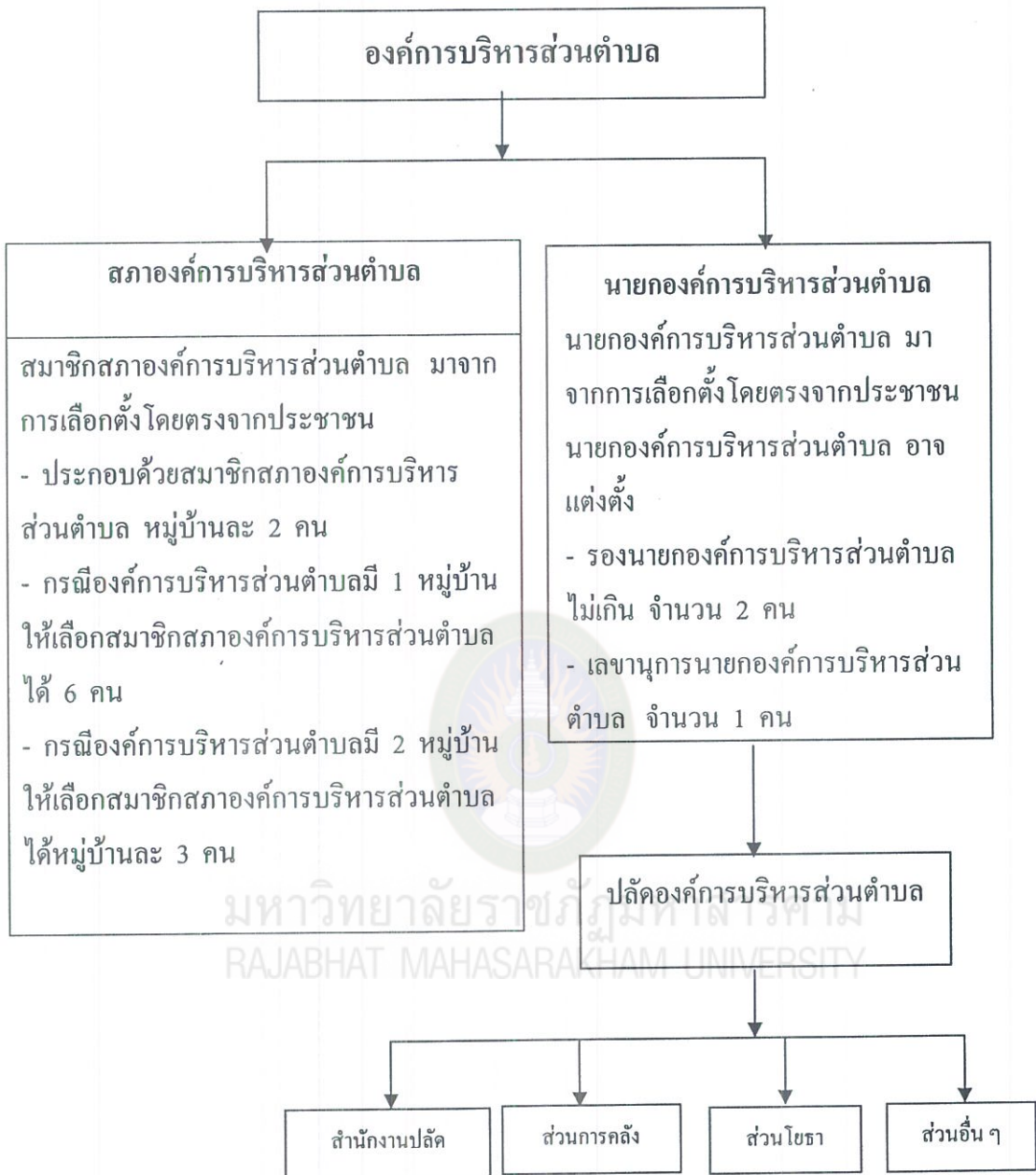
และประกาศลงในราชกิจจานุเบกษา โดยในประกาศให้ระบุชื่อ และขอบเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไว้ด้วย

3. โครงสร้างและอำนาจหน้าที่

3.1 สถานองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย สมาชิกที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชนในหมู่บ้านในตำบลนั้น ๆ หมู่บ้านละ 2 คน หากองค์การบริหารส่วนตำบลใดมี 2 หมู่บ้าน ให้มีสมาชิกสถานองค์การบริหารส่วนตำบลได้หมู่บ้านละ 3 คน แต่หากองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียง 1 หมู่บ้าน ให้มีสมาชิกสถานองค์การบริหารส่วนตำบลได้หมู่บ้านละ 6 คน ในสถานองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นประกอบด้วย ประธานสถานองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 1 คน รองประธานสถานองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 1 คน และเลขานุการสถานองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 1 คน สถานองค์การบริหารส่วนตำบลทำหน้าที่ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาตำบล พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบังคับตำบล ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ควบคุมการบริหารงานของคณะผู้บริหารให้เป็นไปตามนโยบายแผนพัฒนาตำบล กำหนด ระเบียบและข้อบังคับของทางราชการ โดยมีวาระในการดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปีนับแต่วันเลือกตั้ง

3.2 นายกององค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน ที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน ซึ่งอาจแต่งตั้งรองนายกององค์การบริหารส่วนตำบลได้ไม่เกิน 2 คน และเลขานุการนายกององค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน ซึ่งรองนายกององค์การบริหารส่วนตำบลและเลขานุการนายกององค์การบริหารส่วนตำบลมาจากการแต่งตั้งจากนายกององค์การบริหารส่วนตำบล วาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี มีหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และวางแผนพัฒนาตำบลตามนโยบายที่ได้แถลงต่อสถานองค์การบริหารส่วนตำบลในวันที่เข้ารับหน้าที่

3.3 พนักงานส่วนตำบล เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบแบบแผนและนโยบายของนายกององค์การบริหารส่วนตำบล นอกจากพนักงานส่วนตำบลแล้วยังมีพนักงานจ้าง ซึ่งทำหน้าที่ตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

แผนภาพที่ 1 โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล

ที่มา : (พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546. 2546 : 16-37)

4. การบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล

การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล มีนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด มีปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้บังคับบัญชารองลงมา ในส่วนราชการมีพนักงานส่วนตำบลเป็นข้าราชการประจำ และมีพนักงานจ้างตามโครงสร้างกรอบ

อัตรากำลัง เป็นไปตามขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งกำหนดไว้ 3 ขนาด คือ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก โดยมีกรอบพิจารณาจากรายได้ พื้นที่ และประชากรในพื้นที่ของ องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา แบ่งการบริหารตามกรอบอัตรากำลังของแต่ละองค์การบริหารส่วนตำบล

5. อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546 มีดังนี้

5.1 อำนาจหน้าที่ทั่วไป

ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึง ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546 มาตรา 66 องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ พัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

5.2 หน้าที่กฎหมายบังคับให้ทำ

มาตรา 67 ภายใต้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

1. จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก
2. รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
3. ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ
4. ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
5. ส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
6. ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และพิการ
7. คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
8. บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรม

อันดีของท้องถิ่น

9. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมายโดยจัดสรรงบประมาณ หรือบุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร

5.3 หน้าที่ที่ไม่บังคับให้ทำ แต่อาจที่จะดำเนินการได้

มาตรา 68 ภายใต้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลอาจจัดทำ กิจกรรมในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

1. ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร
2. ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
3. ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
4. ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจ และ

สวนสาธารณะ

5. ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์
6. ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว
7. บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร
8. การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณะสมบัติของ

แผ่นดิน

9. หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
10. มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม
11. กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์
12. การท่องเที่ยว
13. ผังเมือง

5.4 ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 ยังกำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบการบริหารสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ดังนี้

- 5.4.1 จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง
- 5.4.2 จัดให้มีและบำรุงทางบก ทางน้ำ และทางระบายน้ำ
- 5.4.3 การจัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และที่จอดรถ
- 5.4.4 การสาธารณสุขูปโภคและการก่อสร้างอื่นๆ
- 5.4.5 การสาธารณสุขการ
- 5.4.6 การส่งเสริม การฝึก และประกอบอาชีพ
- 5.4.7 การพาณิชย์ และการส่งเสริมการลงทุน
- 5.4.8 การส่งเสริมการท่องเที่ยว
- 5.4.9 การจัดการศึกษา
- 5.4.10 การสังคมสงเคราะห์และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และ

ผู้ด้อยโอกาส

ท้องถิ่น

5.4.11 การบำรุงรักษาศิลปะจารีตประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของ

5.4.12 การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดและการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย

5.4.13 การจัดให้มีและบำรุงสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

5.4.14 การส่งเสริมกีฬา

5.4.15 การส่งเสริมประชาธิปไตยความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของ

ประชาชน

5.4.16 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น

5.4.17 การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง

5.4.18 การกำจัดมูลฝอยสิ่งปฏิกูลและน้ำเสีย

5.4.19 การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัวและการรักษาพยาบาล

5.4.20 การจัดให้มีและควบคุมสุสานและฌาปนสถาน

5.4.21 การควบคุมการเลี้ยงสัตว์

5.4.22 การจัดให้มีและควบคุมการฆ่าสัตว์

5.4.23 การรักษาความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และการ

อนามัย โรงมหรสพ และสาธารณสุขสถานอื่น ๆ

5.4.24 การจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดิน

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

5.4.25 การผังเมือง

5.4.26 การขนส่งและวิศวกรรมจราจร

5.4.27 การดูแลรักษาที่สาธารณะ

5.4.28 การควบคุมอาคาร

5.4.29 การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

5.4.30 การรักษาความสงบเรียบร้อย การส่งเสริมและสนับสนุนการป้องกัน

และรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

5.4.31 กิจการอื่นใดที่เป็นผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามที่

คณะกรรมการประกาศกำหนด

5.5 อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลตามกฎหมายที่กำหนดในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลแล้ว ยังมีกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องให้องค์การบริหารส่วนตำบลในฐานะราชการส่วนท้องถิ่นดำเนินตามอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- 5.5.1 พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522
- 5.5.2 พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535
- 5.5.3 พระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ. 2508
- 5.5.4 พระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พ.ศ. 2475
- 5.5.5 พระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. 2510
- 5.5.6 พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2525
- 5.5.7 กฎหมายอื่น ๆ ตามแต่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในท้องถิ่นที่มี

พื้นที่ต้องบังคับใช้กฎหมาย เช่น กฎหมายเกี่ยวกับเรื่องป่าไม้ การประมงทรัพยากรธรรมชาติ
น้ำมันแก๊สแอ่น เป็นต้น

บริบทองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด

1. สภาพทั่วไป

ทิศเหนือ ติดต่อกับตำบลหัวหิน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์

ทิศใต้ ติดต่อกับพื้นที่ป่าดงระแนง ตำบลคลองขาม อำเภอยางตลาด

จังหวัดกาฬสินธุ์

ทิศตะวันออก ติดต่อกับตำบลเวือ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์

ทิศตะวันตก ติดต่อกับตำบลกุดโดน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์

1.1 พื้นที่

องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด มีพื้นที่ทั้งหมดโดยประมาณ 22 ตาราง

กิโลเมตร หรือ 13,750 ไร่

1.2 ภูมิประเทศ

พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ดอนสลับราบบางแห่ง

1.3 การคมนาคม

ตำบลโนนสะอาด มีเส้นทางการคมนาคมโดยทางรถยนต์ที่สามารถเดินทาง
ติดต่อกับอำเภอห้วยเม็กและตำบลต่าง ๆ ได้ 2 เส้นทาง คือ

1.3.1 เส้นทางจากที่ว่าการอำเภอห้วยเม็ก บ้านกุดท่าลือ ตำบลห้วยเม็ก
ผ่านตำบลบึงนาเรียง ตำบลหัวหิน เข้าสู่เขตตำบลโนนสะอาด

1.3.2 เส้นทางตามทางหลวงแผ่นดินสายกระนวน – ฮ่องฮี เลี้ยวแยกบ้าน
กุดโดน ตำบลกุดโดน เข้าสู่เขตตำบลโนนสะอาด

1.4 การเมืองและการปกครอง

องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (ส.อบต.) จำนวน 14 คน โดยมีการแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 7 หมู่บ้าน ดังนี้

- 1.4.1 หมู่ที่ 1 บ้านโนนสวรรค์
- 1.4.2 หมู่ที่ 2 บ้านโนนสวรรค์
- 1.4.3 หมู่ที่ 3 บ้านโนนจี้คอง
- 1.4.4 หมู่ที่ 4 บ้านหนองกุงไทย
- 1.4.5 หมู่ที่ 5 บ้านท่าวัด
- 1.4.6 หมู่ที่ 6 บ้านหนองกุงไทย
- 1.4.7 หมู่ที่ 7 บ้านโนนสะอาด

1.5 ประชากร

ประชากรตำบลโนนสะอาด มีทั้งสิ้น 4,402 คน แยกเป็น เพศชายจำนวน 2,187 คน เพศหญิง จำนวน 2,215 คน

2. สภาพทางเศรษฐกิจ

ภาวะเศรษฐกิจของตำบลโนนสะอาด การผลิตภาคการเกษตรโดยรวมลดลงจากปีก่อน เนื่องจากพื้นที่เพาะปลูกบางส่วนประสบปัญหาภัยแล้ง ด้านปศุสัตว์ลดลงเล็กน้อย ด้านอุตสาหกรรมเป็นอุตสาหกรรมขนาดย่อมที่ใช้ทุนไม่มาก ในด้านการใช้จ่ายภาคเอกชนเพิ่มขึ้น เนื่องจากกำลังซื้อของประชาชนเพิ่มขึ้นจากรายได้เพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นผลจากโครงการพิเศษในต่าง ๆ ของรัฐ ภาคการค้าดีขึ้นมากเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา

2.1 การเกษตรกรรม

องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด มีพื้นที่ทำการเกษตรทั้งสิ้น จำนวน 8,590 ไร่ แบ่งการใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นพื้นที่ทำนา จำนวน 5,740 ไร่ ทำไร่ จำนวน 2,850 ไร่ ผลิตผลด้านการเกษตรที่สำคัญได้แก่ ข้าว, มันสำปะหลัง, อ้อย ซึ่งมีพื้นที่การปลูกข้าวเหนียว 4,810 ไร่ และปลูกข้าวเจ้า 930 ไร่ ผลิตผลรวมประมาณ 400 ก.ก./ไร่

2.2 หน่วยธุรกิจในเขตตำบลโนนสะอาด

- โรงสีเล็ก จำนวน	13	แห่ง
- ร้านค้า จำนวน	37	แห่ง

ผลิตภัณฑ์ OTOP ที่สำคัญได้แก่ ผลิตภัณฑ์จากเสื่อกก, ดอกไม้ประดิษฐ์ และเห็ด

3. สภาพทางสังคม

3.1 ด้านการศึกษา

- ศูนย์พัฒนาอบรมเด็กก่อนเกณฑ์ จำนวน 2 แห่ง
- โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำนวน 2 แห่ง
- โรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน - แห่ง
- สถานศึกษาอื่น ๆ (ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย)
จำนวน 1 แห่ง

3.2 ด้านสถาบันและองค์การทางศาสนา

- วัด/สำนักสงฆ์ จำนวน 5 แห่ง

3.3 สถานที่สำคัญ

มีดอนปู่ตาซึ่งเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ประจำหมู่บ้าน จำนวน 2 แห่ง

3.4 ด้านสาธารณสุข

- สถานีอนามัยประจำตำบล จำนวน 1 แห่ง
- อัตราการมีและใช้ส้วมซึม ร้อยละ 100

3.5 โครงสร้างพื้นฐาน

3.5.1 การคมนาคม

เส้นทางภายในตำบลโนนสะอาด ไม่มีทางหลวงแผ่นดิน แต่มีถนน
เชื่อมระหว่างตำบลและภายในตำบลโดยสำนักงานทางหลวงชนบท

3.5.2 การโทรคมนาคม

ที่ทำกรไปรษณีย์โทรเลข จำนวน - แห่ง

3.5.3 การไฟฟ้า

องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด มีจำนวน 7 หมู่บ้านในความ
รับผิดชอบ ในปัจจุบันมีไฟฟ้าครบทุกหมู่บ้าน แต่ละหมู่บ้านจะมีการขยายหลังคาเรือนออกไป
เรื่อย ๆ ตามจำนวนประชากร

3.5.4 การประปา

- ระบบประปาผิวดินขนาดใหญ่ จำนวน 1 แห่ง
- ระบบประปาบาดาล จำนวน 5 แห่ง

3.5.5 ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่

แหล่งน้ำธรรมชาติ

- ลำห้วย จำนวน 2 สาย

- ลำห้วย จำนวน 2 สาย
- บึงหนอง จำนวน 4 แห่ง (หนองบึง,หนองแค้ม,หนองดินแดงและหนองวังเดือนห้า)

แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น

- ฝายกั้นน้ำ	จำนวน	-	แห่ง
- บ่อบาดาลและเครื่องสูบน้ำมือโยก	จำนวน	52	แห่ง

ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่

- มีแนวเขตป่าดงระแนง ป่าไม้ส่วนใหญ่ถูกทำลายและมีการปลูกทดแทน

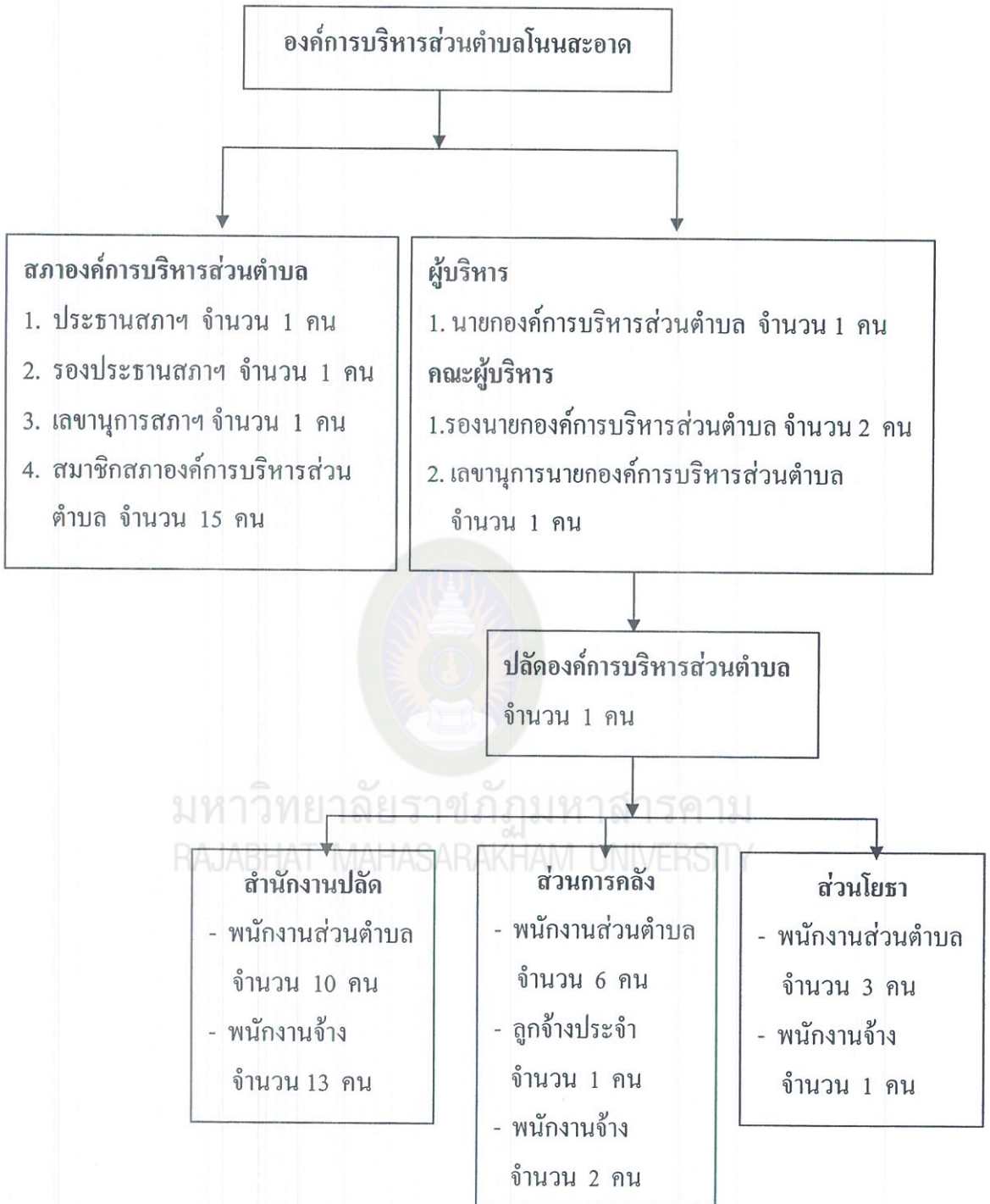
น้อย

3.5.6 อื่น ๆ

องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด มีทรัพยากรธรรมชาติและป่าดงระแนงที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้หลายอย่าง นอกจากนั้นการเก็บหาของป่า ซึ่งราษฎรได้นำมาใช้ประโยชน์และก่อให้เกิดรายได้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แผนภาพที่ 2 โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด

ที่มา : (แผนอัตรากำลัง 3 ปี (ปีงบประมาณ 2552 - 2554) : 16-17)

แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผน และการวางแผนพัฒนา

1. ความหมายของการวางแผน และการวางแผนพัฒนา

การดำเนินการในการบริหารต่าง ๆ สิ่งสำคัญที่ขาดไม่ได้คือการทำงานนั้นต้องมีการวางแผนในการทำงานว่าจะเดินไปในจุดมุ่งหมายใด ซึ่งจากการศึกษาผู้ศึกษาได้พบว่า มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการวางแผนไว้ ดังนี้

โรบินส์ และคูลเตอร์ (Robbins and Coulter. 1996 : 228-229 อ้างถึงใน สมบัติ ชำรงธัญวงศ์. 2544 : 56-57) ให้ทัศนะเกี่ยวกับการวางแผน หมายถึง การกำหนด เป้าประสงค์ (Goals) หรือวัตถุประสงค์ (Objectives) ขององค์กรรวมทั้งกำหนดกลยุทธ์ (Strategies) ทั้งหมดเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว ตลอดจนพัฒนาลำดับขั้นของการวางแผนอย่างครอบคลุม เพื่อที่จะบูรณาการและประสานกิจกรรมที่เกี่ยวข้องให้เป็นหนึ่งเดียวกับการวางแผนจึงเกี่ยวข้องทั้งเป้าหมาย และวิธีการ

พีรสิทธิ์ คำนวนศิลป์ (2541 : 37) ได้ให้ความหมายของการวางแผน หมายถึง กระบวนการกำหนดจุดมุ่งหมาย (Goal) ที่ต้องการบรรลุในช่วงเวลาข้างหน้ารวมทั้งกำหนดแนวทางหรือวิธีการที่จะต้องกระทำเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้โดยทั่ว ๆ ไป ซึ่งจะเป็นการตอบคำถามว่าจะทำอะไร (What) ใครเป็นผู้กระทำ (Who) ใครบ้างเป็นผู้กระทำ (Who) จะกระทำเมื่อใด (When) จะกระทำที่ไหน (Where) และกระทำอย่างไร (How) ส่วนคำถามที่ถามว่าทำไมจึงต้องทำให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ (Why) เป็นคำถามที่ต้องตอบภายหลังจากสิ้นสุดการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการแล้ว การวางแผนจึงเป็นจุดเชื่อมต่อการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการ

จากความหมายของการวางแผน ที่กล่าวมาในข้างต้น ผู้ศึกษาสรุปได้ว่าการวางแผนเป็นการกำหนดแนวทางหรือการคาดการณ์ในสิ่งที่จะมีการดำเนินงานในอนาคต โดยมีการกำหนดความมุ่งหมายอย่างชัดเจน และมีการจัดทำอย่างมีระบบและมีขั้นตอน

2. ความหมายของการวางแผนพัฒนา

ประสิทธิ์ ดงยั้งศิริ (2540 : 1) ได้อธิบายความหมายของการวางแผนพัฒนา เป็นเรื่องความพยายามของรัฐบาลที่จะเข้าไปมีบทบาทในการกำหนดแนวปฏิบัติ และควบคุมการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยทางเศรษฐกิจที่สำคัญ ๆ ในระยะเวลาที่กำหนดเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายที่ต้องการการวางแผน จึงเป็นการวางแผนปฏิบัติในอนาคตอย่างมีหลักเกณฑ์ และเป็นการใช้ความพยายามที่ต่อเนื่อง เพื่อเลือกแนวการปฏิบัติที่ดีที่สุดในการบรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

นิคม บุระพันธ์ (2543 : 27) ได้กล่าวถึง การวางแผนพัฒนา หมายถึงการวางแผนพัฒนาซึ่งประกอบด้วยการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย แนวทาง แผนงาน โครงการในการพัฒนาหรือการแก้ไขปัญหา โดยริเริ่มและดำเนินการโดยสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

จากความหมายของการวางแผนพัฒนา สรุปได้ว่าเป็นเรื่องของการกำหนดจุดหมายในอนาคตในการที่จะให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ องค์การบริหารส่วนตำบลก็เป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีการวางแผนพัฒนาที่มุ่งพัฒนาท้องถิ่น โดยกำหนดกรอบการพัฒนาบนพื้นฐานของแต่ละท้องถิ่นตามความเหมาะสม เพื่อเป้าหมายในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้ร่วมกันกับชุมชนในการกำหนดทิศทางจะไปถึงต่อไป

3. ทฤษฎีเกี่ยวกับการวางแผน

ประชุม รอดประเสริฐ (120-127) ได้ระบุความสำคัญเกี่ยวกับทฤษฎีเกี่ยวกับการวางแผน ดังนี้

3.1 ทฤษฎีการวางแผนของเทอร์รี่ (Terry Theory)

3.1.1 การวางแผนทำให้เกิดการดำเนินกิจกรรมเป็นไปอย่างมีวัตถุประสงค์ และมีระเบียบระบบ

3.1.2 การวางแผนจะชี้ถึงความจำเป็นที่ต้องมีการเปลี่ยนแปลงการดำเนินงาน
ในอนาคต

3.1.3 การวางแผนช่วยแก้ปัญหาของลักษณะคำถามที่ว่า “อะไรเกิดขึ้นถ้า
(What it)”

3.1.4 การวางแผนเป็นเครื่องมือที่ให้ข้อมูลพื้นฐานในการควบคุมการปฏิบัติงาน

3.1.5 การวางแผนจะส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จในการปฏิบัติงาน

3.1.6 การวางแผนช่วยให้สามารถมองเห็นภาพรวมทั้งหมดของ การปฏิบัติงาน
และขององค์การ

3.1.7 การวางแผนช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและความสมดุลในการใช้วัสดุอุปกรณ์
และเครื่องมือเครื่องใช้เพื่อการปฏิบัติงาน

3.1.8 การวางแผนช่วยให้ผู้บริหารมีความเจริญก้าวหน้าในฐานะและตำแหน่ง
ของหน้าที่การงาน

3.2 ทฤษฎีการวางแผนแอกออฟฟ์ (Ackoff Theory) จำแนกปรัชญา หรือยุทธวิธีในการวางแผนไว้ 3 แบบ คือ วางแผนโดยยึดปรัชญาความพึงพอใจ (Satisficing Philosophy) การ

วางแผนโดยยึดปรัชญาการได้ประโยชน์สูงสุด (Optimizing Philosophy) และการวางแผน โดยการคำนึงถึงปรัชญาในการดัดแปลงให้เหมาะสมกับสภาวะแวดล้อม (Adaptivizing Philosophy)

วางแผนโดยยึดปรัชญาความพึงพอใจ (Satisficing Philosophy) เป็นการวางแผนที่ถือเอาความพึงพอใจ หรือความต้องการของผู้วางแผนเป็นสำคัญ การกำหนดวัตถุประสงค์และการใช้ข้อมูลในการวางแผนไปอย่างง่าย ๆ ไม่สลับซับซ้อนข้อมูลที่ใช้มักเป็นข้อมูลที่ยังไม่ได้รับการวิเคราะห์ที่ถี่ถ้วน การนำแผนไปใช้มักมีความยืดหยุ่นสูง หลีกเลี่ยงปัญหาและคำนึงถึงทรัพยากรที่ใช้ในรูปตัวเงินมากกว่าทรัพยากร และนอกจากนี้ยังมีจุดมุ่งหมายเพื่อความอยู่รอดขององค์การมากกว่าจะเป็นการวางแผนเพื่อพัฒนาองค์การให้มีความเจริญก้าวหน้า เป็นการวางแผนที่ขาดระบบการควบคุมประเมินผลมีเป้าหมายเพียงทำเท่าที่ทำได้ คำนึงถึงความสำเร็จหรือความมีประสิทธิภาพของงานมากกว่า ความมีประสิทธิภาพ และคุณภาพของงาน

การวางแผนโดยยึดปรัชญาการได้ประโยชน์สูงสุด (Optimizing Philosophy) เป็นการวางแผนที่ยึดและเชื่อข้อมูลที่เป็นตัวเลขเป็นสำคัญ วัตถุประสงค์ที่กำหนดขึ้นจะเน้นปริมาณมากกว่าคุณภาพให้ความสำคัญกับทรัพยากรที่ใช้เกือบทุกประเภท ยกเว้นทรัพยากรมนุษย์ โดยมีความเชื่อว่ามนุษย์ทำงานได้เช่นเดียวกับเครื่องจักรจึงทำให้ละเลยต่อเรื่องการจูงใจและมนุษยสัมพันธ์ของบุคคลและกลุ่มในองค์การ การวางแผนโดยยึดปรัชญานี้มีจุดอ่อนที่สำคัญคือ ขาดระบบการควบคุมงานในส่วนย่อยจึงทำให้ระบบควบคุมรวมเป็นการวางแผน ที่มุ่งเน้นปริมาณงานจึงมีปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพ

การวางแผนโดยการคำนึงถึงปรัชญาในการดัดแปลงให้เหมาะสมกับสภาวะแวดล้อม เป็นการวางแผนที่เน้นกระบวนการ และการมีส่วนร่วมจากผู้เกี่ยวข้องเป็นสำคัญ โดยพยายามกำหนดรูปแบบขององค์การและระบบการจัดการภายในองค์การให้สามารถแก้ไขปัญหาลดอุปสรรคและให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต รวมทั้งพยายามปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับกิจกรรมที่จะต้องดำเนินการในอนาคตด้วย ปรัชญานี้มีลักษณะเป็นการวางแผนเชิงวิทยาศาสตร์ที่อาศัยข้อมูลจากการวิจัย และวิเคราะห์ข้อมูลอย่างละเอียดก่อนนำไปใช้ เป็นการวางแผนที่มุ่งประสานวัตถุประสงค์ขององค์การ วัตถุประสงค์ของบุคคลในองค์การ ตลอดจนสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เพื่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลการดำเนินการขององค์การ

สรุปได้ ว่าทฤษฎีการวางแผนนั้นเป็นการกำหนดแนวทางในการวางแผนเพื่อให้สามารถได้ทราบถึงความสำคัญ ข้อจำกัดในการวางแผนที่ต้องมีหลักยึดในการทำงาน และมีการนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับสถานที่แต่ละแห่ง สภาพแวดล้อมเพื่อสู่การบรรลุตามแผนที่กำหนดไว้

4. หลักสำคัญของการวางแผน

การวางแผนเป็นกระบวนการที่สำคัญในการบริหารงาน การบริหารงานที่ดีนั้นจะต้องมีแผนเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการเป็นแนวทางในการปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพซึ่งมีหลักสำคัญ ดังนี้

4.1 การวางแผนควรกระทำเมื่อใด โดยปกติการวางแผนนั้นควรจะได้เริ่มดำเนินการเป็นอันดับแรก ต่อจากนั้นผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้าองค์การอาจจัดวางแผนอีกเมื่อเริ่มงานใหม่ เมื่อมีการปรับปรุงงานใหม่ในกรณีฉุกเฉิน หรือเมื่อเกิดปัญหาในการปฏิบัติจึงปรับปรุงแผนงานเสียใหม่ก็ได้

4.2 วัตถุประสงค์ นโยบายจะต้องศึกษาทำความเข้าใจให้ชัดเจน เพราะวัตถุประสงค์ และนโยบายเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญที่สุดของการวางแผน หากไม่ทำความเข้าใจให้ดีหรือเข้าใจในสาระสำคัญของวัตถุประสงค์ผิดพลาดแล้ว แผนงานที่กำหนดขึ้นก็จะล้มเหลวและไร้ความหมายโดยสิ้นเชิง

4.3 ปัจจัยต่าง ๆ ที่จำเป็นในการวางแผนที่สำคัญ ได้แก่ ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ คน เงิน วัสดุสิ่งของสถานที่ และเวลาที่ต้องเตรียมให้พร้อม

4.4 วิธีการดำเนินการตามแผน คือ เมื่อได้วางแผนขึ้นแล้วจะต้องพิจารณาว่าทางหรือวิธีการที่จะดำเนินงานตามแผนที่กำหนดไว้ล่วงหน้าให้ได้ ทั้งนี้เพื่อช่วยให้แผนงานที่กำหนดขึ้นเป็นแผนที่สามารถดำเนินการได้ นอกจากนี้ต้องคำนึงถึงการวางมาตรฐานในการควบคุมการดำเนินงานด้วย

4.5 คำนึงถึงภูมิศาสตร์ สภาวะแวดล้อม ดินฟ้าอากาศคุณค่าทางสังคม พฤติกรรมของคนตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณีอันเป็นที่ยึดถือของคนกลุ่มนั้น

ผู้ศึกษาจึงสรุปว่า การวางแผนมีความสำคัญต่อการบริหารงาน เพราะการวางแผนที่ดีจะส่งผลให้การบริหารบรรลุผลสำเร็จ โดยการวางแผนที่ดีนั้นต้องประกอบด้วย

1. จะต้องรู้ว่าทำงานอะไร จะต้องวางแผนนั้นโดยเฉพาะ
2. ผู้วางแผนต้องสำรวจดูกำลังคนที่อยู่ในหน่วยงานว่ามีผู้เชี่ยวชาญที่วางแผนหรือไม่ ถ้าไม่มีต้องจ้างผู้มีความถนัดหรือผู้เชี่ยวชาญมาดำเนินการ
3. งานวางแผนที่ดีต้องมีการมอบหมายงานมีผู้มีความรู้ที่เกี่ยวข้องกับงาน โดยเฉพาะ และทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินงาน
4. นักวางแผนต้องมองดูกิจกรรมทั้งภายในองค์การและภายนอกองค์การ แบบการประชาสัมพันธ์ โดยไม่ทำให้ขวัญกำลังใจพนักงานเสียไปจึงเป็นการประเมิณผลงานผู้ปฏิบัติงาน

5. การวางแผนต้องมีความยืดหยุ่น

5. ประเภทของแผน

สมบัติ ชำรงชัยวงศ์ (2544 : 73-86) ได้แบ่งประเภทของแผนออกเป็นหลายแนวทาง โดยการวางแผนนั้นอาจจำแนกได้หลายประเภท ทั้งนี้ต้องพิจารณาจากคุณลักษณะสำคัญของแผน (Characteristics of planning) สรุปได้ดังนี้

5.1 จำแนกตามรูปแบบ

5.1.1 การวางแผนแบบไม่เป็นทางการ โดยส่วนมาจะเป็นเรื่องทั่วไปในชีวิตประจำวัน ซึ่งจะมีการวางแผนไว้ล่วงหน้าเสมอ

5.1.2 การวางแผนแบบเป็นทางการ ลักษณะแผนประเภทนี้จะเป็นที่นิยมทั่วไปในองค์กรที่มีการบริหารและจัดการสมัยใหม่จำแนกตามความถี่ของการใช้แผน

5.1.3 การวางแผนเพื่อใช้ประโยชน์เพียงครั้งเดียว คือ เมื่อนำแผนไปปฏิบัติจนเสร็จสิ้นภารกิจ ก็ถือว่าเป็นการสิ้นสุดของแผน จะไม่มีการนำกลับมาใช้ใหม่อีก

5.1.4 การวางแผนเพื่อใช้ประโยชน์ถาวรจะเกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่มีลักษณะต่อเนื่องยาวนาน

5.2 จำแนกตามระดับการบริหาร

5.2.1 การวางแผนกลยุทธ์ (Strategic Planning) เป็นบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารระดับสูงขององค์กรมีลักษณะเป็นการวางแผนระยะยาวตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไปเป็นการกำหนดทิศทางในอนาคตขององค์กรว่าจะต้องการให้มีลักษณะอย่างไรเมื่อถึงเวลานั้น

5.2.2 การวางแผนบริหาร (Managerial Planning) เป็นบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารระดับกลาง โดยนำแผนกลยุทธ์ที่กำหนดโดยผู้บริหารระดับสูงมาแปลงเป็นแผนบริหารและเป็นการกระทำภายในระยะเวลา 1 - 2 ปี บางครั้งอาจเรียกว่าแผนระยะกลาง

5.2.3 การวางแผนปฏิบัติการ (Operational Planning) เป็นบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารระดับต้น โดยเป็นการแปลงมาจากแผนกลยุทธ์ และแผนบริหาร เป็นแผนปฏิบัติการเพื่อให้หน่วยงานเข้าใจถึงความรับผิดชอบของตนที่จะต้องกระทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของแต่ละส่วน เพื่อนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ของแผนบริหาร และแผนกลยุทธ์โดยทั่วไป แผนปฏิบัติการจะเป็นแผนระยะสั้นอาจมีระยะเวลาเป็นไตรมาส เป็นเดือน เป็นสัปดาห์ ทุกขั้นตอนสามารถประเมินได้อย่างชัดเจน

จากการศึกษาประเภทของแผน จึงสรุปได้ว่า แผนนั้นมีมากมายหลายประเภท ซึ่งการกำหนดประเภทแผนนี้ขึ้นอยู่กับว่าจะใช้เกณฑ์ใดในการกำหนด แต่สิ่งที่สำคัญนั้นแผนในองค์กร

ต้องมีความสัมพันธ์สอดคล้องกันอย่างเป็นระบบ เช่น แผนกลยุทธ์ ซึ่งเป็นแผนแม่บทและเป็นแผนระยะยาว ส่วนแผนระยะกลางและแผนปฏิบัติการนั้นถือว่าเป็นแผนที่ดำเนินการภายใต้กรอบของแผนแม่บท ถือเป็นแผนระยะสั้น องค์การบริหารส่วนตำบลก็ถือเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหนึ่งที่มีการจัดทำแผนพัฒนาที่สอดคล้องกันทุกแผน

6. กระบวนการวางแผน

กระบวนการวางแผนเป็นอีกขั้นตอนหนึ่งในการที่จะจัดทำแผนให้มีความสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาขององค์กร ทั้งนี้ นักวิชาการได้ให้อธิบายไว้ ดังนี้

6.1 กระบวนการวางแผนของ บัญชร แก้วส่อง (2537 : 29) ได้อธิบายขั้นตอนไว้ 4 ขั้นตอน คือ

6.1.1 การเตรียมการวางแผน เป็นขั้นตอนการเตรียมการ ได้แก่ การจัดบุคคลเพื่อทำหน้าที่วางแผน จัดรูปโครงสร้างระบบกลไกต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนให้การวางแผนดำเนินการได้ สร้างเครื่องมือและหาวิธีการปฏิบัติในการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล

6.1.2 ขั้นการวิเคราะห์สภาพปัญหา เป็นการวิเคราะห์วินิจฉัยสภาพปัจจุบันขององค์กร รวมทั้งความสัมพันธ์กับปัจจัยอื่น ๆ ภายนอก ซึ่งการวินิจฉัยจะช่วยชี้ให้เห็นความสำเร็จ ข้อบกพร่อง หรือความสัมพันธ์ขององค์กรทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ

6.1.3 กำหนดหรือจัดทำแผน เป็นการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย วิธีการดำเนินงาน และค่าใช้จ่ายหลังจากวิเคราะห์วินิจฉัยสภาพปัญหาและประเมินความต้องการในอนาคตแล้ว จึงกำหนดเป้าหมายเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ กำหนดวิธีการเพื่อบรรลุเป้าหมายเหล่านั้น ตลอดจนกำหนดค่าใช้จ่ายที่ใช้ในอนาคต และทดสอบความเป็นไปได้

6.1.4 การจัดทำรายละเอียดของแผน เป็นการกำหนดรายละเอียดเพื่อให้แผนเกิดผลในทางปฏิบัติ โดยการจัดทำแผน และโครงการย่อยของแผนทั้งหมด

สมศักดิ์ พรหมเตือ (2551 : 50) ได้สรุปกระบวนการวางแผน คือ วิธีการให้ได้มาซึ่งแผนพัฒนาโดยมีขั้นตอนในการปฏิบัติมากมายขึ้นอยู่กับระดับของแผน ความจำเป็นในการนำไปใช้จึงสรุปได้ว่ากระบวนการจัดทำแผน มีทั้งหมด 7 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษารวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดประเด็น และศักยภาพ

ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดวัตถุประสงค์

ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดแผน

ขั้นตอนที่ 5 การนำแผนไปปฏิบัติ

ขั้นตอนที่ 6 การติดตามประเมินผล

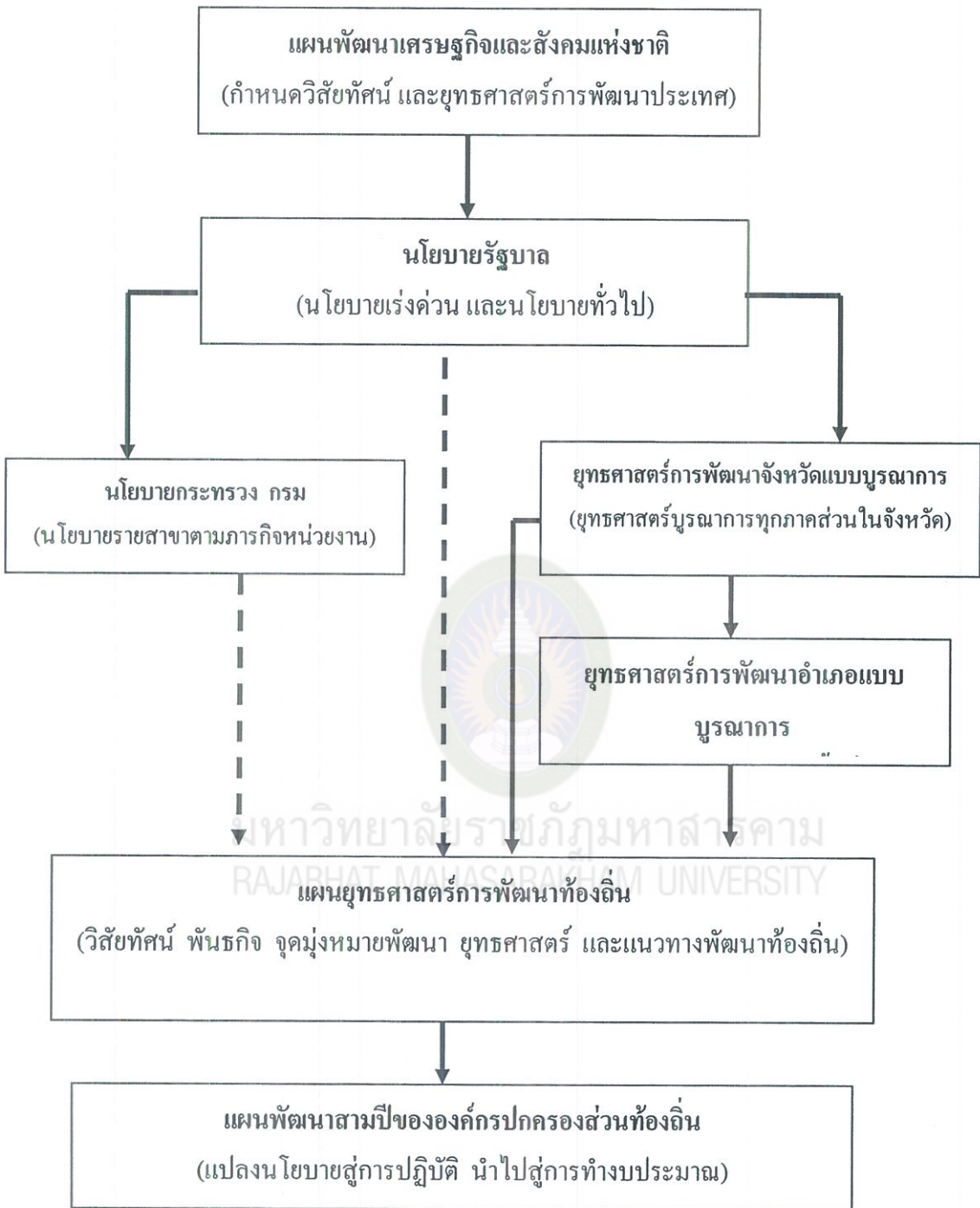
ขั้นตอนที่ 7 การทบทวนแผน

7. การจัดทำแผนพัฒนาองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

การวางแผนพัฒนาองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น จะต้องตระหนักว่าแผนพัฒนาองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนาต่าง ๆ ได้แก่ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายรัฐบาล แผนกระทรวง แผนกรม ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด และแผนพัฒนาระดับอำเภอ ซึ่งในการกำหนดยุทธศาสตร์และการพัฒนาระดับจังหวัดและอำเภอนั้น ทั้งองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนจะมีส่วนเกี่ยวข้องอยู่ด้วย (กองแผนและงบประมาณองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา. 2547 : 11-12)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แผนภาพที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างแผนพัฒนาระดับต่าง ๆ กับแผนพัฒนาท้องถิ่น
ที่มา : (กองแผนและงบประมาณ องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา. 2547 : 11-12)

แนวคิดการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแบบมีส่วนร่วม

การบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม ตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ทั้งที่เป็นอำนาจหน้าที่ที่ต้องทำและอำนาจหน้าที่ที่อาจทำได้ พิจารณาจาก มาตรา 66,67 และ 68 แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 (แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546) ซึ่งในการดำเนินกิจการดังกล่าวจะต้องจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลก่อน ทั้งนี้ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ฝ่ายบริหารและฝ่ายสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีความเกี่ยวข้อง โดยพิจารณาอำนาจหน้าที่ของแต่ละฝ่าย ดังนี้

นายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่บริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามข้อกฎหมาย นโยบาย แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

สภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาตำบลเพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล ควบคุมการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารให้เป็นไปตามนโยบายและแผนพัฒนาตำบล เป็นต้น

1. ปัญหาและข้อจำกัดของการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

กองราชการส่วนตำบล กรมการปกครอง ได้ศึกษาตรวจสอบติดตามการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยเฉพาะในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนา เมื่อปี พ.ศ. 2543 พบว่ามีปัญหาและข้อจำกัดซึ่งส่งผลกระทบต่อระบบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้

1.1 ขาดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาตำบล กล่าวคือ องค์การบริหารส่วนตำบล ไม่สามารถบอกได้ว่าเป้าหมายของการพัฒนาคืออะไร ทั้งนี้้องค์การบริหารส่วนตำบลไม่ได้กำหนดทิศทางและเป้าหมายการพัฒนาที่ชัดเจน

1.2 บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลยังขาดความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ในการจัดทำแผนพัฒนา เนื่องจากพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่เป็นผู้เพิ่งผ่านการทำงานเป็นครั้งแรก นอกจากนี้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลยังขาดการพิจารณาให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล การจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ยังเน้นการพัฒนาเฉพาะด้าน โครงสร้างพื้นฐาน ยังละเลยการพัฒนาในด้านอื่น ๆ โดยเฉพาะด้านสังคม

1.3 แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น เนื่องจากการจัดทำแผนพัฒนายังเป็นการระดมความคิดเห็นในวงแคบเฉพาะฝ่ายบริหารและฝ่ายสภาบางส่วน ไม่ได้แสวงหาความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

1.4 การจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ยังขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน เนื่องจากระบบงานขององค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่เอื้อต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน ประกอบกับประชาชนยังขาดความสนใจในกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล และที่สำคัญวิสัยทัศน์ และทัศนคติของผู้บริหารยังคับแคบและติดวัฒนธรรมการทำงานแบบเก่าที่คิดเอง ทำเอง มาโดยตลอด

1.5 องค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ไม่บริหารกิจการให้เป็นไปตามแผนพัฒนา นอกจากจะไม่ให้ความสำคัญของแผนแล้วยังถือเป็นการปฏิบัติที่ไม่สอดคล้องกับบทบัญญัติของกฎหมายตามพระราชบัญญัติสภาพตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มาตรา 59 อีกด้วย

หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยองค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องปรับวิถีทำงานใหม่ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นแกนหลักในการพัฒนา โดยให้ประชาชนเป็นผู้ร่วมคิดกำหนดความต้องการ ให้ประชาชนร่วมดำเนินการและร่วมรับผิดชอบ ให้ประชาชนเป็นผู้รับผลประโยชน์ แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยองค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลดังต่อไปนี้

1. ร่วมคิดกำหนดความต้องการ

องค์การบริหารส่วนตำบลต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกกลุ่มเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนา หรือเป้าหมายการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล กล่าวคือ เป็นการหล่อหลอมความต้องการของประชาชนที่หลากหลาย เพื่อกำหนดเป็นภาพแห่งความสำเร็จที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคต ที่อยู่บนพื้นฐานความเป็นไปได้และสามารถแก้ไขปัญหายุทธศาสตร์ โดยจะเลือกแนวทางที่ดีที่สุดเหมาะสมกับสภาพพื้นที่สอดคล้องกับกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับและทิศทางการพัฒนาประเทศ

2. ร่วมจัดทำแผนพัฒนา

หลังจากที่องค์การบริหารส่วนตำบลและประชาคมได้ร่วมกันคิด กำหนดวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ ซึ่งเปรียบเสมือนได้กำหนดจุดหมายที่จะเกิดให้ถึงและกำหนดเส้นทางการเดินทางต่อไปก็จะต้องกำหนดวิธีการเดินไปสู่จุดหมาย ก็คือการกำหนดแผนงาน/โครงการต่าง ๆ ซึ่งสามารถให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมได้ใน 2 ลักษณะ

2.1 องค์การบริหารส่วนตำบลควรแต่งตั้งผู้แทนชุมชน กลุ่มอาชีพหรือกลุ่มอื่น ๆ เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลในการพิจารณาความเหมาะสมของแผนงาน/โครงการ

2.2 องค์การบริหารส่วนตำบล ควรเปิดโอกาสให้ชุมชนระดับหมู่บ้านหรือกลุ่มต่าง ๆ ในท้องถิ่นได้เสนอแผนงาน/โครงการที่สอดคล้องกับปัญหาความต้องการของกลุ่มหรือชุมชนนั้น เพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบลได้พิจารณาใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดเป็นแผนงาน/โครงการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล

3. ให้ประชาชนได้รับรู้ ตรวจสอบและแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อแผนงาน/โครงการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้งระยะสั้นและระยะปานกลาง โดยจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นต่อร่างแผนพัฒนา ก่อนจะเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาให้ความเห็นชอบ ทั้งนี้เพื่อรักษาสิทธิของประชาชน ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

4. องค์การบริหารส่วนตำบลต้องใช้แผนพัฒนาเป็นแนวทางในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อสนองตอบปัญหาความต้องการของประชาชน และเพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่ง พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มาตรา 59 โดยใช้แผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นแนวทางการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี/หรือข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

5. ให้ประชาชนร่วมปฏิบัติ ติดตามและประเมินผล

การนำแผนพัฒนาไปสู่การปฏิบัติ โดยเฉพาะกิจกรรม/โครงการที่ต้องใช้งบประมาณจะต้องผ่านกระบวนการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย และได้รับความเห็นชอบจากสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และได้รับการอนุมัติจากนายอำเภอก่อน

5.1 การร่วมปฏิบัติ ให้กลุ่มต่าง ๆ หรือประชาชนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายของการพัฒนาเข้าร่วมดำเนินการโครงการในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ สนับสนุนกิจกรรมของกลุ่มให้กลุ่มเป็นผู้ดำเนินการเอง เป็นต้น

5.2 ให้ประชาชนได้ตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นที่ไปด้วยความถูกต้อง โปร่งใส โดยให้ผู้แทนชุมชนตามข้อเสนอของประชาคมร่วมเป็นกรรมการในกระบวนการจัดซื้อ/จัดจ้าง ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2538

5.3 การติดตามประเมินผล การเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมปฏิบัติงาน ทำให้ทราบความก้าวหน้าของโครงการ/อุปสรรคในการปฏิบัติงานนอกจากนั้นหลัง

สิ้นปีงบประมาณ องค์การบริหารส่วนตำบลควรจะได้จัดประชุมประชาคมเพื่อชี้แจงผลการดำเนินงานและเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ประเมินผลประโยชน์ที่ได้รับจริง

สรุป การจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแบบมีส่วนร่วม เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ใช้สิทธิการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ และเพื่อให้การปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสอดคล้องตามความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง ซึ่งผู้ศึกษานำแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนมากำหนดตัวแปรตาม ได้แก่ การร่วมกำหนดความต้องการ ร่วมจัดทำแผนงาน/โครงการ ร่วมตรวจสอบและแสดงความคิดเห็น ร่วมตรวจสอบว่ามีแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ร่วมติดตามและประเมินผล

2. หลักสำคัญในการจัดแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล

กองราชการส่วนตำบล กรมการปกครองได้กำหนดหลักการในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ ดังนี้

2.1 ต้องมีวิสัยทัศน์ หรือเป้าหมายของการพัฒนาที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งต้องอาศัยกระบวนการประชาคมในการระดมความคิดเห็นและความต้องการของคนในท้องถิ่นว่าต้องการให้ท้องถิ่นเดินไปในทิศทางใด

2.2 ต้องครอบคลุมใน 3 มิติ หรือครอบคลุมภารกิจในทุกด้านตามที่กฎหมายกำหนด ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนด้อยโอกาส รวมถึงกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ครอบคลุมพื้นที่ทุกหมู่บ้านในเขตตำบล

2.3 สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาของชาติ โดยคำนึงถึงทิศทางการพัฒนาของชาติ ได้แก่ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายรัฐบาล แนวทางพัฒนาจังหวัด และอำเภอ

2.4 ตอบสนองปัญหาและความต้องการของประชาชน องค์การบริหารส่วนตำบลต้องแสวงหา ตรวจสอบ ศึกษาให้ชัดเจนว่าปัญหาที่แท้จริงของประชาชนคืออะไร และปัญหาใดมีความจำเป็นเร่งด่วนมากกว่ากัน และประชาชนต้องการมากที่สุด

2.5 ต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม โดยได้แบ่งการมีส่วนร่วมไว้ดังต่อไปนี้

2.5.1 ให้ประชาชนร่วมจัดทำแผน โดยร่วมเป็นคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ร่วมเสนอปัญหาความต้องการ โครงการ/กิจกรรมตามกระบวนการของประชาคม

2.5.2 ให้ประชาชนประเมินผลการปฏิบัติตามแผนขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยเมื่อสิ้นปีงบประมาณได้จัดประชุมประชาคมเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นต่อผลงานในรอบปี

2.6 ยึดหลักความเป็นไปได้อและมีประโยชน์สูงสุด

ในการกำหนดโครงการ/กิจกรรมที่จะบรรจุไว้ในแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องเป็นโครงการที่สามารถดำเนินการได้จริง ต้นทุนต่ำ เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน

2.7 ต้องนำแผนพัฒนาไปปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

เมื่อองค์การบริหารส่วนตำบลได้ทำแผนพัฒนาแล้วจะต้องนำแผนไปปฏิบัติตามที่กฎหมายได้กำหนดไว้ให้องค์การบริหารส่วนตำบลบริหารจัดการกิจการให้เป็นไปตามแผนพัฒนา ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มาตรา 59 โดยใช้แผนเป็นฐานในการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี/เพิ่มเติม

สรุป ในการพัฒนาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลต้องยึดหลักการสำคัญ 6 ประการ คือ (1) ภารกิจตามกฎหมาย (2) ทิศทางการพัฒนาประเทศ (3) นโยบายรัฐ (4) ปัญหาและความต้องการของประชาชน (5) ศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบล (6) ใช้แผนเป็นเครื่องมือในการพัฒนา

3. กฎหมายที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผน

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่

3.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ได้บัญญัติเป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาและจัดการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

3.1.1 มีความอิสระในการกำหนดนโยบายและทิศทางการพัฒนาท้องถิ่นตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น

3.1.2 ต้องส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดแนวทางพัฒนาเศรษฐกิจสังคม

3.1.3 ต้องให้ประชาชนรับรู้ ข้อมูล คำชี้แจงและเหตุผลก่อนการอนุญาตหรือดำเนินโครงการ/กิจกรรม ที่กระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขอนามัย คุณภาพชีวิต และให้ประชาชนมีสิทธิแสดงความคิดเห็นด้วย

3.2 พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนกระจายอำนาจแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นตนเอง และต้องส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น

3.3 พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ได้กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ดังนี้

3.3.1 มาตรา 59 กำหนดอำนาจหน้าที่คณะกรรมการบริหาร ให้จัดทำแผนพัฒนาตำบลและบริหารกิจการให้เป็นไปตามแผนพัฒนาตำบล

3.3.2 มาตรา 46 กำหนดให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาตำบลและควบคุมการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารให้เป็นไปตามแผนพัฒนาตำบล

4. วัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล

4.1 เพื่อกำหนดสภาพการพัฒนาที่พึงประสงค์หรือเป้าหมายการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามความต้องการของประชาชน

4.2 เพื่อกำหนดแผนงาน/โครงการและกิจกรรมการพัฒนาและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนและเพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนา

4.3 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดสรรทรัพยากรและงบประมาณ ขององค์การบริหารส่วนตำบลได้อย่างทั่วถึงเป็นธรรมและเป็นไปตามลำดับความจำเป็นเร่งด่วน

4.4 เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการประสานการพัฒนา กับหน่วยงานอื่น ๆ ในพื้นที่

5. ประโยชน์ของแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

5.1 ทำให้้องค์การบริหารส่วนตำบลมีทิศทางการพัฒนาที่ชัดเจน

5.2 ทำให้้องค์การบริหารส่วนตำบลมีแผนงาน/โครงการตามความต้องการของประชาชน

5.3 ทำให้้องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถใช้แผนพัฒนาเป็นแนวทางในการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี

5.4 ทำให้การพัฒนาในพื้นที่้องค์การบริหารส่วนตำบลไม่ซ้ำซ้อนกับหน่วยงานอื่น

5.5 ทำให้ประชาชนได้ทราบล่วงหน้าว่า องค์การบริหารส่วนตำบลจะดำเนินกิจกรรมอะไรบ้าง เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการติดตามและตรวจสอบการทำงานของ้องค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปด้วยความถูกต้องโปร่งใส

6. ขั้นตอนการวางแผนองค์การบริหารส่วนตำบล

กองราชการส่วนตำบล (2543 ก : 35-37) กล่าวถึงกระบวนการวางแผนหรือวงจรของแผน (Planning Cycle) โดยทั่วไปแล้วการวางแผนขององค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ 3 ประการ คือ ขั้นการวางแผน (Planning) ขั้นการปฏิบัติตามแผน (Implementation) และขั้นตอนประเมินผล (Evaluation)

6.1 ขั้นการวางแผน เป็นขั้นตอนของการคิดว่าจะทำอย่างไร ที่ไหน อย่างไร ซึ่งมีกระบวนการจัดทำเริ่มตั้งแต่การเตรียมการ ระดมความคิด การวิเคราะห์ข้อมูล การกำหนดปัญหา การกำหนดแนวทางแก้ไข การจัดทำรูปเล่มจนถึงขั้นตอนการอนุมัติเพื่อประกาศใช้ต่อไป

6.2 ขั้นการปฏิบัติตามแผน ขั้นตอนนี้เป็นการนำโครงการที่บรรจุในแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลไปสู่การปฏิบัติโดยผ่านกระบวนการการจัดการอย่างเป็นระบบของหน่วยงานนั้นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด ซึ่งขั้นตอนการนำแผนไปสู่การปฏิบัติในส่วนขององค์การบริหารส่วนตำบลต้องผ่านกระบวนการที่สำคัญ 2 กระบวนการ คือ

6.2.1 กระบวนการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณฯ ขององค์การบริหารส่วนตำบล เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหน่วยงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่น มีรายได้และอำนาจหน้าที่ของตน หากองค์การบริหารส่วนตำบลจะดำเนินการอะไรสักอย่างหนึ่งโดยใช้งบประมาณของตนเองแล้ว จะต้องตราเป็นข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณฯ ซึ่งจัดทำโดยคณะผู้บริหาร โดยนำข้อมูลมาจากแผนพัฒนาสามปีผ่านความเห็นชอบจากสภาองค์การบริหารส่วนตำบล นายอำเภอพิจารณาอนุมัติและประกาศใช้ตามลำดับ

6.2.2 กระบวนการจัดซื้อ - จัดจ้าง ซึ่งเป็นกระบวนการต่อเนื่องจากการที่ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้รับการอนุมัติ และมีงบประมาณเพียงพอต่อการดำเนินงานตามกิจกรรมในข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี โดยดำเนินการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งในกระบวนการนี้ต้องคำนึงถึงความถูกต้องตามระเบียบกฎหมาย แล้วยังมุ่งเน้นการติดตามขณะปฏิบัติงาน เพื่อให้ผลการปฏิบัติงานเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

6.3 ขั้นประเมินผล เป็นการวัดผลสำเร็จของโครงการที่จัดทำสำเร็จแล้ว ว่าบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ โดยนำข้อมูลที่ได้มาจากโครงการเทียบกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

7. ประเภทของแผนพัฒนา

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ได้กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบล จัดทำแผนพัฒนา 3 ประเภท คือ

7.1 แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาคือ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลที่กำหนดยุทธศาสตร์ และแนวทางการพัฒนาของเทศบาล ซึ่งแสดงถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในอนาคต โดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการบริหารราชการแผ่นดิน ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด อำเภอ และแผนชุมชน

7.2 แผนพัฒนา 3 ปี คือแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์พัฒนา อันมีลักษณะเป็นการกำหนดรายละเอียดแผนงาน โครงการพัฒนาที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปี ซึ่งมีความต่อเนื่องและเป็นแผนก้าวนำควบคุมระยะเวลาสามปี โดยมีการทบทวนเพื่อปรับปรุงเป็นประจำทุกปี

7.3 แผนดำเนินงาน คือแผนดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่แสดงถึงรายละเอียดแผนงาน โครงการพัฒนาและกิจกรรมที่ดำเนินการจริงทั้งหมดในพื้นที่ ประจำปีงบประมาณนั้น

8. กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

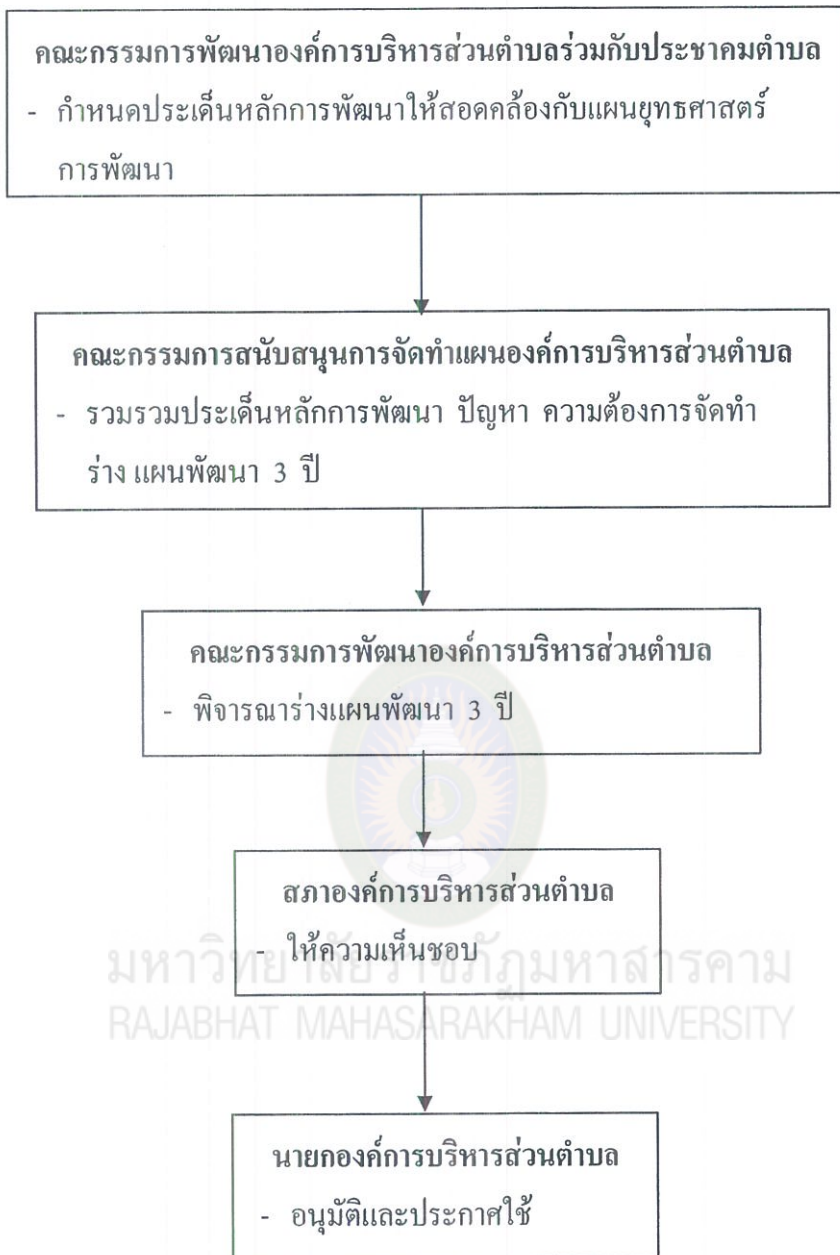
8.1 ขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาสามปี โดยมีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

8.1.1 คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับประชาคมท้องถิ่น กำหนดประเด็นหลักการพัฒนาให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนารวมทั้งสอดคล้องกับปัญหา ความต้องการของประชาคมและชุมชน โดยให้นำข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาจากหน่วยงานต่าง ๆ และข้อมูลในแผนชุมชนมาพิจารณาประกอบการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

8.1.2 คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นรวบรวมประเด็นหลักการพัฒนา ปัญหาความต้องการ และข้อมูลนำมาจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปีแล้วเสนอคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น

8.1.3 คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นพิจารณาร่างแผนพัฒนาสามปีเพื่อเสนอผู้บริหารท้องถิ่น

8.1.4 ผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติร่างแผนพัฒนาสามปี และประกาศใช้แผนพัฒนาสามปี

แผนภาพที่ 4 ขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี

ที่มา : (เอกสารประกอบการฝึกอบรมโครงการพัฒนาศักยภาพในการจัดทำแผน การบริหาร
งบประมาณ การพัสดุ การเงินและบัญชีทางการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2551 : 91)

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน

1. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม มีนักวิชาการหลายท่านได้เสนอแนวคิดไว้ ดังนี้

1.1 แนวทางในการมีส่วนร่วมของประชาชนของอนุชัช บูรณะประเสริฐกุล. (2545 : 24) ได้อธิบายแนวคิดการมีส่วนร่วมพื้นฐาน 3 ประการ คือ

1.1.1 ให้ประชาชนมีบทบาทหลักในการพัฒนาโดยได้แสดงความคิดเห็น การเขียน พูด ร่วมสละทรัพย์ วัสดุ แรงกายและเวลา

1.1.2 เป้าหมายของกิจกรรมการพัฒนา คือ การพัฒนาขีดความสามารถ เพื่อพึ่งพาและพัฒนาตนเอง มิใช่พึ่งพารัฐหรือพึ่งพางค์กรพัฒนาภายนอก

1.1.3 กระบวนการพัฒนาศักยภาพคน ซึ่งต้องถือชาวบ้านเป็นหลักในการแก้ปัญหา กิจกรรมพัฒนาจะเริ่มจากชุมชน

1.2 การแบ่งชั้นของการมีส่วนร่วมของ นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2537 : 15) ได้ให้แนวความคิดเกี่ยวกับการที่ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนนั้นได้เกิดขึ้นในชุมชนต่าง ๆ ทั่วโลกทั้งซีกตะวันออกและซีกตะวันตก ดังจะเห็นได้จากประเพณี “ลงแขก” (Cooperative Work) ซึ่งมีการปฏิบัติในหมู่เกษตรกรทั่วโลกการที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาครอบครัว กลุ่มละแวกบ้าน ชุมชน หมู่บ้าน ตลอดจนสังคมนั้น ได้พัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ในครอบครัวและในสังคมให้เจริญก้าวหน้าและผาสุกเรื่อยมา

1.3 การมีส่วนร่วมเกิดจากแนวความคิดสำคัญ 3 ประการ คือ

1.3.1 ความสนใจและความห่วงกังวลร่วมกัน ซึ่งเกิดจากความสนใจและความห่วงกังวลส่วนบุคคล ซึ่งบังเกิดพ้องต้องกันกลายเป็นความสนใจและความห่วงกังวลร่วมกันของส่วนร่วม

1.3.2 ความเคื้อคร้อนและความไม่พึงพอใจร่วมกัน ที่มีต่อสถานการณ์ที่เป็นอยู่นั้นผลักดันให้พุ่งไปสู่การร่วมกลุ่ม วางแผน และลงมือกระทำร่วมกัน

1.3.3 ตกลงใจร่วมกันที่จะเปลี่ยนแปลงกลุ่มหรือชุมชนไปไหนทิศทางที่พึงปรารถนา การตัดสินใจร่วมกันนี้จะต้องรุนแรงมากพอที่จะทำให้เกิดความริเริ่มการกระทำที่สนองตอบความเห็นชอบของคนส่วนใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนั้น

1.4 การมีส่วนร่วมยังอาจเกิดจากแนวคิดอื่น ๆ เช่น

1.4.1 ความศรัทธา ที่มีต่อบุคคลที่เคารพนับถือหรือมีเกียรติยศตำแหน่ง ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ

1.4.2 ความเกรงใจ ที่มีต่อบุคคลที่เคารพนับถือหรือมีเกียรติยศตำแหน่ง ทำให้ประชาชนเกิดความเกรงใจที่จะมีส่วนร่วมด้วยทั้งๆยังไม่มีความสามารถหรือความเต็มใจอย่างเต็มเปี่ยมที่จะกระทำ

1.4.3 อำนาจบังคับ ที่เกิดจากบุคคลที่มีอำนาจเหนือกว่า ทำให้ประชาชน ถูกบีบบังคับให้มีส่วนร่วมในการกระทำการต่าง ๆ

1.5 ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม เกิดจากการได้รับผลกระทบ และเลือกที่จะมีส่วนร่วมในโครงการมีส่วนร่วมของประชาชนหรือไม่ขึ้นอยู่กับปัจจัย สำคัญ 6 ประการ คือ (มานพ จวีร์รักษ์. 2546 : 12)

1.5.1 ความใกล้ชิดปัญหา

1.5.2 ประโยชน์ทางเศรษฐกิจ

1.5.3 การเข้าถึงประโยชน์ใช้สอย หรือบริการ

1.5.4 ประเด็นทางด้านสังคม สิ่งแวดล้อม

1.5.5 ค่านิยม

1.5.6 อำนาจที่ได้รับมอบหมายตามกฎหมาย

1.6 ขั้นตอนการมีส่วนร่วม ของ โคเฮนและอัปฮอฟ (Cohen and Uphoff. 1980 ; 219) ได้เสนอไว้ ดังนี้

1.6.1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making)

1.6.2 การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (Implementation)

1.6.3 การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Benefits)

1.6.4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation)

กรอบคิดเบื้องต้นในการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท อัปฮอฟ ได้เสนอไว้ 3 มิติ และ 2 บริบท ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. มิติ (Decision) มี 3 มิติ คือ

1.1 มีส่วนร่วมอะไรบ้าง ซึ่งแบ่งเป็นการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการโดยทางใดทางหนึ่ง (เช่น สนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ การบริหารกิจกรรม หรือการประสานงาน) การมีส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงาน

1.2 มีส่วนร่วมกับใครบ้าง ได้แก่ มีส่วนร่วมกับชาวบ้าน ผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่ทางราชการ นักพัฒนาเอกชน ทั้งนี้ให้พิจารณาถึงคุณลักษณะของผู้เข้ามามีส่วนร่วมในเรื่อง เพศ สถานภาพครอบครัว อาชีพ และรายได้

1.3 มีส่วนร่วมอย่างไรบ้าง ได้แก่ มีส่วนร่วมโดยสมัครใจ หรือถูกบังคับ ลักษณะรูปแบบการมีส่วนร่วมโดยผ่านองค์กรประชาชนหรือโดยตรง ขนาดของการมีส่วนร่วม ผลที่เกิดจากการมีส่วนร่วมนั้นช่วยเพิ่มพลังของประชาชน หรือเป็นเพียงแค่การติดต่อสัมพันธ์ กับนักพัฒนาเท่านั้น

2. บริบท (Contexts) มี 2 บริบท คือ

2.1 ลักษณะโครงการ โดยพิจารณาจากลักษณะของสิ่งนำเข้าว่ามีความซับซ้อนของเทคโนโลยีเพียงใด ลักษณะของประโยชน์ที่ได้รับ (ความเร็ว ชาติที่ได้รับประโยชน์) และเงื่อนไขที่ต้องกำหนด เช่น การเข้าถึงการบริหารโครงการ ความยืดหยุ่นของโครงการ เป็นต้น

2.2 สภาพแวดล้อมของกิจกรรมตามโครงการ ได้แก่ ปัจจัยทางประวัติศาสตร์ ปัจจัยทางกายภาพและธรรมชาติ ปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรม ปัจจัยทางการเมือง เป็นต้น จากแนวความคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม สรุปได้ว่าการมีส่วนร่วมนั้นเกิดจากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นที่สมาชิกเห็นว่าต้องเข้าร่วมในการจัดการ การมีเป้าหมายในการที่จะดำเนินการให้สำเร็จร่วมกัน การมีความสนใจร่วมกัน ซึ่งในการมีส่วนร่วมนี้ทำให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เข้าร่วม จึงเข้ามามีส่วนร่วม

2. ความหมายของการมีส่วนร่วม

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ มีทั้งความหมายที่คล้ายคลึงกัน และแตกต่างกันตามทัศนคติของแต่ละท่านและภูมิหลังทางวิชาการที่ได้ศึกษาค้นคว้า ประกอบด้วย

ไคท์ (Keith, 1972 : 5) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วม หมายถึง การเกี่ยวข้องทางจิตใจและอารมณ์ของบุคคลหนึ่งในสถานการณ์กลุ่ม ซึ่งผลของการเกี่ยวข้องดังกล่าวเป็นเหตุเร้าใจให้กระทำเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้น กับทั้งให้เกิดความรู้สึกรับผิดชอบร่วมกับกลุ่มดังกล่าวด้วย

เออวิน (Erwin, 1976 : 21) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ กระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินการพัฒนา ร่วมคิดร่วมตัดสินใจ แก้ไขปัญหาของตนเอง ร่วมใช้ความคิดสร้างสรรค์ความรู้ และความชำนาญ ร่วมกับการใช้วิทยาการที่เหมาะสม และสนับสนุนติดตามผลการปฏิบัติงานขององค์กรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

ชินรัตน์ สมสืบ (2539 : 21) ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วม หมายถึงการทำงานร่วมกลุ่มเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ด้วยความร่วมมือ ร่วมใจโดยการกระทำการดังกล่าวในห้วงเวลา

และลำดับเหตุการณ์ที่ทรงประสิทธิภาพ คือ ถูกจังหวะเวลาเหมาะสมกับงานที่ทำดังกล่าวด้วยความรู้สึกผูกพันให้ประจักษ์ว่าเชื่อถือได้

คารม คำพิพัตย์ (2545 : 15) ได้สรุปความหมายของการมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทำกิจกรรมกลุ่ม ในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งหรือทุกขั้นตอน ซึ่งผลดังกล่าวเป็นเหตุเร้าใจให้กระทำ (Contribution) เพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้นกับทั้งยังทำให้เกิดความรู้สึกร่วมรับผิดชอบกับกลุ่มดังกล่าวด้วย

สุดาวรรณ มีบัว (2547 : 40) ได้สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง กระบวนการที่ทำให้ประชาชนสมัครใจเข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมกันทำกิจกรรมหรือการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปตามทิศทางที่ต้องการ ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมกลุ่มในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งหรือทุกขั้นตอน โดยร่วมคิดหาแนวทางวิธีการในการดำเนินงาน ร่วมดำเนินการ ร่วมในการกำหนดเปลี่ยนแปลง การร่วมในการตัดสินใจ และร่วมติดตามการดำเนินงานในกิจกรรมที่ทำร่วมกันรวมทั้งรับประโยชน์จากกิจกรรมนั้นด้วย

สมศักดิ์ พรหมเตือ (2551 : 64) ได้สรุปความหมายของการมีส่วนร่วม หมายถึง การกำหนดเป้าหมายที่ให้ประชาชนได้มีบทบาทมากขึ้นถึงขั้นสามารถเป็นต้นแบบการพัฒนา โดยเริ่มตั้งแต่กระบวนการตัดสินใจ การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา การวางแผน และการปฏิบัติตามแผนเพื่อที่จะนำไปสู่การพัฒนาของสังคม ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นการนำพาประชาชนให้หลุดพ้นจากการที่ได้เป็นเพียงแค่ผู้รับผลจากการพัฒนา แต่เปลี่ยนตัวเองมาเป็นผู้ซึ่งได้กระทำร่วมกระบวนการเปลี่ยนแปลง และเข้าสู่ภาวะทันสมัยเพราะการมีส่วนร่วมเป็นการแสดงออกซึ่งเสรีภาพในการปฏิบัติตามนโยบายของตน

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า กระบวนการที่สนับสนุนประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม โดยได้มุ่งเน้นที่การพัฒนาที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน ในด้านการตัดสินใจของการกำหนดนโยบาย การวางแผนปฏิบัติแรงสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ และแบ่งสรรผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม

3. ทฤษฎีการมีส่วนร่วม

ในการมีส่วนร่วมนั้นเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาเป็นอย่างมาก จึงมีการกำหนดเป็นทฤษฎีในการมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

3.1 ทฤษฎีการมีส่วนร่วมกับภาวะผู้ตาม

ทฤษฎีการมีส่วนร่วม หรือภาวะผู้ตาม ทฤษฎีนี้ได้รับความสนใจจากนักวิชาการส่วนใหญ่อย่างมาก เนื่องจากนักวิชาการคิดว่าหากองค์กรมีภาวะผู้นำที่ดีก็จะพลอยมีภาวะผู้ติดตามไป

ด้วย เป็นการมองค่อนข้างแคบ เพราะนอกจากจะมองปรากฏการณ์เพียง ด้านเดียวแล้วการที่ นักวิชาการให้ความสำคัญแก่การมีส่วนร่วมหรือภาวะผู้ตามนั้น พอสรุปสาเหตุหลายประการ ด้วยกัน คือ ประการแรก นักวิชาการบางคนอาจไม่แน่ใจว่าองค์กรมีความจำเป็นมากน้อยเพียงใด ที่จะต้องให้ผู้ตามเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ประการที่สอง ผู้คนยังไม่แน่ใจในวัตถุประสงค์ ของการขอมให้ผู้ตามเข้ามามีส่วนร่วมคืออะไรกันแน่ ประการที่สาม หากผู้นำขอมให้ผู้ตามเข้ามี ส่วนร่วมแล้ว ผู้ตามเหล่านั้นได้แก่ใครบ้าง ผู้ตามทั้งหมด หรือเฉพาะผู้ตามที่ใกล้ชิดสนิทสนมกับ ผู้นำเท่านั้น และประการสุดท้าย หากผู้นำขอมให้ผู้ตามเข้ามามีส่วนร่วมแล้ว ผู้ตามควรจะมีส่ว ร่วมมากน้อยเพียงใด และลักษณะการมีส่วนร่วมเช่นนั้น สะท้อนให้เห็นถึงลักษณะความสัมพันธ์ ระหว่างผู้นำและผู้ตามอย่างไรบ้าง (ติน ปรัชญพฤทธิ. 2539 : 23)

ทฤษฎีการมีส่วนร่วมอาจมีอยู่มากมายหลายทฤษฎีด้วยกัน แต่ละทฤษฎี การมีส่วนร่วมสามารถแบ่งออกเป็นสองกลุ่มกลุ่มใหญ่ ๆ คือ ทฤษฎีความเป็นผู้แทน (Representative) และทฤษฎีประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Democracy)

1. ทฤษฎีความเป็นผู้แทน (Representative) ทฤษฎีนี้เน้นความเป็น ผู้แทน ของผู้นำ และถือว่าการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง ถอดถอนผู้นำ เป็นเครื่องหมายของการ ที่จะให้หลักประกันกับการบริหารงาน อย่างไรก็ตามทฤษฎีนี้เน้นเฉพาะการวาง โครงการสร้าง สถาบัน เพื่อเป็นเครื่องมือในการให้ผู้ตามเข้ามามีส่วนร่วมเท่านั้น เช่น การเลือกตั้งทั่วไป การ เลือกตั้งโดยคะแนนลับ และการประชุมหารือประจำปี จะเห็นได้ว่า การมีส่วนร่วมตามนัยของ ทฤษฎีนี้มีได้เปิด โอกาสให้ผู้ตามเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจขององค์กรอย่างแท้จริง และที่มี ส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการตัดสินใจ ได้แก่บรรดาผู้นำต่าง ๆ ที่เสนอตัวเข้ารับสมัครเลือกตั้ง ส่วนผู้ตามนั้นเป็นแค่ไม้ประดับเท่านั้น

2. ทฤษฎีประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Democracy) ตามแนวคิดของทฤษฎีนี้ การมีส่วนร่วมมีวัตถุประสงค์ไม่เฉพาะแค่เพียงแต่เข้าพิจารณาเลือกตั้ง หรือถอดถอนผู้นำเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการเข้าไปมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของนโยบาย ยิ่งกว่านั้น ทฤษฎีนี้ ยังมองการมีส่วนร่วมเป็นการให้การศึกษา และพัฒนาทางการเมือง ทางสังคมที่มี ความรับผิดชอบ คือ มองว่าการไม่ขอมให้มีส่วนร่วมนับว่าเป็นการคุกคามต่อเสรีภาพของผู้ตาม

4. ความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการพัฒนา

การพัฒนานั้นหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชนต่างมุ่งส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามา มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของตนเองให้มากที่สุด ทั้งนี้เนื่องมาจากได้เล็งเห็นความสำคัญของ การมีส่วนร่วม ดังนี้ (สมนึก ปัญญาสิงค์. 2532 : 276-277)

4.1 การมีส่วนร่วมของชุมชนสามารถสร้างการยอมรับในคุณค่าของสังคม และวัฒนธรรมภายในชุมชนได้ และบางครั้งสามารถเปลี่ยนแปลงบรรทัดฐานของชุมชนที่ไม่พึงปรารถนาได้อีกด้วย

4.2 การมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นวิธีการที่สามารถสร้างประสบการณ์ต่าง ๆ ให้กับประชาชนได้เรียนรู้ และนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

4.3 การมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นการระดมเอาพลังความคิดพลังกาย พลังใจ และทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีอยู่ในชุมชนออกมาใช้ประโยชน์ต่อชุมชน

4.4 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการสนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่มีการกระจายอำนาจ

4.5 การมีส่วนร่วมของชุมชนสอดคล้องกับปรัชญาทางสังคมและการเมือง (Social Political Philosophy) ที่ต้องการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการพัฒนา วางแผนดำเนินการและประเมินผล

4.6 การมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนา ซึ่งการพัฒนาใด ๆ ก็ตามถ้าขาดความร่วมมือและการมีส่วนร่วมแล้ว กิจกรรมหรือโครงการนั้น ๆ ก็ไม่สามารถดำเนินต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและจะประสบความล้มเหลวในที่สุด

5. ขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชน

5.1 ขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการพัฒนา 5 ขั้นตอน บัญชร แก้วส่อง (2531 : 15-19) ได้อธิบาย ดังนี้

ขั้นที่ 1 การมีส่วนร่วมในขั้นริเริ่มพัฒนาเป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการค้นหาปัญหา สาเหตุของปัญหา กำหนดความต้องการ การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

ขั้นที่ 2 การมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาเป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย กำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ กำหนดวิธีการ และหาแนวทางการดำเนินงาน ตลอดจนกำหนดทรัพยากรและแหล่งทรัพยากรที่ใช้

ขั้นที่ 3 การมีส่วนร่วมในขั้นดำเนินการพัฒนาเป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วม ในการสร้างประโยชน์ โดยการสนับสนุนทุนทรัพย์ วัสดุอุปกรณ์ และแรงงาน หรือการเข้าร่วมบริหารงานประสานงาน และดำเนินการขอความช่วยเหลือจากภายนอก

ขั้นที่ 4 การมีส่วนร่วมในขั้นรับผลประโยชน์จากการพัฒนาเป็นขั้นตอนที่ประชาชน มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ที่พึงได้จากการพัฒนา หรือยอมรับผลกระทบอันเกิดจากการพัฒนาทั้งด้านวัตถุ และจิตใจที่แสดงออกมาในเชิงรูปธรรมต่อสังคม หรือบุคคลก็ตาม

ขั้นที่ 5 การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ประชาชนเข้าร่วมประเมินผลการพัฒนาที่ได้กระทำไปว่าสำเร็จตามวัตถุประสงค์เพียงใด ซึ่งการประเมินอาจปรากฏในรูปของการประเมินย่อย (Formative Evaluation) อันเป็นการประเมินผลความก้าวหน้าที่ทำเป็นระยะ ๆ หรือการประเมินรวบยอด (Summative Evaluation) อันเป็นการประเมินผลโดยรวมหลังจากเสร็จสิ้นโครงการ

5.2 ขั้นตอนของยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาชนบท แมกซ์ โลว์เดอร์มิลค์ และดับบลิว โรเบิร์ต โลโตส (Max Lowdermilk and W. Robert Laitos) ได้เสนอไว้ ดังนี้ (อนงศ์ พัฒนจักร. 2535 : 34)

5.2.1 การสำรวจขั้นต้น (Preliminary Reconnaissance)

5.2.2 การศึกษาเพื่อจัดลำดับความสำคัญของปัญหา (Priority Problem Identification Studies)

5.2.3 การแสวงหาแนวทางแก้ไข (Search for Solution)

5.2.4 การกำหนดแนวทางแก้ไข (Assessment of Solution)

5.2.5 การปฏิบัติตามโครงการ (Project Implementation)

5.2.6 การประเมินโครงการ (Formal Project Evaluation)

5.2.7 การพิจารณาทบทวนโครงการเพื่อดำเนินการให้เสร็จสมบูรณ์ (Project Reconsideration of Completion)

5.3 การแบ่งขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชน 4 ขั้นตอน เจมส์ คี บีนทง (2539 : 41 ; อ้างถึงในทวีศักดิ์ ปัทยา. 2550 : 25) ได้ดังนี้

5.3.1 การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา

5.3.2 การมีส่วนร่วมในการค้นการวางแผนดำเนินกิจกรรม

5.3.3 การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน

5.3.4 การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน

6. รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน

ในการที่องค์กรจะสามารถดำเนินงานได้อย่างใดอย่างหนึ่งนั้น บุคคลและสมาชิกจะมีรูปแบบการมีส่วนร่วมดังมีผู้ได้อธิบายรูปแบบการมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

6.1 รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาของ ไพรัตน์ เตชะรินทร์ (2530 : 35) ได้อธิบาย ดังนี้

6.1.1 องค์กรประชาชนที่ตั้งขึ้นอย่างไม่เป็นทางการ มีการร่วมตัวกันเองเป็นกลุ่มขนาดเล็กในระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ เพื่อร่วมทำประโยชน์ต่อส่วนร่วมหรือสมาชิกกลุ่ม

ส่วนใหญ่จะได้รับการสนับสนุนจากส่วนราชการหรือองค์กรเอกชน เช่น ลูกเสือชาวบ้าน กลุ่มออมทรัพย์

6.1.2 องค์กรประชาชนที่ตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการ เป็นองค์กรที่ประชาชนทำกิจกรรมตามวัตถุประสงค์ที่จดทะเบียน หรือตามที่กฎหมายบัญญัติบทบาทหน้าที่ไว้ เช่น คณะกรรมการหมู่บ้าน สภาตำบล

6.1.3 ตัวแทนบุคคล หรือตัวแทนองค์กรเอกชนเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการ เช่น คณะกรรมการประสานงานในกิจกรรมของรัฐบาล

6.2 รูปแบบของการมีส่วนร่วมของ โจเซ่ เอ แอกบายานี่ (Jose A. Agbayani) ได้อธิบายรูปแบบการมีส่วนร่วม โดยแบ่งออกเป็น 16 รูปแบบ คือ (ฉอ่าน วุฑฒิภรณ์รักษา. 2526 : 33-34)

6.2.1 การมีส่วนร่วมในการประชุม

6.2.2 การมีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการ

6.2.3 การมีส่วนร่วมในการเป็นผู้นำ

6.2.4 การมีส่วนร่วมในการเป็นผู้ชักชวน

6.2.5 การมีส่วนร่วมในการสัมภาษณ์

6.2.6 การมีส่วนร่วมในการเป็นผู้บริโภคราคา

6.2.7 การมีส่วนร่วมในการเป็นผู้ริเริ่ม UNIVERSITY

6.2.8 การมีส่วนร่วมในผู้ใช้แรงงาน

6.2.9 การมีส่วนร่วมออกวัสดุอุปกรณ์

6.2.10 การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น

6.2.11 การตีปัญหาให้กระจ่าง

6.2.12 การออกเสียงสนับสนุน

6.2.13 การออกเสียงเลือกตั้ง

6.2.14 การใช้โครงการที่เป็นประโยชน์ให้ถูกต้อง

6.2.15 การช่วยเหลือในการรักษาโครงการ

6.2.16 การเป็นสมาชิก

6.3 รูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา กองราชการส่วนตำบล (2543 : 29) ได้กำหนด ดังนี้

6.3.1 ร่วมคิดกำหนดความต้องการ ต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกกลุ่ม เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนา หรือเป้าหมายของการพัฒนา กล่าวคือ เป็นการหล่อหลอมความต้องการของประชาชนที่หลากหลาย เพื่อกำหนดเป็นภาพแห่งความสำเร็จที่ ต้องการเกิดขึ้น ในอนาคตที่อยู่บนพื้นฐานความเป็นไปได้และสามารถแก้ไขปัญหาคความเดือดของ ประชาชนได้อย่างแท้จริง

6.3.2 ร่วมจัดทำแผนพัฒนา หลังจากประชาคมได้ร่วมกันคิดกำหนด วิสัยทัศน์ และยุทธศาสตร์ ซึ่งเปรียบเสมือนได้กำหนดจุดหมายที่จะเดินให้ถึงและกำหนดเส้นทาง การเดินทางต่อไปก็จะเป็นการกำหนดวิธีการเดินไปสู่จุดหมายก็คือการกำหนดแผนงาน โครงการ ต่าง ๆ ซึ่งสามารถให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมได้ใน 2 ลักษณะ

1) ควรแต่งตั้งผู้แทนชุมชน กลุ่มอาชีพ หรือกลุ่มอื่น ๆ เข้าร่วมเป็น คณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา ในการพิจารณาความเหมาะสมของแผนงานโครงการ

2) ควรเปิดโอกาสให้ชุมชนระดับหมู่บ้าน หรือกลุ่มต่าง ๆ ใน ท้องถิ่น ได้เสนอแผนงานโครงการที่สอดคล้องกับปัญหาความต้องการของกลุ่มหรือชุมชนนั้น เพื่อได้พิจารณาเป็นข้อมูลในการกำหนดเป็นแผนงาน/โครงการพัฒนา

6.3.3 ให้ประชาชนได้รับรู้ ตรวจสอบและแสดงความคิดเห็นและ ข้อเสนอแนะ ต่อแผนงานโครงการพัฒนา ทั้งระยะสั้นและระยะปานกลาง โดยการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นต่อร่างแผนพัฒนา ก่อนจะเสนอให้พิจารณาให้ความเห็นชอบ ทั้งนี้รักษา สิทธิของประชาชน ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ มาตรา 56

6.3.4 ต้องใช้แผนงานพัฒนาเป็นแนวทางในการบริหารกิจการเพื่อสนองตอบ ปัญหาความต้องการของประชาชน และเพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมาย โดยใช้ แผนพัฒนา เป็นแนวทางการจัดการทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือเพิ่มเติม

6.3.5 ให้ประชาชนร่วมปฏิบัติ ติดตามและประเมินผลการนำแผนพัฒนา ไปสู่การปฏิบัติ โดยเฉพาะกิจกรรม/โครงการที่ต้องใช้งบประมาณ จะต้องผ่านกระบวนการจัดทำ ข้อบัญญัติงบประมาณ

1) การร่วมปฏิบัติให้กลุ่มต่าง ๆ หรือประชาชนที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย ของการพัฒนาเข้าร่วมดำเนินการตามโครงการในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ สนับสนุนกิจกรรมของกลุ่ม ต่าง ๆ ให้กลุ่มเป็นผู้ดำเนินการเอง

2) ให้ประชาชนได้ตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วน ท้องถิ่นให้เป็นไปด้วยความถูกต้อง โปร่งใส โดยให้ผู้แทนชุมชนตามข้อเสนอของประชาคมร่วม

เป็นกรรมการในกระบวนการจัดซื้อ จัดจ้าง ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุของ องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น

3) การติดตามประเมินผล การเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมปฏิบัติงาน ทำให้ทราบความก้าวหน้าของโครงการปัญหา/อุปสรรคในการปฏิบัติงาน นอกจากนั้นหลังสิ้น ปีงบประมาณ ควรจัดประชุมประชาคมเพื่อชี้แจงผลดำเนินงานและเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ ประเมินผลประโยชน์ที่รับจริง

จากรูปแบบในการมีส่วนร่วมดังกล่าวนี้ มีหลายรูปแบบอยู่ที่ผู้ปฏิบัติจะเลือกรูปแบบใดที่เหมาะสมกับพื้นที่แต่ละแห่ง ผู้ศึกษาจึงสรุปกระบวนการและขั้นตอนของการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ใน 5 รูปแบบ คือ ร่วมในการกำหนด ปัญหาความต้องการ ร่วมจัดทำแผนงานโครงการ ร่วมตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา ร่วมตรวจสอบว่ามีการนำแผนพัฒนาไปจัดทำของบัญญัติงบประมาณรายจ่าย และร่วมปฏิบัติ ติดตาม ประเมินผล

7. ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการมีส่วนร่วม

จอห์นและนอร์แมน (John and Norman, 1977 อ้างถึงในมนตรี เทอดธีระกุล 2543, 39-40) ได้จำแนกปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของบุคคลไว้ 8 ประการดังนี้

7.1 อายุและเพศ ปัจจัยนี้เป็นตัวแปรที่บ่งบอกถึงคุณลักษณะส่วนตัวของบุคคล ซึ่งอาจมีปัญหาอยู่บ้างในการกำหนดอายุของคนกลุ่มต่าง ๆ กล่าวคือ จะกำหนดอายุตาม ปีปฏิทิน หรือตามบทบาทหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน ผลการศึกษาที่เกี่ยวกับปัจจัยด้านนี้หลายชิ้นพบว่า โครงการปรับปรุงพื้นที่เลี้ยงสัตว์ต้องใช้คนทำงานระดับอายุปานกลาง ส่วนในเรื่องเพศพบว่าเพศหญิงมีแนวโน้มเข้ามีส่วนร่วมในการพัฒนามากขึ้น

7.2 ฐานะทางครอบครัว เป็นปัจจัยในเชิงโครงสร้างทางสังคม เหตุที่ฐานะของครอบครัวนับเป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดการมีส่วนร่วมนั้น เป็นเพราะว่าการเข้ามามีส่วนร่วมมิได้ เป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้น โดยมิต้องแลกกับสิ่งใด อย่างน้อยที่สุดก็เป็นการเสียโอกาสในการกระทำสิ่งอื่นเมื่อพิจารณาในทางเศรษฐศาสตร์ ดังนั้นโดยทั่วไปแล้วครอบครัวที่มีฐานะในเชิงรายได้และ ในทางสังคมสูงก็มักจะมีส่วนร่วมในเรื่องใดเรื่องหนึ่งมากกว่าครอบครัวที่มีฐานะ ต่ำกว่า และ หัวหน้าครอบครัวจะมีอำนาจในการกำหนดหรือการตัดสินใจมากกว่าสมาชิกคนอื่น ๆ ของ ครอบครัว การศึกษาหลายชิ้นจึงมุ่งทำการศึกษาที่หัวหน้าครอบครัวเป็นหลัก

7.3 การศึกษา เป็นปัจจัยที่เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ทางด้านเทคนิคหรือบางที เกี่ยวข้องกับความเสมอภาคของคนในการเข้าถึงกิจกรรมการพัฒนาต่าง ๆ เช่น การอ่านออกเขียน ได้ของคนในชุมชนนั้น จะวัดจากจำนวนปีที่เข้าศึกษาต่อในระบบโรงเรียน และโดยทั่วไปการ

พิจารณาตัวแปรด้านการศึกษานี้มักจะดูประกอบไปกับปัจจัยหรือตัวแปรด้านเพศและอายุด้วย เนื่องจากในความเป็นจริงนั้น คนไม่รู้หนังสือที่มีอายุน้อยย่อมได้รับความช่วยเหลือมากกว่าคนไม่รู้หนังสือในวัยเกษียณการทำงาน เป็นต้น

7.4 การแบ่งแยกทางสังคม เชื้อชาติ ศาสนา ชุมชนและถิ่นกำเนิด ปัจจัยด้านนี้มีความซับซ้อนมากในการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของบุคคลในทางปฏิบัติ นักพฤติกรรมศาสตร์จึงมักจะศึกษาเฉพาะบริเวณที่ประชากรซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างของการศึกษามีความแบ่งแยกในเรื่องต่าง ๆ ดังกล่าวที่เห็นได้ชัด อย่งไรก็ดี ปัจจัยบางตัว เช่นความแตกต่างทางสังคมและความแตกต่างทางวัฒนธรรมก็ยากที่จะจำแนกได้อย่างชัดเจนกว่าสิ่งใดที่มีความสำคัญมากกว่ากัน นอกจากนี้แล้ว ปัจจัยทางด้านนี้พบว่ามีความสัมพันธ์ต่อความแตกต่างของระดับการศึกษาและรายได้ของบุคคลด้วย

7.5 อาชีพ การกำหนดลักษณะของอาชีพนี้จะช่วยให้เกิดความสะดวกต่อการระบุกลุ่มประชากรเป้าหมายที่จะได้รับประโยชน์จากโครงการพัฒนา โดยทั่วไปแล้วเรามักจะแบ่งอาชีพออกไปเป็นอาชีพในภาคเกษตรกรรมและอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม

7.6 ระดับและแหล่งรายได้ นักวิชาการกล่าวกันว่า การพิจารณาการศึกษาการมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้ยากจนในชนบทนั้น โดยทั่วไปมักจะวิเคราะห์ระดับของรายได้และแหล่งที่มาของรายได้ของผู้เข้ามีส่วนร่วม ข้อมูลเรื่องรายได้ในแหล่งที่มาในบางครั้งจะไม่มีอย่างต่อเนื่องและอาจจะมีการปกปิดเนื่องจากเกรงจะต้องเสียภาษีมากขึ้น

7.7 ระยะเวลาที่ตั้งถิ่นฐานในท้องถิ่น ปัจจัยด้านระยะเวลาการตั้งถิ่นฐานเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินการต่าง ๆ ที่เป็นกิจกรรมสาธารณะ เพราะระยะเวลาที่ได้จากการตั้งถิ่นฐาน การเป็นเจ้าของ ความคุ้นเคย ทำให้เป็นปัจจัยที่จะเข้าร่วมหรือไม่ร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ

7.8 การถือครองที่ดินและสภาพการได้รับการว่าจ้าง ระยะเวลาในการถือครองที่ดินและการได้รับการว่าจ้างนั้น ถือว่าเป็นสิทธิ์ที่เกิดขึ้นในการตัดสินใจเข้ามามีส่วนร่วมที่จะดำเนินการกิจกรรมสาธารณะ เพื่อประโยชน์ส่วนรวมสามารถเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมได้

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ มีดังนี้

สมศักดิ์ พรหมเตือ (2551 : บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอนาควน จังหวัดมหาสารคาม โดยจำแนกตามเพศ อาชีพ และระดับการศึกษา พบว่าระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอนาควน จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 4 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมิน ส่วนการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ที่จำแนกตามอาชีพ ไม่แตกต่างกันทางสถิติ เมื่อจำแนกตามเพศและระดับการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อนุศิษฐ์ รัตน์วิชัย (2552 : บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลธัญญา อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามเพศ อาชีพ และระดับการศึกษา พบว่าระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นด้าน พบว่าระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาความต้องการ การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน/โครงการ และการมีส่วนร่วมปฏิบัติ ติดตาม ประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา และการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีกานำแผนพัฒนาไปจัดทำเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่าย

กุสุมาลย์ มหาแสน (2552 : บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลภูพาน อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามเพศ อาชีพ และระดับการศึกษา พบว่าระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง จำแนกเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีกานำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน/โครงการ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล อยู่ในระดับน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา

ณัฐธิดา กงกะถิติ (2552 : บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษาและการประกอบอาชีพ พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการ

ตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน/โครงการ ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีการนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ด้านการมีส่วนร่วมการประเมินผล

สมจิตร ศรีแสนยัง (2553 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลหนองบัว อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ด้านวิธีการและรูปแบบในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ด้านเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ด้านร่วมกันค้นหาปัญหา ความต้องการของประชาชน ด้านพิจารณาปัญหาและมีการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาในแต่ละด้าน

วรฤทธิ์ สารฤทธิคาม (2553 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายได้พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาค่าต่ำสุดสามอันดับแรก คือ ด้านการรวบรวมปัญหาความต้องการ ด้านการเข้าร่วมปฏิบัติ และด้านการเข้าร่วมกำหนดโครงการ/กิจกรรม

กรอบแนวคิดของการศึกษา

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ศึกษาได้นำเอากรอบแนวคิดของกองราชการส่วนตำบล กระทรวงมหาดไทย มาปรับปรุงเป็นกรอบในการศึกษา ดังนี้

1. ร่วมในการกำหนดความต้องการ คือการร่วมคิด กำหนดความต้องการ ต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกกลุ่มเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนา หรือเป้าหมายของการพัฒนา กล่าวคือ เป็นการหล่อหลอมความต้องการของประชาชนที่หลากหลาย เพื่อกำหนดเป็นภาพแห่งความสำเร็จที่ต้องการเกิดขึ้นในอนาคต ที่อยู่บนพื้นฐานความเป็นไปได้และสามารถแก้ไขปัญหาคือความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง

2. ร่วมจัดทำแผนงาน/โครงการ หรือร่วมจัดทำแผนพัฒนา หลังจากทีประชาชนได้ร่วมกันคิดกำหนดวิสัยทัศน์ และยุทธศาสตร์ ซึ่งเปรียบเสมือนได้กำหนดจุดหมายที่จะเดินให้ถึง และกำหนดเส้นทางการเดินทางต่อไป เป็นการกำหนดวิธีการเดินไปสู่จุดหมายก็คือการกำหนดแผนงาน โครงการต่าง ๆ ซึ่งสามารถให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมได้ใน 2 ลักษณะ

2.1 ควรแต่งตั้งผู้แทนชุมชน กลุ่มอาชีพ หรือกลุ่มอื่น ๆ เข้าร่วมเป็น คณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา ในการพิจารณาความเหมาะสมของแผนงานโครงการ

2.2 ควรเปิดโอกาสให้ชุมชนระดับหมู่บ้าน หรือกลุ่มต่าง ๆ ในท้องถิ่น ได้ เสนอแผนงาน โครงการที่สอดคล้องกับปัญหาความต้องการของกลุ่มหรือชุมชนนั้น ๆ เพื่อ ได้ พิจารณาเป็นข้อมูลในการกำหนดเป็นแผนงาน/โครงการพัฒนา

3. ร่วมตรวจสอบเนื้อหาและแสดงความคิดเห็น คือให้ประชาชนได้รับรู้ ตรวจสอบ และแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อแผนงาน/โครงการพัฒนา ทั้งระยะสั้นและระยะปาน กลาง โดยการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นต่อร่างแผนพัฒนา ก่อนพิจารณาให้ความเห็นชอบ ทั้งนี้รักษาสิทธิของประชาชนตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

4. ร่วมตรวจสอบว่ามีการนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย คือ ได้ใช้แผนงานพัฒนาเป็นแนวทางในการบริหารกิจการ เพื่อสนองตอบปัญหาความต้องการของ ประชาชน และเพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมาย โดยใช้แผนพัฒนาเป็นแนวทางในการ จัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือเพิ่มเติม

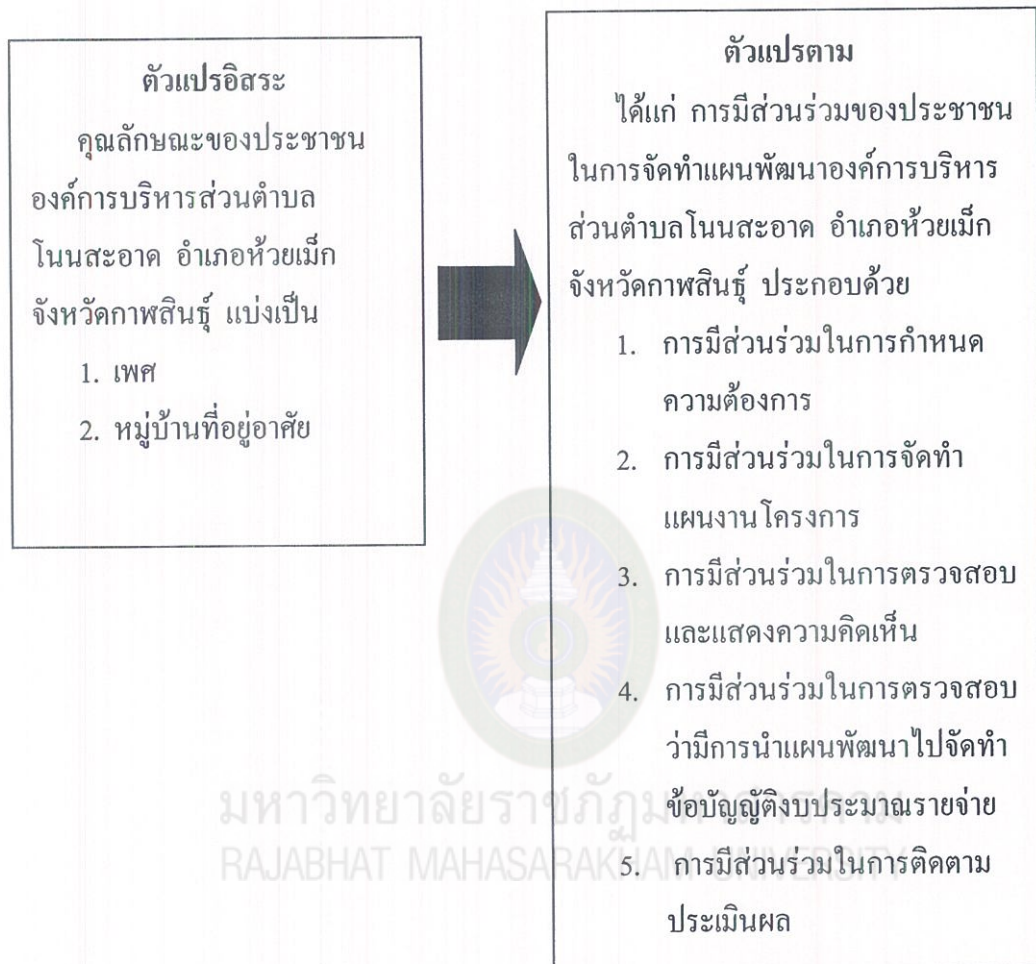
5. ร่วมปฏิบัติ ติดตามประเมินผล คือ ให้ประชาชนร่วมปฏิบัติ ติดตามประเมินผล การนำแผนพัฒนาไปสู่การปฏิบัติ โดยเฉพาะกิจกรรม/โครงการที่ต้องใช้งบประมาณ จะต้องผ่าน กระบวนการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณ และได้รับความเห็นชอบและได้รับการอนุมัติจาก นายอำเภอก่อน

5.1 การร่วมปฏิบัติให้กลุ่มต่าง ๆ หรือประชาชนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายของการ พัฒนาเข้าร่วมดำเนินตามโครงการในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ สนับสนุนกิจกรรมของกลุ่มต่าง ๆ ให้ กลุ่มเป็นผู้ดำเนินการเอง

5.2 ให้ประชาชนได้ตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลให้ เป็นไปด้วยความถูกต้อง โปร่งใส โดยให้ผู้แทนชุมชนตามข้อเสนอของประชาคมร่วมเป็น กรรมการในกระบวนการจัดซื้อ จัดจ้าง ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

5.3 การติดตามประเมินผล การเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมปฏิบัติงานทำให้ ทราบความก้าวหน้าของโครงการ ปัญหา/อุปสรรคในการปฏิบัติงาน นอกจากนั้นหลังสิ้น ปีงบประมาณควรจัดประชุมประชาคมเพื่อชี้แจงดำเนินงานและเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ ประเมินผลประโยชน์ที่รับจริง

จากการศึกษาแนวคิด เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้ศึกษานำกรอบแนวคิดของกอง
ราชการส่วนตำบล กระทรวงมหาดไทยมาปรับปรุงเป็นกรอบในการศึกษาครั้งนี้ ดังนี้

แผนภาพที่ 5 กรอบแนวคิดของการศึกษา

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษารั้ครั้งนี้ ผู้ศึกษามีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยมีวิธีการดำเนินการศึกษา ดังนี้

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ประชาชนผู้ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนราษฎรและเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 2,985 คน (สำนั้กทะเบียนท้องถิ่นอำเภอห้วยเม็ก ณ วันที่ 12 ธันวาคม 2552)

2. กลุ่มตัวอย่าง

2.1 จำนวนประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือประชาชนผู้ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนราษฎรและเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 2,985 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณของ ยามาเน่ (Yamane) แทนค่าตามสูตรดังนี้ (Yamane. 1973 : 727)

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

กำหนดให้

n = จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากรทั้งหมด (2,985 คน)

E = ค่าความคาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้นสำหรับการศึกษาในครั้งนี้

กำหนดให้ไม่เกิน .05

แทนค่าในสูตรได้ดังนี้

$$n = \frac{2,985}{1+(2,985 \times 0.05)^2} = \frac{2,985}{8.46} = 352.83$$

เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวนเต็มผู้ศึกษาจึงปรับขนาดของกลุ่มตัวอย่างเป็น 353 คน

2.2 เมื่อได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 353 คน ขั้นตอนต่อไปกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบสัดส่วน รายละเอียดตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขต องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์

ที่	เขตพื้นที่หมู่บ้าน	จำนวนประชากร (ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง)	กลุ่มตัวอย่าง
1	บ้านโนนสวัสดิ์ หมู่ที่ 1	391	46
2	บ้านโนนสวรรค์ หมู่ที่ 2	394	47
3	บ้านโนนจี้ควง หมู่ที่ 3	295	35
4	บ้านหนองกุงไทย หมู่ที่ 4	557	66
5	บ้านท่าวัด หมู่ที่ 5	215	25
6	บ้านหนองกุงไทย หมู่ที่ 6	684	81
7	บ้านโนนสะอาด หมู่ที่ 7	449	53
	รวม	2,985	353

2.3 เมื่อได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างของประชากร ผู้วิจัยจึงทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้รายชื่อผู้มีชื่อในทะเบียนราษฎร และเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด หลังจากได้กลุ่มตัวอย่างจากประชากรของแต่ละหมู่บ้านแล้ว ลำดับต่อไปทำการสุ่มตัวอย่างแบบเป็นระบบ เช่น ต้องการกลุ่มตัวอย่าง 10 คน จาก 100 คน หากด้วย 10 ได้ช่วงที่จะเลือกคือ 10 คน ขั้นต่อมาทำการเลือกสมาชิกหน่วยแรก โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายช่วงแรกสุดของสมาชิกที่มีตัวเลข ต้น ๆ โดยจะสุ่มอย่างง่ายจากหมายเลข 1 ถึง 101 โดยใช้วิธีจับสลาก ได้เลขอะไรจะเป็นกลุ่มตัวอย่างคนแรก ส่วนสมาชิกที่จะถูกเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างคนต่อไป ก็นำเอาช่วงห่างคือ 10 คน มาบวกกับหมายเลขเดิม โดยเริ่มจากหมายเลขแรกที่สุ่มได้เมื่อครบตามจำนวนสัดส่วนในหนึ่งหมู่บ้านก็จะทำ

การสุ่มตัวอย่างแบบเดียวกันในหมู่บ้านต่อไปเรื่อย ๆ จนกว่าจะครบทุกหมู่บ้าน จะได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 353 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษานี้ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วน 5 ระดับ โดยมีลักษณะและขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1. ลักษณะของเครื่องมือ

การศึกษานี้ ผู้ศึกษาได้สร้างแบบสอบถามขึ้นเอง โดยได้แบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับรายละเอียดของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยลักษณะเป็นคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ คือ 1. การมีส่วนร่วมในการกำหนดความต้องการ 2. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงานโครงการ 3. การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและแสดงความคิดเห็น 4. การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีกรนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย 5. การมีส่วนร่วมปฏิบัติ ติดตาม ประเมินผล ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก กลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open Form) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

2. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ผู้ศึกษาได้สร้างเครื่องมือในการศึกษาในครั้งนี้ ตามขั้นตอนดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน รวมทั้งเอกสารอื่น ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดกรอบการสร้างเครื่องมือ

2.2 กำหนดกรอบโครงสร้าง ข้อคำถามให้ครอบคลุมเนื้อหาตามกรอบแนวความคิดและวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.3 เขียนแบบสอบถามฉบับร่างตามกรอบแนวคิด และขอบเขตที่กำหนด

2.4 นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา การสร้างเครื่องมือ ความครอบคลุมถูกต้องของแบบวัด ประเมินผล พิจารณาความถูกต้องและเหมาะสมเกี่ยวกับรูปแบบ เนื้อหาความครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการศึกษา เพื่อให้ถูกต้อง

ตามหลักวิชาและเพื่อความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม โดยพิจารณาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม กับวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยวิธีการ IOC (Index of Item – Objective Congruence) พบว่าข้อคำถามมีค่า IOC ตั้งแต่ 1.00 ทั้งฉบับ มีผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้แก่

2.4.1 นายโกวิท ฉวีรักษ์ วุฒិการศึกษาศ.ม. (การบริหารการศึกษาดำเนินการ) ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองโนวิทยาคม (ผอ.ชำนาญการ) อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและการวัดผล

2.4.2 นายวิโรจน์ ภูถาวรณ วุฒิการศึกษาศ.ม. (การบริหารการศึกษาดำเนินการ) ผู้อำนวยการโรงเรียนยางเนียมพัฒนา (ผอ.ชำนาญการ) อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและการวัดผล

2.4.3 นายธวัชชัย หล่อวิริยะสกุล วุฒิการศึกษาร.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์) ตำแหน่ง นักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น สังกัด สำนักงานท้องถิ่นอำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

2.5 นำแบบสอบถามที่ได้จากการตรวจสอบ แก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญและคณะกรรมการควบคุมภาคนิพนธ์ ทำการตรวจสอบมาปรับปรุง แก้ไขและเสนอให้คณะกรรมการควบคุมภาคนิพนธ์พิจารณาอีกครั้ง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

2.6 นำแบบสอบถามไปทดลองกับประชาชนผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนราษฎร และมีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 ตัวอย่าง และหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .97

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้กำหนดขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ขออนุญาตแนะนำตัวและขอความร่วมมือ จากวิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เพื่อขอความร่วมมือจากท้องถิ่น ฝ่ายทะเบียน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ และองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ ในการตรวจสอบสถิติประชาชน และเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ทำความเข้าใจในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้ศึกษาอธิบายวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลให้ผู้ช่วยศึกษา จำนวน 7 คน

3. ผู้ศึกษาและผู้ช่วยในการศึกษา ดำเนินการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ (Percentage) เสนอข้อมูลเป็นตารางแสดงจำนวนร้อยละ
2. การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง
3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา โดยจัดคำถามเข้าประเด็นเดียวกันแล้วแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ (Percentage) เสนอข้อมูลเป็นตารางเสนอจำนวนร้อยละประกอบความเรียง
4. เกณฑ์ในการแปลความหมายข้อมูลการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย (Mean) ได้กำหนดขอบเขตของค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2535 : 100) ดังนี้

4.51 - 5.00	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด	กำหนดให้	5	คะแนน
3.51 - 4.50	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมมาก	กำหนดให้	4	คะแนน
2.51 - 3.50	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง	กำหนดให้	3	คะแนน
1.51 - 2.50	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมน้อย	กำหนดให้	2	คะแนน
1.00 - 1.50	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด	กำหนดให้	1	คะแนน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ หากความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ทั้งฉบับโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)
2. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percent)
3. การวัดระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
4. เปรียบเทียบ เพศ หมู่บ้านที่อยู่อาศัย ของประชาชนที่มีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา แล้วนำไปเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด สถิติที่ใช้ได้แก่ Independent Sample *t*-test และ *F*-test (One Way Analysis of Variance) และหากพบความแตกต่างจะทดสอบความ

แตกต่างรายคู่ ด้วยวิธีของ LSD. (least Significant Different) ผู้ศึกษาได้กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หากพบว่ามีความแตกต่างกัน จะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยโดยการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ้ (Scheffe)

5. สรุปข้อเสนอแนะของประชาชนที่มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา โดยนำมาวิเคราะห์เนื้อหาเรียงลำดับความถี่ในแต่ละประเด็นแล้วนำมาสรุปในเชิงพรรณนา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหาร ส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการและนำเสนอ ผลการศึกษา ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
df	แทน	ขั้นความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าประมาณของความแปรปรวน (Mean Square)
t	แทน	สถิติใช้เปรียบเทียบค่าวิกฤตการแจกแจงแบบ (t - Distribution)
F	แทน	สถิติทดสอบที่ใช้ในการพิจารณาใน F - distribution
Sig	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
*	แทน	นัยสำคัญทางสถิติ

ลำดับขั้นในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหาร ส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้ศึกษาได้วิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์

3. ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยจำแนกตามเพศ และหมู่บ้านที่อยู่อาศัย

4. ผลการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

(n = 353)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	171	48.44
1.2 หญิง	182	51.56
รวม	353	100.00
2. หมู่บ้านที่อยู่อาศัย		
2.1 หมู่ที่ 1 บ้านโนนสวัสดิ์	46.00	13.03
2.2 หมู่ที่ 2 บ้านโนนสวรรค์	47.00	13.31
2.3 หมู่ที่ 3 บ้านโนนจี้ควง	35.00	9.92
2.4 หมู่ที่ 4 บ้านหนองกุงไทย	66.00	18.70
2.5 หมู่ที่ 5 บ้านท่าวัด	25.00	7.08
2.6 หมู่ที่ 6 บ้านหนองกุงไทย	81.00	22.95
2.7 หมู่ที่ 7 บ้านโนนสะอาด	53.00	15.01
รวม	353	100.00

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 353 คน พบว่า ประชาชนเป็นเพศชาย จำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 48.44 และเป็นเพศหญิง จำนวน 182 คน คิดเป็นร้อยละ 51.56 จำแนกตามหมู่บ้านที่อยู่อาศัย เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ หมู่ที่ 6 บ้านหนองกงไทย จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 22.95 หมู่ที่ 4 บ้านหนองกงไทย จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 18.70 หมู่ที่ 7 บ้านโนนสะอาด จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 15.01 หมู่ที่ 2 บ้านโนนสวรรค์ จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 13.31 หมู่ที่ 1 บ้านโนนสวัสดิ์ จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 13.03 หมู่ที่ 3 บ้านโนนชีคอง จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 9.92 และน้อยที่สุด คือ หมู่ที่ 5 บ้านท่าวัด จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 7.08

2. ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์

2.1 การวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายด้าน

(n = 353)

การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา อบต.	ระดับการมีส่วนร่วม		
	\bar{X}	S. D.	แปลผล
1. การมีส่วนร่วมในการกำหนดความต้องการ	2.94	0.95	ปานกลาง
2. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน/โครงการ	2.31	0.90	น้อย
3. การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและเสนอความคิดเห็น	2.57	0.93	ปานกลาง
4. การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีกรนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย	2.63	0.78	ปานกลาง
5. การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล	3.16	0.69	ปานกลาง
โดยรวมเฉลี่ย	2.72	0.75	ปานกลาง

จากตารางที่ 3 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.72$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ($\bar{X} = 3.16$) การมีส่วนร่วมในการกำหนดความต้องการ ($\bar{X} = 2.94$) การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีการนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ($\bar{X} = 2.63$) การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและเสนอความคิดเห็น ($\bar{X} = 2.57$) และอยู่ในระดับน้อย 1 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน/โครงการ ($\bar{X} = 2.31$)

2.2 การวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ รายข้อของแต่ละด้าน ดังตารางที่ 4 – 8

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดความต้องการ

(n=353)

การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา อบต.	ระดับการมีส่วนร่วม		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ท่านได้ร่วมประชุมกับคณะกรรมการจัดทำแผน อบต. เพื่อพิจารณาเกี่ยวกับปัญหาความต้องการของหมู่บ้าน/ตำบลเพียงใด	3.16	1.12	ปานกลาง
2. ท่านได้ร่วมในการเสนอปัญหา/ความต้องการของหมู่บ้าน ต่อคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา อบต. เพียงใด	3.01	1.15	ปานกลาง
3. ท่านมีส่วนร่วมในการออกเสียงสนับสนุนหรือคัดค้านข้อมูล/ปัญหาความต้องการของหมู่บ้าน/ตำบล ต่อที่ประชุมเพียงใด	2.86	1.07	ปานกลาง
4. ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา/ความต้องการในการพัฒนาหมู่บ้าน/ตำบล ร่วมกับคณะกรรมการจัดทำแผน อบต. เพียงใด	2.85	1.19	ปานกลาง
5. ท่านมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการในการพัฒนาหมู่บ้าน/ตำบล เพียงใด	2.84	0.87	ปานกลาง
รวม	2.94	0.95	ปานกลาง

จากตารางที่ 4 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดความต้องการ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.94$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทั้ง 5 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ท่านได้ร่วมประชุมกับคณะกรรมการจัดทำแผน อบต. เพื่อพิจารณาเกี่ยวกับปัญหาความต้องการของหมู่บ้าน/ตำบลเพียงใด ($\bar{X} = 3.16$) ท่านได้ร่วมในการเสนอปัญหา/ความต้องการของหมู่บ้าน ต่อคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา อบต. เพียงใด ($\bar{X} = 3.01$) ท่านมีส่วนร่วมในการออกเสียงสนับสนุนหรือคัดค้านข้อมูล/ปัญหาความต้องการของหมู่บ้าน/ตำบล ต่อที่ประชุมเพียงใด ($\bar{X} = 2.86$) ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา/ความต้องการในการพัฒนาหมู่บ้าน/ตำบลร่วมกับคณะกรรมการจัดทำแผน อบต. เพียงใด ($\bar{X} = 2.85$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการในการพัฒนาหมู่บ้าน/ตำบล เพียงใด ($\bar{X} = 2.84$)

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน/โครงการ

(n=353)

การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา อบต.	ระดับการมีส่วนร่วม		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดงบประมาณและแหล่งของงบประมาณที่จะใช้ในโครงการพัฒนา อบต. เพียงใด	2.28	0.87	น้อย
2. ท่านมีส่วนร่วมในการวางตัดสินใจเลือกแผนงาน/โครงการ หรือกิจกรรมในการแก้ไขปัญหาหมู่บ้าน/ตำบล เพียงใด	2.22	1.08	น้อย
3. ท่านมีส่วนร่วมในการวางนโยบาย แผนงาน/โครงการ หรือกิจกรรม เพื่อแก้ไขปัญหามือหมู่บ้าน/ตำบล เพียงใด	2.42	1.00	น้อย
รวม	2.31	0.90	น้อย

จากตารางที่ 5 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน/โครงการ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.31$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับน้อยทั้ง 3 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ท่านมีส่วนร่วมในการวางนโยบาย แผนงาน/โครงการหรือกิจกรรม เพื่อแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน/ตำบล เพียงใด ($\bar{X} = 2.42$) ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดงบประมาณและแหล่งของงบประมาณที่จะใช้ในโครงการพัฒนา อบต. เพียงใด ($\bar{X} = 2.28$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านมีส่วนร่วมในการวางตัดสินใจเลือกแผนงาน/โครงการ หรือกิจกรรมในการแก้ไขปัญหาหมู่บ้าน/ตำบล เพียงใด ($\bar{X} = 2.22$)

ตารางที่ 6 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและเสนอความคิดเห็น

(n=353)

การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา อบต.	ระดับการมีส่วนร่วม		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหา สาระ ของแผนพัฒนาหลังจากคณะกรรมการจัดทำแผนจัดทำเสร็จเรียบร้อยแล้ว	2.67	1.11	ปานกลาง
2. ท่านมีส่วนร่วมในการเชิญชวนประชาชนในพื้นที่ร่วมตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนาฯ เพียงใด	2.30	1.13	น้อย
3. ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น สนับสนุนหรือคัดค้านเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนาฯ เพียงใด	2.69	1.14	ปานกลาง
4. ท่านมีส่วนร่วมในการเข้าฟังการประชุมสภา อบต. เพื่อพิจารณาร่างแผนพัฒนาฯ เพียงใด	2.30	0.99	น้อย
5. ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของแผนพัฒนาฯ ต่อที่ประชุมสภา อบต. เพียงใด	2.87	1.06	ปานกลาง
6. ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาสาระของแผนพัฒนาฯ ที่ประกาศใช้แล้วว่ามีเนื้อหาถูกต้องตามที่สภา อบต. ได้พิจารณาให้ความเห็นชอบ เพียงใด	2.58	0.97	ปานกลาง
รวม	2.57	0.93	ปานกลาง

จากตารางที่ 6 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและเสนอความคิดเห็น มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.57$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง 4 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของแผนพัฒนาฯ ต่อที่ประชุมสภา อบต. เพียงใด ($\bar{X} = 2.87$) ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น สนับสนุนหรือคัดค้านเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนาฯ เพียงใด ($\bar{X} = 2.69$) ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหา สาระ ของแผนพัฒนาฯ หลังจากคณะกรรมการจัดทำแผนจัดทำแล้วเสร็จเพียงใด ($\bar{X} = 2.67$) ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาสาระของ แผนพัฒนาฯ ที่ประกาศใช้แล้วว่ามีเนื้อหาถูกต้องตามที่สภา อบต. ได้พิจารณาให้ความเห็นชอบ เพียงใด ($\bar{X} = 2.58$) และอยู่ในระดับน้อย 2 ข้อ คือ ท่านมีส่วนร่วมในการเชิญชวนประชาชนในพื้นที่ร่วมตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนาฯ เพียงใด ($\bar{X} = 2.30$) ท่านมีส่วนร่วมในการเข้าฟังการประชุมสภา อบต. เพื่อพิจารณาร่างแผนพัฒนาฯ เพียงใด ($\bar{X} = 2.30$)

ตารางที่ 7 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีการนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย

(n=353)

การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา อบต.	ระดับการมีส่วนร่วม		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ท่านมีส่วนร่วมในการผลักดันให้ อบต. จัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายตามแผนพัฒนาเพียงใด	2.95	1.04	ปานกลาง
2. ท่านมีส่วนร่วมในการผลักดันให้ อบต. นำโครงการจำเป็น แรงจูงใจจากแผนพัฒนาฯ ไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย เพียงใด	2.65	1.00	ปานกลาง
3. ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหา สาระ ของข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ว่าได้จัดทำตามแผนพัฒนาฯ เพียงใด	1.99	0.96	น้อย
4. ท่านมีส่วนร่วมในการทักท้วงกรณีเห็นว่า อบต. ไม่จัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ตามแผนพัฒนา เพียงใด	3.12	0.88	ปานกลาง
5. ท่านมีส่วนร่วมในการเข้าฟังการประชุมสภาฯ ในการพิจารณาให้ความเห็นชอบข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพียงใด	2.07	1.04	น้อย
6. ท่านมีส่วนร่วมในการแจ้งให้ อบต. ปรับปรุงแก้ไขข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี หากเห็นว่าไม่เป็นไปตามแผนพัฒนาฯ เพียงใด	3.00	1.01	ปานกลาง
รวม	2.63	0.78	ปานกลาง

จากตารางที่ 7 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีการนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.63$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ท่านมีส่วนร่วมในการทักท้วงกรณีเห็นว่า อบต. ไม่จัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ตามแผนพัฒนาเพียงใด ($\bar{X} = 3.12$) ท่านมีส่วนร่วมในการแจ้งให้ อบต. ปรับปรุงแก้ไขข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี หากเห็นว่าไม่เป็นไปตามแผนพัฒนาฯ เพียงใด ($\bar{X} = 3.00$) ท่านมีส่วนร่วมในการผลักดันให้ อบต. จัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายตามแผนพัฒนาเพียงใด ($\bar{X} = 2.95$) ท่านมีส่วนร่วมในการผลักดันให้ อบต. นำโครงการจำเป็นเร่งด่วนจากแผนพัฒนาฯ ไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพียงใด ($\bar{X} = 2.65$) และอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 2 ข้อ ท่านมีส่วนร่วมในการเข้าฟังการประชุมสภาฯ ในการพิจารณาให้ความเห็นชอบข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพียงใด ($\bar{X} = 2.07$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหา สาระ ของข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ว่าได้จัดทำตามแผนพัฒนาฯ เพียงใด ($\bar{X} = 1.99$)

ตารางที่ 8 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล

(n=353)

การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา อบต.	ระดับการมีส่วนร่วม		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ท่านมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนงาน/โครงการในแผนพัฒนาเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมาย เพียงใด	3.26	1.12	ปานกลาง
2. ท่านมีส่วนร่วมในการควบคุม ติดตาม โครงการหรือกิจกรรมที่ อบต. ดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายในแผนพัฒนาฯ เพียงใด	3.56	0.83	มาก
3. ท่านมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการตรวจรับการจ้างร่วมกับ อบต. เพียงใด	3.07	1.00	ปานกลาง
4. ท่านมีส่วนร่วมในการดูแล และรักษาโครงการพัฒนาของ อบต. ที่ดำเนินการเสร็จสิ้น เพียงใด	2.86	1.09	ปานกลาง
5. ท่านมีบทบาทในการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณ อบต. เพียงใด	3.13	0.77	ปานกลาง
6. ในระหว่างการดำเนินโครงการต่าง ๆ ท่านเคยเข้าไปตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานของ อบต. เพียงใด	3.05	0.90	ปานกลาง
7. ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอเรียกร้องเกี่ยวกับความบกพร่องในการดำเนินงานของ อบต. เพียงใด	4.11	0.76	มาก
8. ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการปฏิบัติงานของโครงการพัฒนา อบต. เพียงใด	2.44	0.91	น้อย
รวม	3.16	0.69	ปานกลาง

จากตารางที่ 8 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.16$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมาก 2 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอเรียกร้องเกี่ยวกับความบกพร่องในการดำเนินงานของ อบต. เพียงใด ($\bar{X} = 4.11$) ท่านมีส่วนร่วมในการควบคุม ติดตาม โครงการหรือกิจกรรมที่ อบต. ดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายในแผนพัฒนาฯ เพียงใด ($\bar{X} = 3.56$) อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 5 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ท่านมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนงาน/โครงการในแผนพัฒนาเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมาย เพียงใด ($\bar{X} = 3.26$) ท่านมีบทบาทในการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณ อบต. เพียงใด ($\bar{X} = 3.13$) ท่านมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการตรวจรับการจ้างร่วมกับ อบต. เพียงใด ($\bar{X} = 3.07$) ในระหว่างการดำเนินโครงการต่าง ๆ านเคยเข้าไปตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานของ อบต. เพียงใด ($\bar{X} = 3.05$) ท่านมีส่วนร่วมในการดูแล และรักษาโครงการพัฒนาของ อบต. ที่ดำเนินการเสร็จสิ้น เพียงใด ($\bar{X} = 2.86$) และอยู่ในระดับน้อย 1 ข้อ คือ ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการปฏิบัติงานของโครงการพัฒนา อบต. เพียงใด ($\bar{X} = 2.44$)

3. ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยจำแนกตามเพศ และหมู่บ้านที่อยู่อาศัย

3.1 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยจำแนกตามเพศ ตามตาราง ที่ 9

ตารางที่ 9 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยจำแนกตามเพศ

(n=353)

การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา อบต.	เพศ				t	Sig.
	ชาย (n = 171)		หญิง (n = 182)			
	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D		
1. การมีส่วนร่วมในการกำหนดความต้องการ	3.00	0.99	2.89	0.92	1.02	0.31
2. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน/โครงการ	2.44	0.93	2.19	0.85	2.64	0.01*
3. การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและเสนอความคิดเห็น	2.63	1.00	2.51	0.86	1.28	0.20
4. การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีกรนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย	2.66	0.84	2.60	0.72	0.76	0.45
5. การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล	3.18	0.69	3.15	0.70	0.45	0.66
รวม	2.78	0.81	2.67	0.69	1.45	0.15

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 9 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยจำแนกตามเพศ พบว่าโดยรวมไม่มีความแตกต่างกัน และจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 ข้อ โดยเพศชายมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลมากกว่าเพศหญิง

3.2 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามหมู่บ้านที่อยู่อาศัย
ดังตารางที่ 10 - 11

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

จากตารางที่ 10 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีหมู่บ้านที่อยู่อาศัยแตกต่างกัน โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน ดังนี้

หมู่ที่ 1 บ้านโนนสวัสดิ์ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.70$) และจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 4 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ($\bar{X} = 3.14$) ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดความต้องการ ($\bar{X} = 2.92$) ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีการนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ($\bar{X} = 2.64$) ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและเสนอความคิดเห็น ($\bar{X} = 2.53$) และอยู่ในระดับน้อย 1 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน/โครงการ ($\bar{X} = 2.29$)

หมู่ที่ 2 บ้านโนนสวรรค์ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.66$) และจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 3 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ($\bar{X} = 3.10$) ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดความต้องการ ($\bar{X} = 2.91$) ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีการนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ($\bar{X} = 2.59$) และอยู่ในระดับน้อย 2 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน/โครงการ ($\bar{X} = 2.25$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและเสนอความคิดเห็น ($\bar{X} = 2.47$)

หมู่ที่ 3 บ้านโนนชีกวง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.89$) และจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 4 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ($\bar{X} = 3.28$) ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดความต้องการ ($\bar{X} = 3.10$) ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและเสนอความคิดเห็น ($\bar{X} = 2.81$) ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีการนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ($\bar{X} = 2.78$) และอยู่ในระดับน้อย จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน/โครงการ ($\bar{X} = 2.48$)

หมู่ที่ 4 บ้านหนองกุงไทย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.75$) และ

จำแนกเป็นรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 4 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ($\bar{X} = 3.19$) ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดความต้องการ ($\bar{X} = 2.98$) ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีการนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ($\bar{X} = 2.69$) ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและเสนอความคิดเห็น ($\bar{X} = 2.58$) และอยู่ในระดับน้อย จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน/โครงการ ($\bar{X} = 2.32$)

หมู่ที่ 5 บ้านท่าวัด การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.48$) และจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 2 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ($\bar{X} = 3.01$) ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดความต้องการ ($\bar{X} = 2.62$) อยู่ในระดับน้อย จำนวน 3 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีการนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ($\bar{X} = 2.43$) ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและเสนอความคิดเห็น ($\bar{X} = 2.27$) และด้านที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน/โครงการ ($\bar{X} = 2.09$)

หมู่ที่ 6 บ้านหนองกุงไทย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.80$) และจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 4 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ($\bar{X} = 3.25$) ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดความต้องการ ($\bar{X} = 3.02$) ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีการนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ($\bar{X} = 2.70$) ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและเสนอความคิดเห็น ($\bar{X} = 2.66$) และอยู่ในระดับน้อย 1 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน/โครงการ ($\bar{X} = 2.38$)

หมู่ที่ 7 บ้านโนนสะอาด การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.63$) และจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 2 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ($\bar{X} = 3.08$) ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดความต้องการ ($\bar{X} = 2.86$) และอยู่ในระดับน้อย 3 ด้าน คือ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและเสนอความคิดเห็น ($\bar{X} = 2.49$) ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีการนำแผนพัฒนาไปจัดทำ

ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ($\bar{X} = 2.48$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน/โครงการ ($\bar{X} = 2.25$)

ตารางที่ 11 วิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีหมู่บ้านที่อยู่อาศัยแตกต่างกัน

(n=353)

การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา อบต.	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดความต้องการ	ระหว่างกลุ่ม	4.63	6.00	0.77	0.84	0.54
	ภายในกลุ่ม	316.13	346.00	0.91		
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน/โครงการ	ระหว่างกลุ่ม	3.00	6.00	0.50	0.62	0.72
	ภายในกลุ่ม	280.25	346.00	0.81		
3. การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและเสนอความคิดเห็น	ระหว่างกลุ่ม	5.86	6.00	0.98	1.13	0.34
	ภายในกลุ่ม	298.72	346.00	0.86		
4. การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีกรนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย	ระหว่างกลุ่ม	3.57	6.00	0.59	0.97	0.44
	ภายในกลุ่ม	211.30	346.00	0.61		
5. การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	2.28	6.00	0.38	0.79	0.58
	ภายในกลุ่ม	166.07	346.00	0.48		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	3.59	6.00	0.60	1.06	0.39
	ภายในกลุ่ม	194.83	346.00	0.56		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 11 แสดงการผลวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ประชาชนที่หมู่บ้านที่อยู่อาศัยต่างกัน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวมและรายด้านไม่มีความแตกต่างกัน

4. ผลการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์

การศึกษาความคิดเห็นของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ ดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 ความคิดเห็นของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์

ความคิดเห็นของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา อบต.	จำนวน
1. การมีส่วนร่วมในการกำหนดความต้องการ	
1.1 ต้องการให้ประชาชนเป็นคนจัดลำดับความสำคัญของปัญหา/ตัดสินใจเลือกปัญหาและความต้องการอย่างแท้จริง	20
2. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน/โครงการ	
2.1 ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเสนอโครงการในรูปแบบของแผนพัฒนาของแต่ละหมู่บ้านและเป็นคนเลือกโครงการหรือกิจกรรม	39
3. การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและเสนอความคิดเห็น	
3.1 ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น สนับสนุนหรือคัดค้านเนื้อหาสาระของแผน	24
4. การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีการนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย	
4.1 ให้ประชาชนไปมีส่วนร่วมในการกำหนดงบประมาณ และเลือกโครงการเร่งด่วนจากแผนพัฒนา	27
5. การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล	
5.1 ควรให้ประชาชนมีบทบาทในการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณ ตรวจสอบระหว่างการดำเนินงานโครงการ	19

จากตารางที่ 12 พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกเป็นรายด้าน ดังนี้

1. ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดความต้องการ ต้องการให้ประชาชนเป็นคนจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการอย่างแท้จริง
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน/โครงการ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเสนอโครงการในรูปของแผนพัฒนาหมู่บ้านและเป็นคนเลือกโครงการหรือกิจกรรม
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและเสนอความคิดเห็น ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น สนับสนุนหรือคัดค้านเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนาฯ
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีการนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ต้องการให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดงบประมาณของแต่ละโครงการ และเลือกโครงการเร่งด่วนจากแผนพัฒนา
5. ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ควรให้ประชาชนมีบทบาทในการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณ ตรวจสอบระหว่างการดำเนินโครงการ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายและข้อเสนอแนะ

การศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ สามารถสรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะตามลำดับ ดังนี้

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตาม เพศ หมู่บ้านที่อยู่อาศัยที่แตกต่างกัน
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์

สมมติฐานการศึกษา

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ อยู่ในระดับปานกลาง
2. ประชาชนที่มี เพศ หมู่บ้านที่อยู่อาศัยที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ แตกต่างกัน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร (Population) ประชาชนที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนราษฎรและเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 2,985 คน (สำนักทะเบียนท้องถิ่นอำเภอห้วยเม็ก ณ วันที่ 12 ธันวาคม 2552)

2. กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ประชาชนผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนราษฎรและเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ พ.ศ. 2552 จำนวน 353 คน ได้มาโดยวิธีหาขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamanae. 1973 : 727)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษานี้ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วน 5 ระดับ โดยมีลักษณะและขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1. ลักษณะของเครื่องมือ

การศึกษานี้ ผู้ศึกษาได้สร้างแบบสอบถามขึ้นเอง โดยได้แบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับรายละเอียดของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยลักษณะเป็นคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open Form) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ผู้ศึกษาได้สร้างเครื่องมือในการศึกษาในครั้งนี้ ตามขั้นตอนดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน รวมทั้งเอกสารอื่น ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกรอบการสร้างเครื่องมือ

2.2 กำหนดกรอบโครงสร้าง ข้อคำถามให้ครอบคลุมเนื้อหาตามกรอบแนวความคิดและวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.3 เขียนแบบสอบถามฉบับร่างตามกรอบแนวคิด และขอบเขตที่กำหนด

2.4 นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาการสร้างเครื่องมือ ความครอบคลุมถูกต้องของแบบวัด ประเมินผล พิจารณาความถูกต้องและเหมาะสมเกี่ยวกับรูปแบบ เนื้อหา ความครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการศึกษา เพื่อให้ถูกต้องตามหลักวิชาและเพื่อความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม โดยพิจารณาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม กับวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยวิธีการ IOC (Index of Item - Objective Congruence)

2.5 นำแบบสอบถามที่ได้จากการตรวจสอบ แก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญและคณะกรรมการควบคุมภาคินพนธ์ ทำการตรวจสอบมาปรับปรุง แก้ไขและเสนอให้คณะกรรมการควบคุมภาคินพนธ์พิจารณาอีกครั้ง แล้วยนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

2.6 นำแบบสอบถามไปทดลองกับประชาชนผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนราษฎรและมีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 ตัวอย่าง และหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้กำหนดขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ขอนหนังสือแนะนำตัวและขอความร่วมมือ จากวิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เพื่อขอความร่วมมือจากท้องถิ่น ฝ่ายทะเบียน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ และองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ ในการตรวจสอบสถิติประชาชน และเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ทำความเข้าใจในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยอธิบายวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลให้ผู้ช่วยศึกษา จำนวน 7 คน

3. ผู้ศึกษาและผู้ช่วยในการศึกษา ดำเนินการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ หากความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ทั้งฉบับโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)
2. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percent)
3. การวัดระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
4. เปรียบเทียบ เพศ หมู่บ้านที่อยู่อาศัย ของประชาชนที่มีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา สถิติที่ใช้ได้แก่ Independent Sample *t*-test และ *F*-test (One Way Analysis of Variance) และหากพบความแตกต่างจะทดสอบความแตกต่างรายคู่ ด้วยวิธีของ LSD. (least Significant Different) ผู้ศึกษาได้กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หากพบว่ามี ความแตกต่างกัน จะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยโดยการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe)
5. สรุปข้อเสนอแนะของประชาชนที่มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา โดยนำมาวิเคราะห์เนื้อหาเรียงลำดับความถี่ในแต่ละประเด็นแล้วนำมาสรุปในเชิงพรรณนา

สรุปผลการศึกษา

การศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วน ตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้ศึกษาจะได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล การอภิปรายผล และเสนอข้อเสนอนำมาผลการศึกษาไปใช้และข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษา ในคราวต่อไปตามลำดับ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 353 คน พบว่า ประชาชนเป็นเพศชาย จำนวน 171 คน และเป็นเพศหญิง จำนวน 182 คน
2. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบล โนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล การมีส่วนร่วมในการกำหนดความต้องการ การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีการนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย

การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและเสนอความคิดเห็น และอยู่ในระดับน้อย 1 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน/โครงการ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า ดังนี้

2.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดความต้องการ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทั้ง 5 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ท่านได้ร่วมประชุมกับคณะกรรมการจัดทำแผน อบต. เพื่อพิจารณาเกี่ยวกับปัญหาความต้องการของหมู่บ้าน/ตำบลเพียงใด ท่านได้ร่วมในการเสนอปัญหา/ความต้องการของหมู่บ้าน ต่อคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา อบต. เพียงใด ท่านมีส่วนร่วมในการออกเสียงสนับสนุนหรือคัดค้านข้อมูล/ปัญหาความต้องการของหมู่บ้าน/ตำบลต่อที่ประชุมเพียงใด ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา/ความต้องการในการพัฒนาหมู่บ้าน/ตำบลร่วมกับคณะกรรมการจัดทำแผน อบต. เพียงใด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการในการพัฒนาหมู่บ้าน/ตำบล เพียงใด

2.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน/โครงการ มีค่าเฉลี่ยโดยรวม อยู่ในระดับน้อย เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับน้อยทั้ง 3 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ท่านมีส่วนร่วมในการวางนโยบาย แผนงาน/โครงการหรือกิจกรรม เพื่อแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน/ตำบล เพียงใด ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดงบประมาณและแหล่งของงบประมาณที่จะใช้ในโครงการพัฒนา อบต. เพียงใด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านมีส่วนร่วมในการวางตัดสินใจเลือกแผนงาน/โครงการ หรือกิจกรรมในการแก้ไขปัญหาหมู่บ้าน/ตำบล เพียงใด

2.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและเสนอความคิดเห็น มีค่าเฉลี่ยโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง 4 ข้อ และอยู่ในระดับน้อย 2 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหา สารของแผนพัฒนาหลังจากคณะกรรมการจัดทำแผนจัดทำแล้วเสร็จเพียงใด ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น สนับสนุนหรือคัดค้านเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนาฯ เพียงใด ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาสาระของแผนพัฒนาฯ ที่ประกาศใช้แล้วว่ามีเนื้อหาถูกต้องตามที่สภา อบต. ได้พิจารณาให้ความเห็นชอบ เพียงใด ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของแผนพัฒนาฯ ต่อที่ประชุมสภา อบต. เพียงใด ท่านมีส่วนร่วมในการเข้าฟังการประชุมสภา อบต. เพื่อพิจารณาร่างแผนพัฒนาฯ เพียงใด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านมีส่วนร่วมในการเชิญชวนประชาชนในพื้นที่ร่วมตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนาฯ เพียงใด

2.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีการนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ใน

ระดับมาก 4 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 2 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ท่านมีส่วนร่วมในการทักท้วงกรณีที่เห็นว่า อบต. ไม่จัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ตามแผนพัฒนา เพียงใด ท่านมีส่วนร่วมในการแจ้งให้ อบต. ปรับปรุงแก้ไขข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี หากเห็นว่าไม่เป็นไปตามแผนพัฒนาฯ เพียงใด ท่านมีส่วนร่วมในการผลักดันให้ อบต. จัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายตามแผนพัฒนาฯ เพียงใด ท่านมีส่วนร่วมในการผลักดันให้ อบต. นำโครงการจำเป็นเร่งด่วนจากแผนพัฒนาฯ ไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย เพียงใด ท่านมีส่วนร่วมในการเข้าฟังการประชุมสภาฯ ในการพิจารณาให้ความเห็นชอบข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพียงใด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาสาระ ของข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ว่าได้จัดทำตามแผนพัฒนาฯ เพียงใด

2.5 ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง 5 ข้อ และอยู่ในระดับน้อย 1 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย จำนวน 5 ข้อ คือ ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอเรียกร้องเกี่ยวกับความบกพร่องในการดำเนินงานของ อบต. เพียงใด ท่านมีส่วนร่วมในการควบคุม ติดตาม โครงการหรือกิจกรรมที่ อบต. ดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายในแผนพัฒนาฯ เพียงใด ท่านมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนงาน/โครงการในแผนพัฒนาฯ เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายเพียงใด ท่านมีบทบาทในการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณ อบต. เพียงใด และท่านมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการตรวจสอบการจ้างร่วมกับ อบต. เพียงใด

3. ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยจำแนกตามเพศ และหมู่บ้านที่อยู่อาศัย ดังนี้

3.1 จำแนกตามเพศ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวมไม่มีความแตกต่างกัน และจำแนกเป็นรายด้านพบว่า มีความแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 ข้อ โดยเพศชายมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลมากกว่าเพศหญิง

3.2 จำแนกตามหมู่บ้านที่อยู่อาศัย พบว่า ประชาชนที่อาศัยอยู่หมู่บ้านที่ต่างกัน มีการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวมและรายด้าน ไม่มีความแตกต่างกัน

4. ความคิดเห็นของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล โนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกเป็นรายด้าน ดังนี้

4.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดความต้องการ ต้องการให้ประชาชนเป็นคน จัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการอย่างแท้จริง

4.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน/โครงการ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชน เสนอโครงการในรูปของแผนพัฒนาหมู่บ้านของแต่ละหมู่บ้าน และเป็นคนเลือกโครงการหรือ กิจกรรม

4.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและเสนอความคิดเห็น ควรให้ประชาชน มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น สนับสนุนหรือคัดค้านเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนาฯ

4.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีการนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติ งบประมาณรายจ่าย ต้องการให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดงบประมาณของแต่ละโครงการ และเลือกโครงการเร่งด่วนจากแผนพัฒนา

4.5 ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ควรให้ประชาชนมีบทบาทในการ ตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณ ตรวจสอบระหว่างการดำเนินงาน โครงการ

อภิปรายผล

จากผลการศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหาร ส่วนตำบล โนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้ศึกษาได้นำมาอภิปรายผล ดังนี้

สมมุติฐานที่ 1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การ บริหารส่วนตำบล โนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ อยู่ในระดับปานกลาง

จากผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาของ องค์การบริหารส่วนตำบล โนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับปาน กลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไป น้อย ดังนี้ การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล การมีส่วนร่วมในการกำหนดความต้องการ การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีการนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและเสนอความคิดเห็น และอยู่ในระดับน้อย 1 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน/โครงการ จากผลการศึกษาดังกล่าวเป็นไปตามสมมุติฐานที่ กำหนดไว้

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาระดับท้องถิ่น องค์การ บริหารส่วนตำบลขาดการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ประชาชนในเรื่องความเป็นเจ้าของท้องถิ่น

หรือเรื่องสิทธิหน้าที่เท่าที่ควร จึงทำให้การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการศึกษา สอดคล้องกับ สมศักดิ์ พรหมเตือ (2551 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอ นาควน จังหวัดมหาสารคาม พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอนาควน จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ทั้ง 4 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมิน กุศลมาลัย มหาแสน (2552 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วน ตำบลภูพาน อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง จำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก คือ ด้านการมี ส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีการ นำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน/ โครงการ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล อยู่ในระดับน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วม ในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา ฉวีธัญญา กงกะลี (2552 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของ แผนพัฒนา ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน/โครงการ ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนด ปัญหา ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีการนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณ รายจ่าย ด้านการมีส่วนร่วมการประเมินผล สมจิตร ศรีแสนยัง (2553 : บทคัดย่อ) ได้ ทำการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลหนองบัว อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ส่วนรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ด้านวิธีการและรูปแบบในการจัดทำ แผนพัฒนาตำบล ด้านเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ด้านร่วมกันค้นหาปัญหา ความต้องการของประชาชน ด้านพิจารณาปัญหาและมีการจัดลำดับ ความสำคัญของปัญหาในแต่ละด้าน และวรฤทธิ์ สารฤทธิคาม (2553 : บทคัดย่อ) ได้ ทำการศึกษา เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม พบว่า การมีส่วนร่วมของ

ประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายได้พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาค่าต่ำสุดสามอันดับแรก คือ ด้านการรวบรวมปัญหาความต้องการ ด้านการเข้าร่วมปฏิบัติ และด้านการเข้าร่วมกำหนดโครงการ/กิจกรรม

ผลการศึกษา ไม่สอดคล้องกับ อนุศิษฐ์ รัตน์วิชัย (2552 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลธัญญา อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นด้าน พบว่าระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา ความต้องการ การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน โครงการและการมีส่วนร่วมปฏิบัติ ติดตาม ประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา และการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีการนำแผนพัฒนาไปจัดทำเทศบาลยุติงบประมาณรายจ่าย

สมมุติฐานที่ 2 ประชาชนที่มีเพศ หมู่บ้านที่อยู่อาศัยที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอยุ้ยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ แตกต่างกัน จากผลการศึกษา พบว่า

ประชาชนที่มีเพศ และหมู่บ้านที่อยู่อาศัยที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอยุ้ยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ ไม่แตกต่างกัน จากผลการศึกษาดังกล่าว จึงไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่กำหนดไว้

ทั้งนี้อาจเป็นไปได้ว่า ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด ได้ให้ความสำคัญทั้งเพศหญิงและเพศชาย รวมถึงไม่ว่าจะอยู่ในหมู่บ้านไหนก็ไม่แบ่งแยก ซึ่งเป็นแนวทางที่ดีในการจัดทำแผนพัฒนา ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลตำบล เพราะในการพัฒนาท้องถิ่นนั้นปัจจัยที่สำคัญก็คือการเข้ามามีส่วนรวมของประชาชนในทุกภาคส่วน ตั้งแต่ร่วมคิด ร่วมกันพัฒนา และร่วมกันรับผลประโยชน์

ผลการศึกษา สอดคล้องกับ กุศลมาลย์ มหาแสน (2552 : 105 - 110) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลภู่อ อำเภอมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามเพศ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผน โดยรวมไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 สมจิตร ทรแสนยง (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลประชาชนตำบลหนองบัว อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามเพศชายและเพศหญิงมีส่วนร่วมโดยภาพรวมและรายได้ไม่แตกต่างกัน วรฤทธิ์ สารฤทธิ์คาม (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการ

จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลคอนจัว อำเภอบริบูรณ์ จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามเพศหญิงและเพศชายมีส่วนร่วมพบว่า ไม่แตกต่างกัน

และไม่สอดคล้องกับ สมศักดิ์ พรหมเดื่อ (2551 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม พบว่าระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้ศึกษาขอเสนอข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการศึกษาไปใช้และข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาในคราวต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการศึกษาไปใช้

จากผลการศึกษาพบว่า มีข้อเสนอแนะที่องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ ควรนำผลการศึกษาไปใช้ในการปรับปรุงการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา ดังนี้

- 1.1 ควรให้ประชาชนเป็นคนจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการอย่างแท้จริง
- 1.2 ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเสนอโครงการในรูปของแผนพัฒนาหมู่บ้านของแต่ละหมู่บ้าน และเป็นคนเลือกโครงการหรือกิจกรรม
- 1.3 ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น สนับสนุนหรือคัดค้านเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนาฯ
- 1.4 ควรให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดงบประมาณของแต่ละโครงการ และเลือกโครงการเร่งด่วนจากแผนพัฒนา
- 1.5 ควรให้ประชาชนมีบทบาทในการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณ ตรวจสอบระหว่างการทำงานโครงการ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาในคราวต่อไป

ผู้ศึกษาขอเสนอแนวทางสำหรับผู้สนใจศึกษาในคราวต่อไป ดังนี้

- 2.1 ควรศึกษาปัญหาในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล
โนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์
- 2.2 ควรศึกษาแนวทางที่ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา
องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

- การปกครอง, กรม. กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ องค์การบริหารส่วนตำบล. กรุงเทพฯ :
กระทรวงมหาดไทย, 2547.
- _____. คู่มือการปฏิบัติงานจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล. กรุงเทพฯ :
กระทรวงมหาดไทย, 2543 ก.
- _____. คู่มือการปฏิบัติงานและการตรวจสอบด้านการเงิน การคลัง การบัญชี และ
การพิจารณาความรับผิดชอบทางละเมิดขององค์การบริหารส่วนตำบล. กรุงเทพฯ :
อาสาศึกษาคินแดน, 2543 ข.
- กุสุมาลย์ มหาแสน. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาพัฒนาองค์การบริหาร
ส่วนตำบลอุปอ อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ ปร.ม. มหาสารคาม :
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2552. ถ่ายเอกสาร.
- โกวิทย์ พวงงาม. การเมืองการปกครองไทยตามรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน. กรุงเทพฯ :
วีเจพรีนติ้ง, 2548.
- การม คำพิฑูรย์. การศึกษาการบริหารจัดการในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล
เพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน อำเภอพระยีน จังหวัดขอนแก่น.
วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2545. ถ่ายเอกสาร.
- จอ่าน วุฑฒิกรรมรักษา. ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลกระทบต่อการเข้ามามีส่วนร่วม
ของประชาชนในโครงการก่อสร้างในชนบท : ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการที่ได้รับรางวัล
ดีเด่น ตำบลคุ้มพะยอม อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. ขอนแก่น :
มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2526. ถ่ายเอกสาร.
- ชินรัตน์ สมสืบ. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท. นนทบุรี : มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมมาธิราช, 2539.
- ณัฐนิชา กงพะถึ. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล
แก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ ปร.ม. มหาสารคาม :
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2552. ถ่ายเอกสาร.
- ดำรงราชานุภาพ กองวิชาการและแผนงาน, สถาบัน และสำนักปลัดกระทรวงมหาดไทย กรมการ
ปกครอง. รายงานการวิจัย เรื่องปัญหาการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล.
กรุงเทพฯ : กรมการปกครอง, 2539.

- ทวีศักดิ์ ปักษา. ความคิดเห็นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการดำเนินงานของ
องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ รม.ม.
มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2550 ถ่ายเอกสาร.
- นิคม บุระพันธ์. บทบาทของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในการวางแผนพัฒนา
ตำบล ในอำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. ขอนแก่น :
มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2543. ถ่ายเอกสาร.
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล,
2537.
- โนนสะอาด, องค์การบริหารส่วนตำบล. แผนอัตรากำลัง. กภาพสินธุ์ : องค์การบริหารส่วนตำบล
โนนสะอาด, 2552
- บริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา, องค์การ กองแผนและงบประมาณ. คู่มือการจัดทำแผนพัฒนา
ท้องถิ่น. นครราชสีมา : องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา, 2547.
- บัญญัติ แก้วส่อง. การวางแผนงานสาธารณสุข. ขอนแก่น : ภาควิชาบริหารงานสาธารณสุข
คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2537.
- บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น. 2545.
- ประชุม รอดประเสริฐ. นโยบายและการวางแผน : หลักการและทฤษฎี. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ :
เนติกุลการพิมพ์, 2539.
- ประสิทธิ์ ดงยั้งศิริ. การวิเคราะห์และประเมินโครงการ. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สถาบัน
บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2540.
- พรชัย เทพปัญญา และคณะ. การปกครองท้องถิ่นเปรียบเทียบ. กรุงเทพฯ : ป.สัมพันธ์พาณิชย์,
2537,
- _____. “พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542,” ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 116 ตอนที่ 114 ก. หน้า 48-66.
17 พฤศจิกายน 2542.
- _____. “พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546,”
ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 120 ตอนที่ 124 ก. หน้า 16 - 37. 22 ธันวาคม 2546.
- พีรสิทธิ์ คำนวนคิดปี. การบริหารจัดการโครงการพัฒนาสังคมแบบก้าวหน้า. ขอนแก่น : ภาควิชา
พัฒนาสังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2541.
- ไพรัตน์ เตชะรินทร์. ชนบทไทย : การผันแปรในอนาคตหลังการพัฒนา. กรุงเทพฯ : บริษัท
พี เจ ลีฟวิง, 2534.

- มนตรี เทอดธีระกุล. การมีส่วนร่วมของสตรีในองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดชลบุรีและจังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2543. ถ่ายเอกสาร.
- มหาดไทย, กระทรวง. ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548. ลงวันที่ 29 กันยายน 2548.
- มานพ ฉวีรักษ์. กลยุทธ์องค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ศึกษากรณี : องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองศรีโค อำเภอรินคำราบ จังหวัดอุบลราชธานี. การศึกษาค้นคว้าอิสระ รม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2546. ถ่ายเอกสาร.
- “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550,” ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 124 ตอนที่ 47 ก. หน้า 1-99. 24 สิงหาคม 2550.
- รสสุคนธ์ รัตนเสริมพงศ์. การบริหารท้องถิ่นไทย. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2546.
- ลิขิต ชีรวินิน. วิวัฒนาการการเมืองการปกครองไทย. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2548.
- สมคิด เลิศไพฑูรย์. กฎหมายการปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : กรมกมลการพิมพ์, 2550.
- สมจิตร ศรีแสนยง. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลของประชาชนตำบลหนองบัว อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์. การศึกษาค้นคว้าอิสระ รม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2553
- สมนึก ปัญญาสิงห์. การพัฒนาชุมชน. ขอนแก่น : ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2532.
- สมบัติ ชำรงชัยวงศ์. นโยบายสาธารณะ : แนวความคิด การวิเคราะห์และกระบวนการ. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2544.
- สมศักดิ์ พรหมเคือ. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ รม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2551
- สุดาวรรณ มีบัว. การมีส่วนร่วมของสมาชิกประชาคมตำบลในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2547. ถ่ายเอกสาร.

สำนักทะเบียนอำเภอห้วยเม็ก. จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตอำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์.

กาฬสินธุ์ : ที่ทำการอำเภอห้วยเม็ก, 2552.

วรฤทธิ สารฤทธิคาม. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลดอนงัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปร.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2553

อนงค์ พัฒนจักร. การมีส่วนร่วมของสตรีในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ : กรณีศึกษาหมู่บ้านห้วยม่วง จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2535. ถ่ายเอกสาร.

อนุชัย บูรณประเสริฐกุล. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดูแล และบำรุงรักษาทางหลวงชนบทของกรมโยธาธิการ : กรณีศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาสารคาม : สถาบันราชภัฏมหาสารคาม, 2545. ถ่ายเอกสาร.

อนุศิษฐ์ รัตน์วิชัย. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลชัยภูมิ อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ : วิทยานิพนธ์ ปร.ม. มหาสารคาม : สถาบันราชภัฏมหาสารคาม, 2552. ถ่ายเอกสาร

เอกสารประกอบการฝึกอบรมโครงการพัฒนาศักยภาพในการจัดทำแผน การบริหารงบประมาณ การพัสดุ การเงินและบัญชีทางการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2551.

อุทัย หิรัญโต. การปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2533.

Cohen, John and Uphoff, Norman” “Participation in Rural Development : Seeking Clarity Thorough Specificity” **World Development**. 8-13 : January, 1980.

Cronbach, Lee J. **Essentials of psychological testing**. 3rd. New Youk : Harper & Cplins, 1970

Wit, Daniel. **A Comparative Survey of Local Government and Administration** .

Bangkok : Kurusapha Ladphrao Press, 1967

Erwin, William. **Participation Management : Concept, Theory, and Implementation**.

Atlanta, Ga : Georgia State University, 1976.

Keith, Davis. **Human Behavior of World – Man Relations and Organization Behavior**.

New York : Mc Graw - Hill , 1972.

Mongtagu, Harris G. **Comparative Local Government**. Great Britain : William Brendan and Son, 1984.

Yamane, Taro. **Statistics an Introductory Analysis.** 3rd ed. New York : Harper & Row, 1973.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบสอบถาม

เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์

หมายเลขแบบสอบถาม

คำชี้แจง

--	--	--

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์

2. ข้อมูลที่ได้จะนำไปใช้ในการศึกษาครั้งนี้เท่านั้น คำตอบของท่านจะไม่มีผลกระทบต่อกรปฏิบัติงาน หรือหน่วยงานของท่านแต่ประการใด ผู้ศึกษาจะรักษาไว้เป็นความลับ กรุณาตอบแบบสอบถามนี้ให้ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

3. แบบสอบถามฉบับนี้มี 3 ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ประจำปี 2553 จำนวน 5 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดความต้องการด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน/โครงการ ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและแสดงความคิดเห็น ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีการนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล

ในแต่ละด้านมีจำนวนทั้งหมด 29 ข้อ ประกอบระดับการมีส่วนร่วม 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์

ขอขอบคุณในความร่วมมือเป็นอย่างสูง

นางทิพย์เกสร ภูขาว

นักศึกษาปริญญาโท สาขารัฐประศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล

คำแนะนำ โปรดใส่เครื่องหมาย \surd ลงใน () หน้าข้อความที่ตรงกับสถานภาพที่แท้จริงของท่าน และเติมข้อความให้สมบูรณ์

1. เพศ

() ชาย

() หญิง

2. หมู่บ้านที่อยู่อาศัย

() หมู่ที่ 1 บ้านโนนสวัสดิ์

() หมู่ที่ 2 บ้านโนนสวรรค์

() หมู่ที่ 3 บ้านโนนจี้ควง

() หมู่ที่ 4 บ้านหนองกุยไทย

() หมู่ที่ 5 บ้านท่าวัด

() หมู่ที่ 6 บ้านหนองกุยไทย

() หมู่ที่ 7 บ้านโนนสะอาด

ส่วนที่ 2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

โนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ มี 5 ด้าน ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดความต้องการ ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน/โครงการ ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและแสดงความคิดเห็น ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีการนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล

คำแนะนำ โปรดใส่เครื่องหมาย \surd ลงในช่องว่างที่ตรงกับระดับของการมีส่วนร่วมของประชาชนเพียงข้อละ 1 คำตอบ กรุณาตอบทุกข้อ

โดยกำหนดระดับการมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

มากที่สุด หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลตำบล มากที่สุด

มาก หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลตำบล มาก

ปานกลาง หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลตำบล ปานกลาง

น้อย หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลตำบล น้อย

น้อยที่สุด หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลตำบล น้อยที่สุด

ข้อ	การจัดทำแผนพัฒนา อบต.	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	1. การมีส่วนร่วมในการกำหนดความต้องการ ท่านได้ร่วมประชุมกับคณะกรรมการจัดทำแผน อบต. เพื่อพิจารณาเกี่ยวกับปัญหาความต้องการของหมู่บ้าน/ ตำบลเพียงใด					
2	ท่านได้ร่วมในการเสนอปัญหา/ความต้องการของ หมู่บ้าน ต่อคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา อบต. เพียงใด					
3	ท่านมีส่วนร่วมในการออกเสียงสนับสนุนหรือคัดค้าน ข้อมูล/ปัญหาความต้องการของหมู่บ้าน/ตำบล ต่อที่ ประชุมเพียงใด					
4	ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา/ความต้องการ ในการพัฒนาหมู่บ้าน/ตำบล ร่วมกับคณะกรรมการ จัดทำแผน อบต. เพียงใด					
5	ท่านมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา และความต้องการในการพัฒนาหมู่บ้าน/ตำบล เพียงใด					
6	2. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน/โครงการ ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดงบประมาณและแหล่ง ของงบประมาณที่จะใช้ในโครงการพัฒนา อบต. เพียงใด					
7	ท่านมีส่วนร่วมในการวางตัดสินใจเลือกแผนงาน/ โครงการ หรือกิจกรรมในการแก้ไขปัญหาหมู่บ้าน/ ตำบล เพียงใด					
8	ท่านมีส่วนร่วมในการวางนโยบาย แผนงาน/โครงการ หรือกิจกรรม เพื่อแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน/ตำบล เพียงใด					
9	3. การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและเสนอความคิดเห็น ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาสาระ ของ แผนพัฒนาหลังจากคณะกรรมการจัดทำแผนจัดทำ แล้วเสร็จเพียงใด					
10	ท่านมีส่วนร่วมในการเชิญชวนประชาชนในพื้นที่ร่วม ตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนาฯ เพียงใด					

ข้อ	การจัดทำแผนพัฒนา อบต.	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
11	ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น สนับสนุน หรือคัดค้านเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนาฯ เพียงใด					
12	ท่านมีส่วนร่วมในการเข้าฟังการประชุมสภา อบต. เพื่อพิจารณาร่างแผนพัฒนาฯ เพียงใด					
13	ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของแผนพัฒนาฯ ต่อที่ประชุมสภา อบต. เพียงใด					
14	ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาสาระของแผนพัฒนาฯ ที่ประกาศใช้แล้วว่ามีเนื้อหาถูกต้องตามที่สภา อบต. ได้พิจารณาให้ความเห็นชอบ เพียงใด					
15	4. การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีกรนำแผนพัฒนาฯ ไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ท่านมีส่วนร่วมในการผลักดันให้ อบต. จัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายตามแผนพัฒนาฯ เพียงใด					
16	ท่านมีส่วนร่วมในการผลักดันให้ อบต. นำโครงการจำเป็น เร่งด่วนจากแผนพัฒนาฯ ไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย เพียงใด					
17	ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหา สาระ ของข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ว่าได้จัดทำตามแผนพัฒนาฯ เพียงใด					
18	ท่านมีส่วนร่วมในการทักท้วงกรณีเห็นว่า อบต. ไม่จัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ตามแผนพัฒนาฯ เพียงใด					
19	ท่านมีส่วนร่วมในการเข้าฟังการประชุมสภาฯ ในการพิจารณาให้ความเห็นชอบข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพียงใด					

ข้อ	การจัดทำแผนพัฒนา อบต.	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
20	ท่านมีส่วนร่วมในการแจ้งให้ อบต. ปรับปรุงแก้ไขข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี หากเห็นว่าไม่เป็นไปตามแผนพัฒนาฯ เพียงใด					
21	5. การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ท่านมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนงาน/โครงการในแผนพัฒนาเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายเพียงใด					
22	ท่านมีส่วนร่วมในการควบคุม ติดตาม โครงการหรือกิจกรรมที่ อบต. ดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายในแผนพัฒนาฯ เพียงใด					
23	ท่านมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการตรวจรับการจัดร่วมกับ อบต. เพียงใด					
24	ท่านมีส่วนร่วมในการดูแล และรักษาโครงการพัฒนาของ อบต. ที่ดำเนินการเสร็จสิ้น เพียงใด					
25	ท่านมีบทบาทในการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล การใช้จ่ายงบประมาณ อบต. เพียงใด					
26	ในระหว่างการดำเนินโครงการต่าง ๆ ท่านเคยเข้าไปตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานของ อบต. เพียงใด					
27	ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอเรียกร้องเกี่ยวกับความบกพร่องในการดำเนินงานของ อบต. เพียงใด					
28	ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการปฏิบัติงานของโครงการพัฒนา อบต. เพียงใด					
29	ท่านมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการตรวจรับพัสดุร่วมกับ อบต. เพียงใด					

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหาร
ส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์

โปรดเขียนข้อเสนอแนะของท่าน

(1) การมีส่วนร่วมในการกำหนดความต้องการ

.....
.....
.....

(2) การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน/โครงการ

.....
.....
.....

(3) การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและเสนอความคิดเห็น

.....
.....
.....

(4) การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีการนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณ
รายจ่าย

.....
.....
.....

(5) การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล

.....
.....
.....

ขอขอบพระคุณทุกท่านในความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

นางทิพย์เกสร ภูขาว

ผู้ศึกษา

ภาคผนวก ข
ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือศึกษา

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Alpha if Item Deleted
A1	75.8250	428.0455	.6238	.9666
A2	76.0500	418.2538	.8304	.9650
A3	76.1500	426.4385	.7841	.9654
A4	76.1500	421.4128	.8077	.9652
A5	76.1000	431.6308	.7282	.9658
B1	76.7250	432.2558	.7437	.9658
B2	76.7250	430.3583	.6663	.9662
B3	76.5750	425.3276	.8431	.9650
C1	76.3500	422.4385	.8168	.9651
C2	76.6750	423.6096	.7981	.9653
C3	76.3250	425.7635	.7404	.9657
C4	76.7250	428.1532	.7592	.9656
C5	76.0500	428.9205	.6893	.9660
C6	76.4500	427.0231	.7866	.9654
D1	76.1000	424.9128	.7727	.9655
D2	76.4000	429.3744	.6880	.9661
D3	77.1000	432.4000	.7073	.9660
D4	75.8250	436.2506	.6199	.9665
D5	77.0250	428.2301	.7308	.9658
D6	75.9750	425.8199	.7479	.9656
E1	75.9750	422.4865	.6261	.9670
E2	75.6250	437.9327	.4606	.9677
E3	75.3000	441.4462	.5060	.9671
E4	75.8750	420.9327	.8417	.9649
E5	76.1000	423.4256	.7716	.9655
E6	75.8500	441.9256	.5318	.9670
E7	75.9000	433.2718	.6881	.9661
E8	74.7250	454.2558	.1641	.9688
E9	76.5500	429.2795	.7376	.9657

Reliability Coefficients

N of Cases = 40.0

N of Items = 29

Alpha = .9671

ภาคผนวก ค

ค่าความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางภาคผนวกที่ 1 การวิเคราะห์ค่าความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม

คำถามข้อที่	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ			รวมค่าIOC	ค่า IOC เฉลี่ย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1	1	1	1	3	1
2	1	1	1	3	1
3	1	1	1	3	1
4	1	1	1	3	1
5	1	1	1	3	1
6	1	1	1	3	1
7	1	1	1	3	1
8	1	1	1	3	1
9	1	1	1	3	1
10	1	1	1	3	1
11	1	1	1	3	1
12	1	1	1	3	1
13	1	1	1	3	1
14	1	1	1	3	1
15	1	1	1	3	1
16	1	1	1	3	1
17	1	1	1	3	1
18	1	1	1	3	1
19	1	1	1	3	1
20	1	1	1	3	1
21	1	1	1	3	1
22	1	1	1	3	1
23	1	1	1	3	1
24	1	1	1	3	1

ตารางภาคผนวกที่ 1 (ต่อ)

คำถามข้อที่	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ			รวมค่า IOC	ค่า IOC เฉลี่ย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
25	1	1	1	3	1
26	1	1	1	3	1
27	1	1	1	3	1
28	1	1	1	3	1
29	1	1	1	3	1

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ง
หนังสือขอความอนุเคราะห์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๑๕/ว ๐๓๒๖

วิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๓

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือแบบสอบถามการค้นคว้าอิสระ

เรียน คุณโกวิท ฉวีรักษ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามการค้นคว้าอิสระ

จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางทิพย์เกสร ภูขาว รหัสประจำตัว ๕๑๑๒๓๓๔๑๐๗ นักศึกษาปริญญาโท สาขารัฐประศาสนศาสตร์ ภาควิชาบริหารงานปกครอง ศูนย์มหาสารคาม เรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์” เพื่อให้การค้นคว้าอิสระดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

วิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือแบบสอบถามการค้นคว้าอิสระ ตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสม ด้านเนื้อหา ภาษา ดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิชา เจริญศิริ)

คณบดีวิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง

วิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง

โทรศัพท์ ๐-๔๓๗๒-๒๑๑๘-๕ ต่อ ๔๕๗

โทรสาร ๐-๔๓๗๑-๓๕๘๘

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๑๕/ว ๐๓๒๖

วิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๓

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือแบบสอบถามการคั่นคว่ำอิสระ

เรียน คุณวิโรจน์ ภูถาวรณ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามการคั่นคว่ำอิสระ

จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางทิพย์เกษร ภูขาว รหัสประจำตัว ๕๑๑๒๓๓๔๑๐๗ นักศึกษาปริญญาโท
สาขารัฐประศาสนศาสตร์ ภาคสมทบ ศูนย์มหาสารคาม เรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ
แผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์” เพื่อให้การคั่นคว่ำอิสระ
ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

วิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่าน
เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือแบบสอบถามการคั่นคว่ำอิสระ ตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสม
ด้านการวัดและประเมินผล ดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิทยา เจริญศิริ)

คณบดีวิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง

วิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง

โทรศัพท์ ๐-๔๓๗๒-๒๑๑๘-๕ ต่อ ๔๕๗

โทรสาร ๐-๔๓๗๑-๓๕๘๘

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๑๕/ว ๐๓๒๖

วิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๓

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือแบบสอบถามการคั่นคว่ำอิสระ

เรียน คุณธวัชชัย หล่อวิริยะสกุล

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามการคั่นคว่ำอิสระ

จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางทิพระเกศ ภูขาว รหัสประจำตัว ๕๑๑๒๓๓๔๑๐๗ นักศึกษาปริญญาโท
สาขารัฐประศาสนศาสตร์ ภาคสมทบ ศูนย์มหาสารคาม เรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ
แผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์” เพื่อให้การคั่นคว่ำ
อิสระดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

วิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่าน
เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือแบบสอบถามการคั่นคว่ำอิสระ ตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสม
ด้านเนื้อหา ภาษา สติติ การวัดและประเมินผล ดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิทยา เจริญศิริ)

คณบดีวิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง

วิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง

โทรศัพท์ ๐-๔๓๓๒-๒๑๑๘-๕ ต่อ ๔๕๗

โทรสาร ๐-๔๓๓๑-๓๕๘๘

วิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๓

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้ศึกษาค้นคว้าอิสระเข้าทดลองใช้เครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถาม
การค้นคว้าอิสระ

เรียน นายกองค้การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด

ด้วย นางทิพย์เกสร ภูขาว รหัสประจำตัว ๕๑๑๒๓๓๔๑๐๗ นักศึกษาปริญญาโท
สาขารัฐประศาสนศาสตร์ ภาคสมทบ ศูนย์มหาสารคาม เรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ
แผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์”

วิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้ศึกษา
ค้นคว้าอิสระเข้าทดลองใช้เครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามเพื่อการค้นคว้าอิสระกับกลุ่มตัวอย่าง
คือ ประชาชนที่มีสิทธิ์เลือกตั้ง อายุ ๑๘ ปีขึ้นไป จำนวน ๔๐ คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำข้อมูลไป
ทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิทยา เจริญศิริ)

คณบดีวิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง

วิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง

โทรศัพท์ ๐-๔๓๓๒-๒๑๑๘-๕ ต่อ ๔๕๗

โทรสาร ๐-๔๓๓๑-๓๕๘๘

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๑๕/ ๐๓๒๘

วิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๓

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้ศึกษาค้นคว้าอิสระเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามการค้นคว้าอิสระ

เรียน นายกองค้การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด

ด้วย นางทิพย์เกษร ภูขาว รหัสประจำตัว ๕๑๑๒๓๓๔๑๐๗ นักศึกษาปริญญาโท สาขารัฐประศาสนศาสตร์ ภาคสมทบ ศูนย์มหาสารคาม เรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์”

วิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้ศึกษาค้นคว้าอิสระเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามเพื่อการค้นคว้าอิสระกับกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่มีสิทธิ์เลือกตั้ง อายุ ๑๘ ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิชา เจริญศิริ)

คณบดีวิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง

วิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง

โทรศัพท์ ๐-๔๓๗๒-๒๑๑๘-๕ ต่อ ๔๕๗

โทรสาร ๐-๔๓๗๑-๓๕๘๘

ประวัติผู้วิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางทิพย์เกสร ภูขาว
วัน/เดือน/ปีเกิด	29 มีนาคม 2516
สถานที่เกิด	อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 57 หมู่ที่ 2 ตำบลหัวหิน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	หัวหน้าสำนักปลัด ระดับ 6
สถานที่ทำงาน	องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2541

ศศ.บ.(การจัดการทั่วไป)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

พ.ศ. 2553

รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY